

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Διπλωματική Εργασία

**ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ: Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ETWINNING. ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

της

ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΓΑΥΡΟΥ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Δρ. Ασπασία Οικονόμου

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
ειδίκευσης στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2019

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων CreativeCommons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- Μοιραστείτε: αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- Προσαρμόστε: αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Αναφορά Δημιουργού: Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- Μη Εμπορική Χρήση: Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- Παρόμοια Διανομή: Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια CreativeCommonsόπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης(βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 16/3/2019

Η Δηλούσα: Βασιλική Γάρου

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω για την σημαντική βοήθεια και τη στήριξη που μου παρείχαν κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας εργασίας τις συναδέλφους και φίλες

Δ.Παππά, Σ.Μπέμπη και Ε.Γκάσταρη.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τη συνάδελφο Χ. Ανδρονίκου, από την οποία έμαθα στο ξεκίνημά μου ως εκπαιδευτικός τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και τις δυνατότητες που προσφέρουν.

Ξεχωριστές και θερμές ευχαριστίες για την πολύτιμη βοήθεια - και κυρίως για την έμπνευση που αποτέλεσαν και συνεχίζουν να αποτελούν με το έργο τους και τις δράσεις τους- στις εκπαιδευτικούς και φίλες Μ.Γούλα και Θ.Αναγνώστου, για μένα πρότυπα αληθινών παιδαγωγών.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους εκπαιδευτικούς, διευθυντές σχολείων, συντονιστές εκπαίδευσης, και πρεσβευτές eTwinning που βοήθησαν στην προώθηση και στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, συμβάλλοντας στην συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το eTwinning –γνωστό και ως Η Κοινότητα για τα Σχολεία της Ευρώπης – αποτελεί μία από τις πιο δραστήριες κοινότητες εκπαιδευτικών από όλη την Ευρώπη. Μέσα σε αυτή τα μέλη μπορούν να αναπτύξουν συνεργασίες και κοινές δράσεις, να ανταλλάξουν απόψεις και πρακτικές, να επικοινωνήσουν και να αποκομίσουν ποικίλα και πολλαπλά οφέλη. Στον 14ο χρόνο της ύπαρξής του το eTwinning έχει ενταχθεί στην ελληνική σχολική πραγματικότητα, με τη χώρα μας να καταγράφεται ως μία από τις πιο δραστήριες και ενεργές συμμετέχουσες σε αυτό. Τα οφέλη του eTwinning όπως παρουσιάζονται από τις επίσημες μελέτες και στατιστικές αφορούν πολλούς τομείς τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στη δράση. Η παρούσα έρευνα εξετάζει τις απόψεις και τις αντιλήψεις των Ελλήνων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των ειδικοτήτων –συμμετεχόντων και μη συμμετεχόντων – σχετικά με το eTwinning, και επιχειρεί μία καταγραφή της οπτικής τους πάνω στα πρακτικά θέματα που αφορούν στο πρόγραμμα, στα οφέλη που αντιλαμβάνονται να αποκομίζουν οι μαθητές και οι ίδιοι, και των λόγων που τους οδηγούν ή αποτρέπουν τη συμμετοχή τους σε αυτό το πρόγραμμα. Για τη διερεύνηση των παραπάνω διεξήχθη ποσοτική έρευνα στην οποία συμμετείχαν 281 εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από όλη την Ελλάδα, που εργάζονται σε δημόσια νηπιαγωγεία και δημοτικά, διαφόρων ειδικοτήτων, και ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας (μόνιμοι – αναπληρωτές – ωρομίσθιοι). Τα αποτελέσματα της έρευνας συμφωνούν με αποτελέσματα πανευρωπαϊκών ερευνών που έχουν διεξαχθεί από επίσημους φορείς, ενώ τα συμπεράσματα όσο αφορά τη συμμετοχή των Ελλήνων εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα eTwinning παρουσιάζουν ενδιαφέρον και οδηγούν σε προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

ABSTRACT

eTwinning –also known as The community for schools in Europe – is one of the most active communities of education staff from all around Europe. Through it members can develop collaborations and common projects, exchange views and educational practices, communicate, and benefit in various and numerous ways. In its 14th year eTwinning has been integrated in the Greek school reality, with our country being one of the most active and dynamic participants in it. The benefits gained by the participation in eTwinning as presented in official studies and statistical data are multiple for both students and teachers. The present study investigates the views and perceptions of Greek Primary Education teachers –participants and non-participants in eTwinning- about eTwinning, and attempts to shed light on their stance concerning the practical aspects involved in participating in the program, the benefits they perceive that their students and themselves gain, and the reasons that may lead them to or deter them from participating in eTwinning projects. In order to investigate the above mentioned, a quantitative research was designed and conducted. 281 teachers of various subjects from all around Greece, who work in State Pre-schools and Primary schools – regardless their work status (permanent teachers, substitute teachers, hourly employees) participated in this research. The results of this research are in accordance with the results of pan-European researches conducted by official institutions, whereas the conclusions drawn - as far as the participation of Greek teachers in eTwinning is concerned - are interesting and lead to suggestions for further research investigation.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστίες.....	4
Περίληψη.....	5
Abstract.....	6
Πίνακας περιεχομένων.....	7
Λίστα πινάκων.....	10
Πίνακας διαγραμμάτων.....	11

Κεφάλαιο Ένα

Εισαγωγή

1. Εισαγωγή.....	13
1.1 Αιτιολόγηση της έρευνας.....	14
1.2 Σκοπός της έρευνας.....	15
1.3 Ερευνητικά ερωτήματα.....	16
1.4 Μεθοδολογία.....	17
1.5 Περιορισμοί.....	17
1.6 Δομή της εργασίας –Σύνοψη	18

Κεφάλαιο Δύο

Βιβλιογραφική επισκόπηση

2. Εισαγωγή.....	19
2.1 Ευρωπαϊκά προγράμματα στην εκπαίδευση.....	19
2.2 Το πρόγραμμα eTwinning.....	21
2.2.1 Σκοπός και στόχοι.....	23
2.2.2 Πολυπολιτισμικότητα και Διαπολιτισμικότητα	24
2.2.3 Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας – Ψηφιακό Σχολείο.....	30
2.2.4 Παιδαγωγικά και κοινωνικά οφέλη.....	33
2.2.5 Επαγγελματικά και προσωπικά οφέλη για τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς – Κίνητρα συμμετοχής.....	36
2.2.6 Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση και Ευρωπαϊκή ταυτότητα.....	40
2.2.7 Σχεδιασμός και δομή της πλατφόρμας και του προγράμματος.....	41

2.2.8 Επίσημα Ευρωπαϊκά στοιχεία και μελλοντικοί στόχοι.....	44
2.2.9 Το eTwinning στην Ελλάδα.....	45
2.3 Σύνοψη κεφαλαίου.....	45

Κεφάλαιο Τρία

Ερευνητική μεθοδολογία

3. Εισαγωγή.....	47
3.1 Σχεδιασμός της έρευνας.....	47
3.1.1 Επιλογή ερευνητικής μεθόδου.....	48
3.1.2 Επιλογή δείγματος	49
3.1.3 Ερωτηματολόγιο συλλογής δεδομένων.....	51
3.1.4 Ανάλυση δεδομένων.....	53
3.1.5 Περιορισμοί της έρευνας.....	53
3.2 Σύνοψη κεφαλαίου.....	54

Κεφάλαιο Τέσσερα

Αποτελέσματα

4. Εισαγωγή.....	55
4.1 Δημογραφικά στοιχεία.....	55
4.2 Αποτελέσματα ερωτηματολογίου.....	57
4.2.1 Πρώτο ερευνητικό ερώτημα	58
4.2.2 Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα.....	72
4.2.3 Τρίτο ερευνητικό ερώτημα.....	78
4.3 Σύνοψη κεφαλαίου.....	85

Κεφάλαιο Πέντε

Συμπεράσματα

5. Εισαγωγή.....	86
5.1 Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις.....	86
5.1.1 Πρώτο ερευνητικό ερώτημα	86
5.1.2 Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα.....	88
5.1.3 Τρίτο ερευνητικό ερώτημα.....	90
5.2 Σημασία και περιορισμοί των συμπερασμάτων	91

5.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	92
5.4 Επίλογος.....	93
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	95
Παράρτημα I	
Ερωτηματολόγιο	105
Παράρτημα II	
Αποτελέσματα.....	116

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1	Λόγοι μη συμμετοχής στο eTwinning.....	59
Πίνακας 2	Προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα eTwinning.....	62
Πίνακας 3	Περιοχή εργασίας και συμμετοχή.....	65
Πίνακας 4	Ηλικία και συμμετοχή.....	66
Πίνακας 5	Εκπαιδευτική προϋπηρεσία και συμμετοχή.....	66
Πίνακας 6	Ευχρηστία πλατφόρμας.....	67
Πίνακας 7	Σαφήνεια και επάρκεια οδηγιών.....	67
Πίνακας 8	Χρησιμότητα ενημερωτικών/επιμορφωτικών δράσεων.....	68
Πίνακας 9	Υποστήριξη από ομάδες eTwinning.....	68
Πίνακας 10	Γνώση ΤΠΕ.....	69
Πίνακας 11	Γνώση ξένων γλωσσών.....	69
Πίνακας 12	Επάρκεια υλικοτεχνικών υποδομών.....	70
Πίνακας 13	Απαιτούμενες άδειες.....	70
Πίνακας 14	Επάρκεια διδακτικού/εργασιακού ωραρίου.....	71
Πίνακας 15	Ευκολία εύρεσης συνεργατών.....	71
Πίνακας 16	Αρνητική στάση λόγω πρακτικών/τεχνικών δυσκολιών.....	72
Πίνακας 17	Περιγραφική ανάλυση.....	82

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1	Ηλικία ερωτηθέντων.....	55
Γράφημα 2	Εκπαιδευτική προϋπηρεσία ερωτηθέντων.....	56
Γράφημα 3	Ειδικότητα ερωτηθέντων.....	56
Γράφημα 4	Περιφέρεια Εκπαίδευσης στην οποία εργάζονται οι ερωτηθέντες...	57
Γράφημα 5	Συμμετοχή σε πρόγραμμα eTwinning.....	58
Γράφημα 6	Λόγοι μη συμμετοχής.....	59
Γράφημα 7	Προϋποθέσεις/Κίνητρα πιθανής μελλοντικής συμμετοχής.....	61
Γράφημα 8	Κίνητρα συμμετοχής.....	65
Γράφημα 9	Αυθεντική μάθηση.....	73
Γράφημα 10	Ομαδο-συνεργατική μάθηση.....	73
Γράφημα 11	Καλλιέργεια δεξιοτήτων στις ΤΠΕ.....	73
Γράφημα 12	Ανάπτυξη δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες.....	74
Γράφημα 13	Καλλιέργεια δεξιοτήτων και στρατηγικών επικοινωνίας/διαπραγμάτευσης.....	74
Γράφημα 14	Εξάσκηση στην επίλυση προβλημάτων και στη στοχοθεσία.....	75
Γράφημα 15	Ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης.....	75
Γράφημα 16	Κίνητρο συμμετοχής/Δυνατότητα ένταξης μαθητών με διάφορα προβλήματα.....	76
Γράφημα 17	Διεύρυνση πολιτισμικού ορίζοντα.....	76
Γράφημα 18	Ανάπτυξη διαπολιτισμικής συνείδησης.....	76
Γράφημα 19	Ευρωπαϊκή Διάσταση.....	77
Γράφημα 20	Διάχυση αποτελεσμάτων.....	77
Γράφημα 21	Γενική αποτίμηση.....	78
Γράφημα 22	Δεξιότητες στη χρήση ΤΠΕ.....	78
Γράφημα 23	Δεξιότητες στις ξένες γλώσσες.....	79
Γράφημα 24	Δεξιότητες/Στρατηγικές επικοινωνίας.....	79
Γράφημα 25	Ανταλλαγή απόψεων/πρακτικών με άλλους εκπαιδευτικούς.....	79
Γράφημα 26	Διεύρυνση επαγγελματικών/προσωπικών οριζόντων.....	80
Γράφημα 27	Νέες γνώσεις.....	80
Γράφημα 28	Αλλαγή τρόπου διδασκαλίας.....	81

Γράφημα 29	Μείωση στερεοτύπων και προκαταλήψεων.....	81
Γράφημα 30	Αλλαγή οπτικής δυνατοτήτων μαθητών.....	82

Κεφάλαιο Ένα

Εισαγωγή

1. Εισαγωγή

Οι μεγάλες και ταχύτατες εξελίξεις στις σύγχρονες κοινωνίες απαιτούν την ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων που διευκολύνουν την προσαρμοστικότητα του ατόμου στις νέες και γρήγορα εναλλασσόμενες συνθήκες που διαμορφώνονται. Οι κοινωνίες πλέον μετατρέπονται σε κοινωνίες της γνώσης και καθορίζουν τη διαμόρφωση των πολιτικών και των στόχων των κρατών, αποτελώντας τη βάση της κοινωνικο-οικονομικής τους ανάπτυξης (Παπαδάκης & Καλογιαννάκης, 2009). Ο Scott (2015) χαρακτηρίζει την εκπαίδευση ως έναν από τους βασικούς μοχλούς που διασφαλίζουν την ευημερία και την ανταγωνιστικότητα στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Η διαμόρφωση εκπαιδευτικών συστημάτων που δημιουργούν τις βάσεις για βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούν το ζητούμενο της εκπαιδευτικής πολιτικής των ανεπτυγμένων κρατών (Papadakis & Kalogiannakis, 2010). Πέρα από την ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων, η σύγχρονη εκπαίδευση στοχεύει στην διαμόρφωση ενεργών και υπεύθυνων πολιτών, μελών μιας πολυπολιτισμικής κοινότητας (Άτυπη Σύνοδος των Υπουργών Παιδείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015)¹.

Η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών οργανισμών αποτελεί αδιαμφισβήτητα επωφελή πρακτική. Ποικίλες μορφές επικοινωνίας αναφέρονται κατά τις τελευταίες πέντε δεκαετίες μεταξύ σχολικών μονάδων, ωστόσο η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και η διάχυση του διαδικτύου μετά το 1990, δημιούργησε νέες προοπτικές και προσέφερε νέες δυνατότητες βοηθώντας να ξεπεραστούν τα γεωγραφικά σύνορα και να αναπτυχθεί ο διάλογος και η ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων μεταξύ εκπαιδευτικών οργανισμών και φορέων εκπαίδευσης σε διεθνές επίπεδο (Gouseti, 2013). Πέρα από την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε αυτές από τους εκπαιδευόμενους –απαραίτητες στις σύγχρονες συνθήκες – , η εκπαίδευση, όπως αναφέρθηκε, καλείται να εφοδιάσει τα άτομα με τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για τη συμμετοχή σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Η Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (1948) όπου ορίζεται πως «η εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στην

¹ Πηγή <https://www.consilium.europa.eu/el/meetings/eyps/2015/05/18-19/>

πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητας και στην ενδυνάμωση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, προωθώντας την κατανόηση, την ανοχή και τη φιλία μεταξύ όλων των εθνών, των φυλετικών ή θρησκευτικών ομάδων» θέτει πρώτη το πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, η οποία αποτελεί μέσο επίτευξης των προαναφερθέντων στόχων της σύγχρονης εκπαίδευσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στοχεύοντας στο να γίνει μία από τις πιο ανταγωνιστικές και δυναμικές οικονομίες της γνώσης παγκοσμίως (EU, 2001) ξεπερνώντας την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και αξιοποιώντας τις νέες ευκαιρίες που προκύπτουν μέσα από αυτή στις μέρες μας (Grosjean, 2015), προώθησε και συνεχίζει να προωθεί τη σύγκλιση των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών-μελών της. Αναπτύσσει, λοιπόν, προγράμματα που προωθούν το διάλογο και τη συνεργασία, την ανταλλαγή, και την προσπάθεια επίτευξης κοινών στόχων και επιπέδου που θα συμβάλλει στην επίτευξη των στρατηγικών της στόχων. Στα προγράμματα αυτά – για τα οποία θα γίνει εκτενής λόγος στο επόμενο κεφάλαιο – εντάσσεται και η δράση eTwinning που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας έρευνας. Η δράση αυτή ξεκίνησε το 2005 και είχε ως αρχικό στόχο την δημιουργία ενός δικτύου εκπαιδευτικών (Gillera, 2006) με σκοπό την ανταλλαγή πρακτικών, την επιμόρφωση και τη συνεργασία τους μέσα στη μεγάλη οικογένεια των σχολείων της ευρωπαϊκής ένωσης (Galvin et al., 2006).

Η παρούσα έρευνα αφορά στις απόψεις και αντιλήψεις των Ελλήνων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τη δράση eTwinning.

1.1 Αιτιολόγηση της έρευνας

Παρά την πληθώρα ερευνών και την καταγραφή στοιχείων² από επίσημους φορείς σχετικά με τη συμμετοχή και τα οφέλη της στη δράση eTwinning, παρατηρείται πως αυτές αναφέρονται και αφορούν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους μόνο στους εν ενεργεία συμμετέχοντες στη δράση. Επιπρόσθετα, οι έρευνες αυτές εξετάζουν μεμονωμένες όψεις, όπως τα κίνητρα συμμετοχής, τα επαγγελματικά οφέλη, την επαγγελματική εξέλιξη, την χρήση ΤΠΕ, την καλλιέργεια δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες, την ανάπτυξη της συνεργατικής μάθησης, την καλλιέργεια της διαπολιτισμικής συνείδησης, την διάδοση της Ευρωπαϊκής Διάστασης κ.α. Επίσης, παρατηρείται πως οι έρευνες αυτές είτε είναι ποιοτικές, στηριζόμενες στα επίσημα

² Επίσημες αναφορές σχετικά με το eTwinning δημοσιεύονται τακτικά και είναι δημόσια προσβάσιμες στο <https://www.etwinning.net/en/pub/>

στατιστικά στοιχεία/δεδομένα και σε επίσημη βιβλιογραφία, είτε είναι ποσοτικές, μελετώντας όμως μεμονωμένες/περιορισμένες ομάδες συμμετεχόντων, ή αποτελούν μελέτες περίπτωσης. Δεν υπάρχουν, λοιπόν, επαρκή στοιχεία που να αφορούν το σύνολο των εκπαιδευτικών – εν προκειμένω Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης – συμμετεχόντων και μη συμμετεχόντων στη δράση eTwinning, ειδικότερα στην Ελλάδα, που να παρουσιάζουν προσωπικές απόψεις σχετικά με το πώς οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τη διεξαγωγή της δράσης, τα συνολικά και ορατά οφέλη της για όλους τους συμμετέχοντες, και τους λόγους που οδηγούν στην συμμετοχή ή αποτρέπουν την εμπλοκή στη δράση eTwinning.

Με τη δράση eTwinning να διανύει τον 14^ο χρόνο διεξαγωγής της, την χρονιά ορόσημο για την ολοκλήρωση του πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης «EK2020», στο οποίο εντάσσεται το πρόγραμμα Erasmus+ που σχετίζεται με τη δράση eTwinning να πλησιάζει, και τις επίσημες τελευταίες Ευρωπαϊκές στατιστικές έρευνες (Kearney & Gras-Velázquez, 2018) που αφορούν στο eTwinning να εμφανίζουν την Ελλάδα ανάμεσα στις πιο δραστήριες και ενεργές χώρες στη δράση, θεωρήθηκε ενδιαφέρον και σκόπιμο να διεξαχθεί έρευνα που να απευθύνεται στο σύνολο των Ελλήνων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και να εξετάζει τις απόψεις τους και τις αντιλήψεις τους συνολικά για τη δράση eTwinning, χωρίς να προαπαιτεί ή να προϋποθέτει τη συμμετοχή τους σε αυτή. Έτσι πιστεύεται πως θα εξεταστούν όχι μόνο οι απόψεις των συμμετεχόντων για τη δράση και τα συνολικά οφέλη της, αλλά και ο πραγματικός βαθμός ενημέρωσης των εκπαιδευτικών σχετικά με τη δράση, καθώς και οι λόγοι –οι οποίοι μπορεί να σχετίζονται με πρακτικά ζητήματα που πιθανόν να μπορούσαν να διευθετηθούν– μη συμμετοχής ή μη εμπλοκής τους σε αυτή. Ο ακριβής σκοπός της έρευνας, η υπόθεση που διατυπώθηκε για τη διεξαγωγή της, και τα ερευνητικά ερωτήματα που διερευνούν αυτά παρουσιάζονται στις δύο επόμενες ενότητες.

1.2 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων και των απόψεων των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη δράση eTwinning. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα στοχεύει στο: α) να εξετάσει τις απόψεις που έχουν διαμορφώσει οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη δράση eTwinning συνολικά – ως ένα από τα εκπαιδευτικά Ευρωπαϊκά προγράμματα στα οποία δύνανται

να συμμετέχουν, β) να καταγράψει ποια οφέλη οι εκπαιδευτικοί που παίρνουν μέρος στη δράση αντιλαμβάνονται πως αποκομίζουν οι μαθητές τους από τη συμμετοχή τους σε έργα eTwinning και γ) να μελετήσει ποια είναι τα οφέλη που πιστεύουν πως έχουν οι ίδιοι σε επαγγελματικό/προσωπικό επίπεδο συμμετέχοντας σε δράσεις eTwinning.

Είναι απαραίτητη η διευκρίνιση πως η έρευνα καταγράφοντας τις απόψεις των εκπαιδευτικών δεν θα επεκταθεί στην ανάλυση των κινήτρων των εκπαιδευτικών για συμμετοχή ή/και μη συμμετοχή τους στη δράση eTwinning, παρά μόνο θα αναφέρει ποιοι είναι οι λόγοι που αναφέρονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς για αυτές ως στατιστικό αποτέλεσμα, καθώς η διερεύνηση και ανάλυση των κινήτρων καθαυτών θεωρείται πως αποτελεί αντικείμενο και στόχο ξεχωριστής έρευνας.

Η υπόθεση που διατυπώνεται και πάνω σε αυτή διεξάγεται η έρευνα είναι πως η δράση eTwinning είναι γνωστή και ευρέως διαδεδομένη στην ελληνική Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και έχει θετικό αντίκτυπο τόσο στους συμμετέχοντες σε αυτή, όσο και στο σύνολο της σχολικής κοινότητας ή και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου, καλλιεργώντας δεξιότητες/ικανότητες, εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία και προάγοντας την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση – η έννοια, ο ρόλος και η σημασία της οποίας θα αναλυθούν εκτενώς στο επόμενο κεφάλαιο.

1.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Για την επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού της έρευνας, και βάσει της υπόθεσης που έχει διατυπωθεί στην προηγούμενη ενότητα, διαμορφώθηκαν τα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιες είναι οι απόψεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης –συμμετεχόντων και μη σε έργα– για τη δράση eTwinning συνολικά (σκοπός, διάδοση, ενημέρωση, σχεδιασμός, πρακτικά ζητήματα, λόγοι συμμετοχής και λόγοι μη συμμετοχής);
2. Ποια είναι τα οφέλη για τους μαθητές που συμμετέχουν σε έργα eTwinning όπως αυτά γίνονται αντιληπτά από τους εκπαιδευτικούς;
3. Ποια οφέλη αποκομίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί που οργανώνουν/συμμετέχουν σε έργα eTwinning;

Σε αυτό το σημείο πρέπει να διευκρινιστεί πως για τη διερεύνηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος λαμβάνεται ως δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικοί στο σύνολό

τους γνωρίζουν τη δράση eTwinning στο πλαίσιο της ενημέρωσής τους για τα εκπαιδευτικά/καινοτόμα προγράμματα στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα στην εκπαίδευση – εν προκειμένω η δράση eTwinning.

1.4 Μεθοδολογία

Για την διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων της εργασίας επιλέχθηκε η μέθοδος της ποσοτικής έρευνας, η οποία επιτρέπει συγκέντρωση στατιστικά αναλυόμενων αποτελεσμάτων. Για το σκοπό αυτό σχεδιάστηκε ερωτηματολόγιο το οποίο ανταποκρίνεται στον σκοπό της έρευνας και διανεμήθηκε μέσω διαδικτύου. Το δείγμα συμμετεχόντων της έρευνας χαρακτηρίζεται δείγμα ευκολίας (convenience sample) και αποτελείται από 281 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των ειδικοτήτων, από όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της Ελλάδας, χωρίς να εξετάζεται η σχέση εργασίας (μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι) και χωρίς να θεωρείται προ απαιτούμενη η συμμετοχή τους σε δράση eTwinning για την συμμετοχή τους στην έρευνα, αφού το ερωτηματολόγιο προβλέπει την εξέταση των απόψεων και των αντιλήψεων τόσο των συμμετεχόντων όσο και των μη συμμετεχόντων στη δράση. Η έρευνα διεξήχθη σε διάρκεια δύο εβδομάδων.

Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων έγινε με το πρόγραμμα SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) και για την ανάλυσή τους χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές περιγραφικής στατιστικής.

1.5 Περιορισμοί

Πρέπει να σημειωθεί πως -παρά τον ικανοποιητικό αριθμό συμμετεχόντων στην έρευνα- το δείγμα θεωρείται περιορισμένο, δεδομένου του συνολικού αριθμού των εκπαιδευτικών που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή/και συμμετέχουν στη δράση eTwinning. Επίσης, το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω διαδικτύου και μετά την αρχική του δημοσίευση/αποστολή σε συγκεκριμένες τοποθεσίες δεν ήταν εφικτός ο έλεγχος της προώθησης και της συμπλήρωσής του (λόγω έλλειψης επίσημης άδειας για τη διεξαγωγή της έρευνας δεν ήταν δυνατή η απαίτηση και συγκέντρωση στοιχείων –πχ, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου- που θα επιβεβαίωναν την εγκυρότητα των συμμετοχών). Επιπλέον, οφείλεται να ληφθεί υπόψη το περιορισμένο σε δύο εβδομάδες χρονικό διάστημα για τη διεξαγωγή της έρευνας. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί πως η έρευνα αφορά προσωπικές αντιλήψεις και απόψεις εκπαιδευτικών,

τόσο συμμετεχόντων όσο και μη συμμετεχόντων στη δράση eTwinning – και αυτό περιορίζει την δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων ώστε να θεωρούνται αντιπροσωπευτικά για το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

1.6 Δομή της εργασίας – Σύνοψη

Η εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια. Το παρόν κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται οι λόγοι για την διενέργεια της έρευνας και ο σκοπός της. Επίσης διατυπώνεται η υπόθεση πάνω στην οποία διεξάγεται η έρευνα και τα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται. Γίνεται επίσης αναφορά στην μεθοδολογία της έρευνας και τους περιορισμούς της. Στο Δεύτερο Κεφάλαιο ακολουθεί εκτενής βιβλιογραφική επισκόπηση του υπό έρευνα θέματος. Παρουσιάζονται και αναλύονται έννοιες και όροι που αφορούν την εργασία, καθώς επίσης εξετάζονται πηγές και έρευνες από τη διεθνή και την ελληνική βιβλιογραφία. Το Τρίτο Κεφάλαιο αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας, αιτιολογεί τη μέθοδο και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν και δίνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την διενέργεια και την ολοκλήρωσή της. Στο Τέταρτο Κεφάλαιο γίνεται αναλυτική παρουσίαση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων της έρευνας. Στο τελευταίο Πέμπτο Κεφάλαιο –το οποίο αποτελεί και τον επίλογο της εργασίας– ακολουθεί συζήτηση επί των γενικών συμπερασμάτων της έρευνας και της σημασίας τους, ενώ επιπλέον γίνονται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Κεφάλαιο Δύο

Βιβλιογραφική επισκόπηση

2. Εισαγωγή

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να εξετάσει και να παρουσιάσει την βιβλιογραφία που αφορά και διαμορφώνει τη θεωρητική βάση της παρούσας έρευνας. Περιλαμβάνει σύντομη ανασκόπηση της ιστορίας των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων στην εκπαίδευση, επικεντρώνεται στην παρουσίαση και την ανάλυση της δράσης eTwinning και επεκτείνεται με αναφορά και επεξήγηση/αποσαφήνιση των όρων και των εννοιών που χρησιμοποιούνται και είναι απαραίτητοι για την κατανόηση του θέματος –όπως αυτοί απαντώνται στη διεθνή βιβλιογραφία. Το κεφάλαιο περιλαμβάνει επίσης επίσημα στατιστικά στοιχεία -από τους αρμόδιους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αρμόδια ελληνική υπηρεσία- που αφορούν συνολικά τη δράση eTwinning.

2.1 Ευρωπαϊκά Προγράμματα στην Εκπαίδευση

Όπως αναφέρθηκε στην Εισαγωγή του Πρώτου Κεφαλαίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη τις ταχύτερες εξελίξεις στις σύγχρονες κοινωνίες και προβλέποντας για την ανάγκη καλλιέργειας δεξιοτήτων απαραίτητων για την ανταπόκριση σε αυτές, έθεσε ως στρατηγικό στόχο το να καταστεί η Ευρώπη μια δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης, «ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και καλύτερη κοινωνική συνοχή» (EU, 2001). Προς αυτή την κατεύθυνση προώθησε και προωθεί τη σύγκλιση των εκπαιδευτικών συστημάτων, στηρίζοντας πάντα την ισοτιμία τους, την αυτονομία τους και την πολιτισμική ποικιλομορφία τους (Μούσης, 2011). Σε αυτό το πλαίσιο ανήκουν και τα ευρωπαϊκά προγράμματα καθώς και τα δίκτυα συνεργασίας που αναπτύχθηκαν και εμπερικλείονται στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό (Diamantopoulou, 2006), και επιδιώκουν την επίτευξη των κοινών στόχων που προαναφέρθηκαν, ενθαρρύνοντας την κινητικότητα, αξιοποιώντας την χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, και κυρίως εφαρμόζοντας το πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και συμβαδίζοντας της αρχές της. Αναλυτική αναφορά στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, αλλά

και στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση θα γίνει σε υπο-ενότητες του παρόντος κεφαλαίου.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Δια Βίου Μάθηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν προγράμματα τα οποία αφορούσαν τομείς της εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα Comenius το οποίο αφορούσε τη σχολική εκπαίδευση, το πρόγραμμα Erasmus για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, το πρόγραμμα Leonardo da Vinci για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, και το πρόγραμμα Grundtvig για την εκπαίδευση ενηλίκων, αποτέλεσαν τα πρώτα τομεακά προγράμματα. Αναπτύχθηκαν επίσης συνεργασίες στον τομέα της καινοτομίας και των πολιτικών μέσω άλλων προγραμμάτων όπως ενδεικτικά τα Naric, Eurydice, Europass, Ploteus ή το πρόγραμμα Jean Monnet που υποστηρίζει τα ευρωπαϊκά ιδρύματα και τις ενώσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης (Μπαγάκης, 2003).

Το 2010 η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέπτυξε τους στρατηγικούς της στόχους για τη δεκαετία 2010-2020. Για την εκπαίδευση διαμορφώθηκε το πλαίσιο «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020», το οποίο παρέχει στήριξη για τις μεταρρυθμίσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής μέσω των στοιχείων που έχουν συγκεντρωθεί από την ανταλλαγή γνώσεων και καλών πρακτικών. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε αυτή την ανταλλαγή είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Εντάσσονται, λοιπόν, στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», ένα από τα τομεακά προγράμματα του πλαισίου για το διάστημα 2014-2020 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014). Τα προγράμματα συνοψίζονται στο νέο Erasmus+ και αφορούν όλους τους τομείς της εκπαίδευσης (σχολική, πανεπιστημιακή, επαγγελματική). Το πρόγραμμα Erasmus + περιλαμβάνει τις εξής τρεις Βασικές Δράσεις: Βασική Δράση 1-Κινητικότητα, Βασική Δράση 2-Συμπράξεις, Βασική Δράση 3-Πολιτικές, καθώς και τα προγράμματα Ευρωπαϊκό Σήμα Γλωσσών, Jean Monnet, Αθλητισμός, και Διεθνικές Συναντήσεις Συνεργασίας (TCAs)³.

Εκτός των παραπάνω προγραμμάτων, υπάρχουν ακόμα πολλά δίκτυα που προωθούν τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών οργανισμών, εκπαιδευτικών και μαθητών με σκοπό την ανταλλαγή μαθησιακών εμπειριών και πολιτισμικών στοιχείων, τη συνεργασία και τη διάχυση των καλών πρακτικών. Το eTwinning αποτελεί ένα από αυτά. Αναλυτική αναφορά σε αυτό ακολουθεί στην επόμενη ενότητα.

³ Πηγή <https://www.iky.gr/el/erasmusplus>

2.2 Το πρόγραμμα eTwinning⁴

Οι δυνατότητες πρόσβασης τόσο σε πληροφορίες όσο και σε πόρους που δημιουργήθηκαν από την εξάπλωση του διαδικτύου και των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αναμόρφωσαν το πεδίο της εκπαίδευσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζοντας τη δυναμική της ηλεκτρονικής μάθησης για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών συστημάτων και των συστημάτων κατάρτισης ενέκρινε τα σχέδια δράσης eEurope 2002 και eEurope 2005, τα οποία τοποθετούν την ηλεκτρονική μάθηση ως προτεραιότητα και καθορίζουν υψηλούς στόχους αναφορικά με τις υποδομές, το εξοπλισμό και την βασική κατάρτιση. Η θέσπιση του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική μάθηση τα έτη 2001-2004 αποτέλεσε επακόλουθο αυτής της γραμμής σχεδιασμού. Το πρόγραμμα e-Learning που προτάθηκε για την περίοδο 2004-2006 επικεντρωνόταν σε τέσσερις προτεραιότητες. Συγκεκριμένα αναφέρονται η προαγωγή της ψηφιακής μόρφωσης, η συμβολή στην ανάπτυξη ευρωπαϊκών εικονικών εκπαιδευτικών χώρων, η αδελφοποίηση σχολείων μέσω διαδικτύου, και η προώθηση και εποπτεία του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική μάθηση. Σε αυτό το πλαίσιο αναπτύχθηκε στο τέλος του 2004 η δράση eTwinning, η οποία αποτελεί μία από τις δράσεις του προγράμματος eLearning και αφορά συγκεκριμένα την αδελφοποίηση σχολείων μέσω διαδικτύου, που όπως αναφέρθηκε παραπάνω αποτελούσε μια από τις προτεραιότητες του σχεδιασμού του προγράμματος eLearning.

Η επίσημη έναρξη του eTwinning έγινε τη 14^η Ιανουαρίου του 2005, ενώ το 2007 ενσωματώθηκε στο πρόγραμμα Comenius – πρόγραμμα του τομέα για τα σχολεία στο πλαίσιο του Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης. Μέσω διαδικτύου υποστηρίζεται η ανάπτυξη συνεργασιών και ηλεκτρονικών «αδελφοποιήσεων» δύο οι περισσότερων σχολείων από διαφορετικές χώρες της Ευρώπης. Χωρίς να επιδιώκει την αντικατάσταση της παραδοσιακής ανταλλαγής μαθητών, το πρόγραμμα επιχειρεί να βελτιώσει την παιδαγωγική διαδικασία προσθέτοντας αξία στη μαθησιακή διαδικασία. Πολύ περισσότερο το eTwinning στοχεύει να ξεπεράσει την έννοια της θεματικής συνεργασίας των σχολείων και να επιτύχει μία συστηματική, πλήρη και πολυεπίπεδη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Το πρόγραμμα στα πρώτα χρόνια της ύπαρξής του είχε εγγεγραμμένους πάνω από 11000 χρήστες. Το 2007 εντάχθηκε στο πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης στο

⁴ Οι πληροφορίες και τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν την υπο-ενότητα προέρχονται από τις ιστοσελίδες www.etwinning.net και <http://etwinning.gr>, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά στο κείμενο.

πλαίσιο του προγράμματος Comenius. Η πύλη του προγράμματος επανασχεδιάστηκε το 2008 φέροντας περισσότερα χαρακτηριστικά πλατφόρμας δικτύωσης. Μετά τις αλλαγές αυτές και ήδη το 2009 το eTwinning αριθμούσε πάνω από 80000 μέλη. Την ίδια χρονιά απέκτησε και το νέο λογότυπο με τη φράση «Η Κοινότητα των σχολείων της Ευρώπης». Τρία χρόνια μετά η πλατφόρμα εμπλουτίζεται περαιτέρω, βελτιώνοντας την ευχρηστία της. Το 2013 ξεκινά το eTwinning Plus, και οι συνολικά εγγεγραμμένοι εκπαιδευτικοί ξεπερνούν τις 200000. Την επόμενη χρονιά το eTwinning εντάσσεται στο Erasmus+ (Brecko et al.,2014).

Σήμερα, στον 14^ο χρόνο της ύπαρξής του, το eTwinning έχει αναπτυχθεί και εξελιχθεί σε βαθμό πολύ μεγαλύτερο των αρχικών προσδοκιών. Ξεκινώντας αρχικά ως εργαλείο εξεύρεσης συνεργατών για τους εκπαιδευτικούς της Ευρώπης έφτασε ήδη από τα δέκα πρώτα χρόνια της να αποτελεί μία πλούσια κοινωνία διδασκαλίας και μάθησης (Brecko et al., 2014). Ενσωματωμένο σταθερά από το 2014 στο Erasmus+, και γνωστό πλέον ως eTwinning – Η Κοινότητα για τα σχολεία της Ευρώπης, αποτελεί πιθανόν το μεγαλύτερο δίκτυο εκπαιδευτικών στην ιστορία της εκπαίδευσης (Kearney & Gras Velazquez, 2015), με περισσότερα από 200000 σχολεία και 600000 άτομα να έχουν εγγραφεί σε αυτό. Ο αριθμός των έργων eTwinning μέχρι σήμερα είναι πάνω από 85000. Η πολυσύνθετη ψηφιακή του πλατφόρμα – www.etwinning.net – είναι διαθέσιμη σε 28 γλώσσες. Στη δράση συμμετέχουν τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα υπερπόντια εδάφη τους να είναι επίσης επιλέξιμα. Συγκεκριμένα στο eTwinning συμμετέχουν: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Δημοκρατία της Τσεχίας, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Σουηδία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπλέον, μπορούν να συμμετέχουν η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Ισλανδία, η Βόρεια Μακεδονία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία, η Σερβία, και η Τουρκία. Επιπρόσθετα, υπάρχει πλέον η δυνατότητα συμμετοχής άμεσα γειτονικών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρών, στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Πολιτικής Γειτονίας της Ευρώπης το 2015 που στοχεύει στην εμβάθυνση των σχέσεων μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των άμεσα γειτονικών χωρών. Η συμμετοχή αυτών των χωρών γίνεται μέσω του eTwinning Plus, που αποτελεί μία προέκταση του eTwinning. Μέσω αυτού και του δικής του πύλης plus.etwinning.net οι χώρες που μπορούν πλέον να συμμετέχουν είναι η Αρμενία, η Γεωργία, το Αζερμπαϊτζάν, η Μολδαβία, η Τυνησία, η Ουκρανία και η Ιορδανία (European Commission, 2013b). Η

Κεντρική Υπηρεσία Στήριξης λειτουργεί υπό το European Schoolnet, μία διεθνή συνεργασία 34 Ευρωπαϊκών Υπουργείων Παιδείας, το οποίο αναπτύσσει μάθηση για σχολεία, εκπαιδευτικούς και μαθητές σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το eTwinning υποστηρίζεται και σε εθνικό επίπεδο από 38 Εθνικές Υπηρεσίες Στήριξης.

Έχοντας αποδείξει την ωφέλεια των συνεργασιών και της επαφής μεταξύ σχολείων και εκπαιδευτικών στην Ευρώπη το eTwinning, με την η επέκταση του, υποστηρίζει στο πλαίσιο των στόχων της Πολιτικής Γειτονίας την περαιτέρω ανάπτυξη επαφών μεταξύ των ανθρώπων επιδιώκοντας την διαπολιτισμική κατανόηση και φιλία. Η εκπαίδευση, άλλωστε, ως βασικό δομικό στοιχείο της κοινωνίας, συνδράμει τόσο στη διαμόρφωση των συνθηκών του 21^{ου} αιώνα, όσο και στην προσαρμογή των ατόμων σε αυτές.

Ο σκοπός, οι στόχοι, και τα πολλαπλά και ποικίλα οφέλη του eTwinning, όπως και η δομή και ο σχεδιασμός του προγράμματος, παρουσιάζονται αναλυτικά στις παρακάτω υπο-ενότητες.

2.2.1 Σκοπός και στόχοι

Το eTwinning σχεδιάστηκε για να βοηθήσει και να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να συνδεθούν μεταξύ τους με σκοπό τη συνεργασία σε μια μεγάλη εκπαιδευτική κοινότητα. Η συνεργασία αποσκοπεί στην ανταλλαγή πρακτικών, αλλά και στην συνεχόμενη κατάρτιση των εκπαιδευτικών μέσω των δράσεων ενημέρωσης και επαγγελματικής κατάρτισης που προσφέρονται μέσα στο πρόγραμμα. Στοχεύει επίσης στην αξιοποίηση της τεχνολογίας και συγκεκριμένα των δυνατοτήτων που προσφέρει η ψηφιακή διδασκαλία, καλλιεργώντας ταυτόχρονα την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων (Sausser-Monnig, 2016), οι οποίες είναι απαραίτητες και απαιτούμενες στη σύγχρονη εποχή. Πέρα από τον ψηφιακό εγγραμματισμό και την καλλιέργεια των αντίστοιχων δεξιοτήτων των συμμετεχόντων, το πρόγραμμα eTwinning στοχεύει στην επίτευξη της διάδοσης, κατανόησης και διαμοιρασμού των κοινών αξιών της ευρωπαϊκής κοινότητας. Μέσω του eTwinning διδάσκονται οι αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της αξιοπρέπειας, των δικαιωμάτων και του σεβασμού αυτών. Καλλιεργείται και υποστηρίζεται η ικανότητα των συμμετεχόντων να συνεργάζονται και να συναλλάσσονται σε ένα πολυπολιτισμικό πλαίσιο ωφέλιμα και παραγωγικά, ως ενεργοί και ανεξάρτητοι πολίτες (Navracsics, 2016). Το eTwinning καταφέρνει να συμπεριλάβει και να

διευκολύνει όλους τους κοινούς στόχους της στρατηγικής της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού καταρχάς αξιοποιεί τις τεράστιες δυνατότητες των Τεχνολογιών των Πληροφοριών και της Επικοινωνίας, στηρίζεται στην συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών από διαφορετικές χώρες καλλιεργώντας τη διαπολιτισμική επικοινωνία και αναπτύσσοντας όλες τις απαραίτητες δεξιότητες που συμβάλλουν στην διαμόρφωση πολιτών με αναπτυγμένη διαπολιτισμική συνείδηση και, επιπλέον, δημιουργεί έναν εικονικό κόσμο χωρίς σύνορα και χωρίς χρονικούς περιορισμούς που θα μπορούσε να θεωρηθεί ένας χώρος εικονικής κινητικότητας για τους συμμετέχοντες σε αυτό.

2.2.2 Πολυπολιτισμικότητα και Διαπολιτισμικότητα

Όπως ήδη αναφέρθηκε με το eTwinning προάγεται η διαπολιτισμική συνείδηση των μαθητών και καλλιεργούνται δεξιότητες απαραίτητες για τη συμμετοχή τους στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον της Ευρώπης. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας μέσα σε πολυπολιτισμικά και πολύγλωσσα περιβάλλοντα είναι εξέχουσας σημασίας. Είτε πρόκειται για κοινωνικό, είτε για εργασιακό περιβάλλον, άτομα διαφορετικής πολιτισμικής, εθνικής και γλωσσικής προέλευσης αναμένεται να μπορούν να συνυπάρξουν, να επικοινωνούν και να συνεργάζονται. Για να επιτευχθεί η αρμονική συνύπαρξη και η αποτελεσματική επικοινωνία και συνεργασία, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η κατανόηση και ο σεβασμός των διαφορετικών στοιχείων που φέρει ο καθένας, όπως και η μείωση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων απέναντι στο διαφορετικό και συνήθως άγνωστο. Αδιαμφισβήτητα, η εκπαίδευση παίζει πρωτεύοντα ρόλο στην προετοιμασία των ατόμων για να γίνουν μέλη μιας πολυπολιτισμικής και παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας, υιοθετώντας προσεγγίσεις που καλλιεργούν και αναπτύσσουν τα απαραίτητα χαρακτηριστικά και τις απαιτούμενες δεξιότητες για τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Άλλωστε, στη διαμόρφωση των κοινών στόχων στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διαπολιτισμική εκπαίδευση κατέχει πρωτεύουσα θέση. Θεωρείται σκόπιμο, λοιπόν, να αποσαφηνιστούν σε αυτό το σημείο οι έννοιες της πολυπολιτισμικότητας και της διαπολιτισμικότητας, και το πώς αυτές απαντώνται στην εκπαίδευση. Οι ορισμοί που ακολουθούν δίδονται από το Συμβούλιο της Ευρώπης (2003).

Ο όρος «πολυπολιτισμικότητα» χρησιμοποιείται για να γίνει αναφορά στη φυσική κατάσταση της κοινωνίας η οποία δεν μπορεί παρά να ενέχει τη διαφορετικότητα και εστιάζει στη συνύπαρξη διαφορετικών οντοτήτων που μπορεί να επιδεικνύουν τη διαφορετικότητά τους στην κοινή δημόσια σφαίρα. Στη διεθνή βιβλιογραφία γίνεται διάκριση της πολυπολιτισμικότητας σε δύο διακριτές έννοιες: multiculturalism, η οποία ορίζεται όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, και pluriculturalism, που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την ενσωμάτωση διαφορετικών όψεων άλλων πολιτισμών από το άτομο. Από την άλλη, η διαπολιτισμικότητα ορίζεται ως η ενεργή διάσταση της διαφορετικότητας και προϋποθέτει την αλληλεπίδραση των ατόμων, των ομάδων και των κοινοτήτων. Οι όροι εμφανίζονται συχνά στη βιβλιογραφία αλληλοκαλύπτοντας ο ένας τον άλλο, ωστόσο είναι διακριτοί, έστω και αν ο όρος πολυπολιτισμικότητα –αναφερόμενος στην αδιαμφισβήτητη ύπαρξη διαφορετικότητας εντός των κοινωνιών – χρησιμοποιείται για λόγους ευκολίας, αν και λανθασμένα, καλύπτοντας τους άλλους.

Στην εκπαίδευση οι όροι πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα αναφέρονται σε δυο ξεχωριστές προσεγγίσεις. Σύμφωνα με το ορισμό της UNESCO (2007:18) η Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση χρησιμοποιεί την μάθηση σχετικά με άλλους πολιτισμούς προκειμένου να επιτύχει την αποδοχή, ή τουλάχιστον την ανεκτικότητα, αυτών των πολιτισμών. Η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στοχεύει να προχωρήσει πέρα από την παθητική συνύπαρξη, και να επιτύχει έναν εξελισσόμενο και βιώσιμο τρόπο συνύπαρξης μέσα σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες μέσω της δημιουργίας, της κατανόησης, του σεβασμού και του διαλόγου μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων.

Ο Banks (2008) περιγράφει την Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση ως ένα σύνολο στρατηγικών και υλικού που αναπτύχθηκε για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες μίας πολυπολιτισμικής τάξης, καλλιεργώντας την κατανόηση και τον σεβασμό, ελαχιστοποιώντας ή και εξαλείφοντας τις προκαταλήψεις και τις διακρίσεις, και προωθώντας την ισότητα στην εκπαίδευση. Τονίζει, μάλιστα, την αρχή της ισότητας στην παρεχόμενη εκπαίδευση για όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα της πολιτισμικής τους προέλευσης, και εστιάζει στο γεγονός ότι εφόσον η μάθηση επηρεάζεται από το πολιτισμικό υπόβαθρο του μαθητή, η διδασκαλία μαθητών διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης απαιτεί προσεγγίσεις που αναγνωρίζουν, εκτιμούν και σέβονται την πολιτισμική τους ταυτότητα. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο των ανοιχτών συνόρων, των κοινών εκπαιδευτικών στόχων, των εκπαιδευτικών –και όχι μόνο- συνεργασιών

δημιουργεί ένα τέτοιο πλουραλιστικό περιβάλλον όπου οι μαθητές θα πρέπει, σύμφωνα με τους Banks & Banks (2004) να αποκτούν γνώσεις σχετικά με την ιστορία, τον πολιτισμό και τη συνεισφορά διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων, έχοντας επίγνωση πολλών και διαφορετικών όψεων και απόψεων. Με αυτό τον τρόπο, θα μπορούσαν να αποφευχθούν φαινόμενα που μπορεί να οδηγήσουν σε ρατσιστικές συμπεριφορές, αλλά και σε σχολική αποτυχία. Για την αποφυγή τέτοιων φαινομένων μέσα στο εκπαιδευτικό περιβάλλον του σχολείου, δεν αρκεί απλά η μείωση των προκαταλήψεων μέσω της αναγνώρισης και της απόδοσης αξίας στις πολιτισμικές διαφορές, αλλά απαιτείται και η αντιμετώπιση εμπράκτως φαινομένων προκαταλήψεων ή και ρατσισμού, ή και άλλων μορφών ανισότητας και αδικίας μεμονωμένων μαθητών ή ομάδων μαθητών (Berlak & Moyenda, 2001).

Σύμφωνα με τον Banks (2008), η πολυπολιτισμική εκπαίδευση έχει πέντε διαστάσεις. Η πρώτη διάσταση αφορά την ενσωμάτωση περιεχομένου, η οποία αναφέρεται στην έκταση και την ποικιλία παραδειγμάτων προερχόμενων από διάφορους πολιτισμούς, που χρησιμοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς κατά την περιγραφή βασικών εννοιών, φαινομένων, γενικεύσεων και θεωριών σε οποιοδήποτε αντικείμενο καλούνται να διδάξουν. Η δεύτερη διάσταση είναι η διαδικασία παραγωγής της γνώσης, η οποία αναφέρεται στο κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τους μαθητές να καταλάβουν και να διερευνήσουν οι ίδιοι ώστε να μπορούν να καθορίσουν πως πολιτισμικές υποθέσεις ή διαφορετικές πολιτισμικές οπτικές μπορούν μέσα σε διαφορετικά πλαίσια αναφοράς να επηρεάσουν έναν επιστημονικό τομέα και τον τρόπο που παράγεται η γνώση εντός αυτού. Η παιδαγωγική της ισότητας αποτελεί την τρίτη διάσταση που περιγράφει ο Banks (2008) και όπως εξηγεί, αυτή ασκείται μόνο όταν οι εκπαιδευτικοί διευκολύνουν μέσω του τρόπου και της μεθόδου διδασκαλίας που ακολουθούν όλους τους μαθητές τους να έχουν ικανοποιητικές επιδόσεις, ανεξάρτητα από τα εθνικά, φυλετικά, πολιτισμικά, θρησκευτικά, κοινωνικά χαρακτηριστικά τους, ή και το φύλο τους. Η τέταρτη διάσταση – περιορισμός προκαταλήψεων – εστιάζει στις στάσεις των μαθητών όσον αφορά τα φυλετικά και τα ευρύτερα πολιτισμικά θέματα, και στους τρόπους με τους οποίους μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία αυτές μπορούν να τροποποιηθούν ώστε να επιτευχθεί η μείωση των στερεοτυπικών αντιλήψεων και των ποικίλων προκαταλήψεων που μπορεί να επηρεάσουν τόσο την διαδικασία της εκπαίδευσης και της μάθησης και τη συνύπαρξη στο σχολικό πλαίσιο, αλλά και τη μετέπειτα αρμονική συνύπαρξη και την επικοινωνιακή επικοινωνία και συνεργασία σε ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Τέλος, η

Πέμπτη διάσταση αφορά τις πρακτικές ομαδοποίησης και την κατάταξης μέσα στο περιβάλλον του σχολείου, μιλώντας για τη δημιουργία ενός πολιτισμού του σχολείου που θα είναι ενθαρρυντικός για τους μαθητές και μπορεί να επιτευχθεί με την αλλαγή της σχολικής κουλτούρας, είτε αυτή αφορά σχολικές ομάδες, είτε συνεργασίες μαθητών και εκπαιδευτικών, ανεξάρτητα από την πολιτισμική προέλευση των μαθητών, με όσα αυτή εμπερικλείει.

Οι πέντε αυτές διαστάσεις της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης στοχεύουν στο να διασφαλίσουν όχι μόνο την παροχή εκπαίδευσης σε όλους τους μαθητές αλλά κυρίως, τη συμπερίληψη όλων των απόψεων και των θέσεων των διαφορετικών πολιτισμικών προελεύσεων, ελαχιστοποιώντας ή ιδανικά εξαλείφοντας κάθε ανισότητα και προκατάληψη. Μπορεί να ειπωθεί, λοιπόν, η πολυπολιτισμική εκπαίδευση δεν περιορίζεται στο πλαίσιο του σχολείου και της εκπαίδευσης, αλλά μέσω αυτών καλλιεργεί στάσεις και προσδίδει ικανότητες απαραίτητες για τη διαμόρφωση μιας γενικότερης νοοτροπίας, η ύπαρξη της οποίας αποτελεί σημαντική βοήθεια στην αρμονική και λειτουργική συνύπαρξη ανθρώπων διαφορετικής προέλευσης μέσα σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και πολυπολιτισμικές κοινωνίες.

Και οι δύο προσεγγίσεις βασίζονται και στοχεύουν στον περιορισμό των προκαταλήψεων μέσω της εκπαίδευσης. Ωστόσο, η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν περιορίζεται στην παροχή των απαραίτητων γνώσεων για την καλλιέργεια της αποδοχής, της κατανόησης και της ανεκτικότητας, αλλά προχωρά περαιτέρω υποστηρίζοντας την διάδραση, την αλληλεπίδραση και την ενεργή συνύπαρξη μέσα σε ένα πολυπολιτισμικό πλαίσιο.

Οι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μπορούν να προκύψουν από τις τρεις γενικές αρχές που ορίζονται από της οδηγίες της UNESCO (2007). Αρχικά, η διαπολιτισμική εκπαίδευση σέβεται τη πολιτισμική ταυτότητα του μαθητή μέσω της πρόβλεψης για παροχή πολιτισμικά κατάλληλης εκπαίδευσης για όλους. Δεύτερον, παρέχει σε όλους τους μαθητές πολιτισμική γνώση, συμπεριφορές/στάσεις και δεξιότητες απαραίτητες για την επίτευξη ενεργούς και πλήρους συμμετοχής στην κοινωνία. Και τέλος, τρίτον, η διαπολιτισμική εκπαίδευση παρέχει σε όλους τους μαθητές πολιτισμικές γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που τους κάνουν ικανούς να συμβάλλουν στο σεβασμό, την κατανόηση και την αλληλεγγύη ανάμεσα στα άτομα, στις φυλετικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και θρησκευτικές ομάδες και τα έθνη. Θα μπορούσε να ειπωθεί, βάσει των παραπάνω, πως ο στόχος της διαπολιτισμικής

εκπαίδευσης είναι το να μάθουμε να συνυπάρχουμε σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, μέσω της καλλιέργειας της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών.

Η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, από την άλλη, είναι σύμφωνα με τον Byram (2009) η ανταπόκριση της εκπαίδευσης στις απαιτήσεις που προκύπτουν από την πολυπλοκότητα των σύγχρονων κοινωνιών σε ό,τι αφορά την πολυπολιτισμικότητά τους. Θεωρεί ωστόσο, πως ο όρος Διαπολιτισμική Εκπαίδευση είναι μέρος μιας ευρύτερης ορολογίας και τονίζει την αναγκαιότητα ύπαρξης διευκρινήσεων και αποσαφηνίσεων ώστε να γίνει ακριβής περιγραφή της φύσης και των χαρακτηριστικών της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Στη Λευκή Βίβλο για τον Διαπολιτισμικό Διάλογο, το Συμβούλιο της Ευρώπης (2008) ορίζει την Διαπολιτισμική Εκπαίδευση ως ένα μέσο με το οποίο επιτυγχάνεται το να μάθουμε τη δημοκρατία, μια που στο πλαίσió της δημιουργούνται συνθήκες ανταλλαγής, αμοιβαίας κατανόησης και πολιτισμικών διασταυρώσεων, χωρίς να περιορίζεται στην παροχή γνώσεων σχετικά με άλλους πολιτισμούς, αλλά πολύ περισσότερο περιλαμβάνοντας την καλλιέργεια της καλύτερης κατανόησης του πολιτισμού του καθενός μέσα όμως από διαφορετικά πρίσματα και από ποικίλα σημεία αναφοράς. Η μάθηση στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση βασίζεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που καλλιεργούν και δημιουργούν άτομα σε ετοιμότητα για να αντιμετωπίσουν τις διαπολιτισμικές συνθήκες και τις διαπολιτισμικές συναντήσεις παραγωγικά (Fennes & Hargood, 1997). Επιπλέον, βασίζεται αλλά και στοχεύει στην ανάπτυξη της πολιτισμικής συνείδησης των ατόμων όσον αφορά το δικό τους πολιτισμό, αλλά και την ανάπτυξη της ικανότητας συσχέτισης με διαφορετικούς πολιτισμούς και άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο ώστε η συνύπαρξη και η συνεργασία τους να είναι αρμονική, επωφελής και παραγωγική (ibid.). Δεν περιορίζεται λοιπόν στην μετάδοση γνώσεων και την καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων αλλά επεκτείνεται και στη διαμόρφωση τρόπου σκέψης και στάσεων που ενθαρρύνουν την δεκτικότητα, την ανεκτικότητα και τον σεβασμό και την κατανόηση της διαφορετικότητας, των διαφορετικών αξιών και των διαφορετικών συμπεριφορών. Η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση επιχειρεί να προσφέρει στους μαθητές την ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες που, όπως τις χαρακτηρίζει ο Neuner (2012) αποτελούν προαπαιτούμενο για την προσέγγιση των ποικίλων εθνο-σχετικών σταδίων, αφού ο σκοπός της είναι η αλλαγή του επίκεντρου από τις εθνοκεντρικές στάσεις και απόψεις μέσα στο πλαίσιο της πολυπολιτισμικής τάξης. Οδηγούμαστε, λοιπόν, στην εκπαίδευση που στοχεύει, μέσα σε όλα τα άλλα, στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής

συνείδησης των μαθητών, μια που αυτοί καλούνται να αποκτήσουν τα χαρακτηριστικά εκείνα που θα τους διευκολύνουν στην επικοινωνία και τη συνεργασία μέσα σε πολυπολιτισμικά πλαίσια, τόσο κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους, όσο και στη μετέπειτα διάδραση και επικοινωνία τους ως μέλη πολυπολιτισμικών κοινωνιών.

Ο Baker (2011) αναφέρεται στη διαπολιτισμική συνείδηση ως την συνειδητή κατανόηση του ρόλου των χαρακτηριστικών που οφείλονται σε πολιτισμικά στοιχεία στη διαπολιτισμική επικοινωνία, και την ικανότητα να τεθούν αυτές οι αντιλήψεις σε πρακτική εφαρμογή με ένα ευέλικτο και καθορισμένο από το τρέχον πλαίσιο τρόπο κατά την πραγματική επικοινωνία. Πιο απλά, η διαπολιτισμική συνείδηση είναι η ικανότητα κατανόησης της κουλτούρας τόσο της δικής μας, όσο και των άλλων, και η κατανόηση ομοιοτήτων και διαφορών σε ό,τι αφορά τις αξίες, τα πιστεύω και τις συμπεριφορές κατά την αλληλεπίδραση με άτομα διαφορετικών πολιτισμών μέσα σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο Baker (2011) στην διαπολιτισμική συνείδηση είναι καταρχάς η συνείδηση των πλαισίων αναφοράς, των τύπων και των επικοινωνιακών πρακτικών που βασίζονται σε πολιτισμικά στοιχεία, και επίσης η ικανότητα να κινηθεί κάποιος πέρα από τα πολιτισμικά στερεότυπα κατά την διαπολιτισμική επικοινωνία μέσω της δυνατότητας να διαπραγματευτεί και να μεσολαβήσει μεταξύ διαφορετικών κοινωνικο-πολιτισμικών τρόπων επικοινωνίας. Σε αντιπαράθεση με την πολιτισμική συνείδηση – που αφορά τους εθνικούς πολιτισμούς – η διαπολιτισμική συνείδηση εστιάζει στις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων πολιτισμών και γλωσσών, οι οποίες χαρακτηρίζονται δυναμικές και είναι ευέλικτες (Baker, 2015).

Η συνεισφορά του eTwinning όσον αφορά την καλλιέργεια της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών, αλλά και των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών είναι αδιαμφισβήτητη. Αποτελώντας μία μικρογραφία του πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, το eTwinning προσφέρει στους συμμετέχοντες όχι μόνο την ευκαιρία επαφής και γνωριμίας με διαφορετικά πολιτισμικά στοιχεία διευρύνοντας τον πολιτισμικό τους ορίζοντα, αλλά πολύ περισσότερο κάνει πράξη την επικοινωνία μεταξύ αυτών μέσω των συνεργασιών που αναπτύσσονται, προάγοντας τον διαπολιτισμικό διάλογο και την διαπολιτισμική επικοινωνία.

2.2.3 Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας – Ψηφιακό Σχολείο

Το eTwinning αξιοποιεί στο μέγιστο βαθμό τη σύγχρονη τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών για να δημιουργήσει το δίκτυο συνεργασίας που αποτελεί για τους εκπαιδευτικούς και να διευκολύνει τη μεταξύ τους επικοινωνία, την ανταλλαγή ιδεών και πρακτικών, και την οργάνωση και διεξαγωγή κοινών δράσεων, αλλά και την ενημέρωση και επιμόρφωσή τους. Διάφορες μελέτες έχουν επικεντρωθεί στην αξιοποίηση της τεχνολογίας των πληροφοριών και της επικοινωνίας από το πρόγραμμα eTwinning, και στα θετικά αποτελέσματα αυτής (Crisan, 2013; da Silva, 2011; Velea, 2015; Avalos, 2011; Duncan-Howell, 2010 κα). Σε αυτή την ενότητα θα γίνει αναλυτική αναφορά στο ρόλο που έχει διαδραματίσει η ανάπτυξη της τεχνολογίας στη μαθησιακή και την εκπαιδευτική διαδικασία, στις εφαρμογές των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην εκπαίδευση, αλλά και στο ψηφιακό σχολείο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής της πολιτικής προτείνει μέτρα ενθάρρυνσης της χρήσης της ψηφιακής τεχνολογίας από τους εκπαιδευτικούς (EU, 2001). Η εφαρμογή της Τεχνολογίας των Πληροφοριών και της Επικοινωνίας στην εκπαίδευση σύμφωνα με τον Κόμη (2004) μπορούν να παρέχουν ουσιαστική υποστήριξη στη διδακτική διαδικασία ενισχύοντας και εμπλουτίζοντας την μάθηση. Κάνοντας λόγο για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (από τον αγγλικό όρο Information and Communication Technologies ή ICT) αναφερόμαστε σε ψηφιακά μέσα κάθε μορφής – ψηφιακό περιεχόμενο, συστήματα υποστήριξης της μάθησης, συστήματα διαχείρισης, ψηφιακά εργαλεία, πλατφόρμες εκπαίδευσης, λογισμικά κτλ. – που λειτουργούν ως εργαλεία στην εκπαιδευτική και τη μαθησιακή διαδικασία, διευκολύνοντας εκπαιδευτικές πρακτικές όπως τη συνεργασία, τη σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία και διδασκαλία, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών μπορούν να αποτελούν τόσο μέρος της διαδικασίας μάθησης και διδασκαλίας, όσο και ένα αυτόνομο κομμάτι στο οποίο οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν δεξιότητες και ικανότητες απαραίτητες στις σύγχρονες και ταχύτατα εξελισσόμενες συνθήκες της κοινωνίας της πληροφορίας.

Η τεχνολογία αναπροσανατολίζει τη μαθησιακή διαδικασία, μετατρέποντάς τη σε αναζήτηση και ανακάλυψη γνώσεων, ενώ παράλληλα αναπτύσσει τη

δημιουργικότητα, διευκολύνει την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών και συμβάλλει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων σε ποικίλους τομείς βοηθώντας ταυτόχρονα την αντιμετώπιση πιθανό αποκλεισμό ομάδων μαθητών (Μικρόπουλος, 2006; Κεκέ, 2007). Ωστόσο, η μάθηση μέσω της χρήσης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών πρέπει να βασίζεται στην ορθή, αρμονική και αποδοτική συνεργασία και απαιτεί την προσαρμογή τόσο των εκπαιδευτικών και των μαθητών, όσο και όλων των άλλων εμπλεκόμενων – παραδείγματος χάριν, γονείς (ibid.).

Η ένταξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στα εκπαιδευτικά συστήματα αποτελεί πραγματικότητα και μια από τις σημαντικότερες αλλαγές τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Η έννοια του ψηφιακού σχολείου χαρακτηρίζει αυτή την πραγματικότητα, στο πλαίσιο της οποίας διαμορφώθηκε, με το σχολείο πλέον να στοχεύει στην συνεχή εξέλιξη μέσω της ενσωμάτωσης των τεχνολογιών, στην καλλιέργεια των ψηφιακών δεξιοτήτων και τον ψηφιακό εγγραμματισμό των μαθητών– μελών των σύγχρονων κοινωνιών (Κεκέ, 2007; Δαγδιλέλης et al., 2016). Ωστόσο, δεν είναι απαραίτητη μόνο η απόκτηση των προαναφερθέντων δεξιοτήτων στις ψηφιακές τεχνολογίες, αλλά και η ανάπτυξη της ικανότητας σωστής και ορθής διαχείρισης αυτών (Δαγδιλέλης et al., 2016; Μυλωνάκου-Κεκέ & Ευθυμιόπουλος, 2009).

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών πρέπει να αποτελούν για το σχολείο ένα εργαλείο το οποίο συμβάλλει στην ανάπτυξη όλων των μελών της σχολικής κοινότητας διευκολύνοντας και προωθώντας τη συνεργασία και την επικοινωνία. Οι Μυλωνάκου-Κεκέ & Ευθυμιόπουλος (2009) κάνουν λόγο για την συμβολή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην ανάπτυξη όλων των μελών που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην βελτίωση της κοινωνικής ευημερίας τους ως πολίτες.

Πιο συγκεκριμένα, οι ψηφιακές κοινότητες μάθησης βοηθούν τους μαθητές να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και την κριτική στους σκέψη, μια που καλούνται να επιλύσουν προβλήματα, να θέσουν στόχους και προτεραιότητες και να καθορίσουν τον τρόπο επίτευξής τους, μέσα από μια διαδικασία που εμπεριέχει τη χρήση μέσω τεχνολογίας που προσφέρουν πολλαπλές και ποικίλες δυνατότητες συνεργασίας, εύρεσης και ανακάλυψης πληροφοριών και κατάκτησης και απόκτησης γνώσης. Αλλά και για τους εκπαιδευτικούς οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών προσφέρουν αμέτρητες δυνατότητες εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής και της διδακτικής διαδικασίας, βοηθώντας τόσο στον εκσυγχρονισμό της όσο και στη

μετάβαση σε παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά μοντέλα και προσεγγίσεις σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες θεωρίες μάθησης και τις σύγχρονες διδακτικές/παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Κάποιες από αυτές, στις οποίες η συμβολή της αξιοποίησης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών είναι βαρύνουσα σημασίας, είναι η συνεργατική μάθηση και η αυτονομία του μαθητή. Οι σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις είναι ως επί το πλείστο μαθητοκεντρικές, δηλαδή έχουν στο επίκεντρο τον μαθητή, ξεφεύγοντας από τις παραδοσιακές δασκαλοκεντρικές μεθόδους όπου ο δάσκαλος με χρήση μετωπικής διδασκαλίας παρείχε τη γνώση, θεωρούμενος αυθεντία. Στις μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις οι μαθητές είναι αυτοί που ανακαλύπτουν τη γνώση, με τον εκπαιδευτικό να έχει το ρόλο του καθοδηγητή που διευκολύνει τους μαθητές στη διαδικασία της μάθησης. Ο μαθητής πλέον μαθαίνει πώς να μαθαίνει, αποκτά μεταγνωστικές δεξιότητες και αναπτύσσει αυτονομία. Εμπλέκεται στη διαδικασία συμμετέχοντας και επηρεάζοντας τον προγραμματισμό της, επεξεργάζεται τη γνώση που ανακαλύπτει, αυτοαξιολογεί το αποτέλεσμα και τον εαυτό του. Καλλιεργεί έτσι την κριτική του σκέψη, αποκτώντας ένα ρόλο δυναμικό και ενεργό (Ράπτης & Ράπτη, 2007). Ταυτόχρονα, αποκτά κίνητρα μάθησης και επίτευξης στόχων τα οποία είναι εσωτερικά, οδηγούμενος έτσι στην κατάκτηση και την κατανόηση της γνώσης με ένα τρόπο που τον καθιστά υπεύθυνο και κυρίαρχο της μαθησιακής διαδικασίας. Η συνεργατική μάθηση –την διαδικασία με την οποία χρησιμοποιείται η συνεργασία ομάδας μαθητών για τη διεξαγωγή μαθησιακών δραστηριοτήτων (Ματσαγγούρας, 2008) – από την άλλη, εκτός του ότι συνεισφέρει στην αυτονομία του μαθητή, προσφέρει τη δυνατότητα μέσω της δημιουργίας μικρών ή και μεγαλύτερων ομάδων συνεργασίας μέσα στην τάξη, αλλά και στο ευρύτερο περιβάλλον του σχολείου, σε όλους τους μαθητές να συμμετέχουν βάσει των δυνατοτήτων τους στην μαθησιακή διαδικασία, χωρίς να αποκλείονται από αυτή εξαιτίας διαφορών ή ιδιομορφιών τους. Με τη συνεργατική μάθηση και την δημιουργία ομάδων, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να αλληλοεπιδρούν, να αποκτούν και να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας, να μαθαίνουν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται (Μπακιρτζής, 2002). Προετοιμάζοντας τους μαθητές παρέχοντάς τους τα εφόδια για να γίνουν ενεργά μέλη μιας πολυπολιτισμικής κοινότητας, η μάθηση με ομαδο-συνεργατικές προσεγγίσεις αποκτά επιπλέον βαρύτητα, μια που μέσα σε αυτές οι μαθητές μαθαίνουν όχι μόνο να συνυπάρχουν αλλά να συνεργάζονται και να επικοινωνούν εποικοδομητικά σεβόμενοι και αποδεχόμενοι τα μέλη της ομάδας η οποία δεν μπορεί παρά να είναι ανομοιογενής, μια που ακόμα και να μην υπάρχουν

διαφορές σε ό,τι αφορά πολιτισμικές διαφορές, ο κάθε μαθητής παραμένει μία ξεχωριστή και αυτόνομη προσωπικότητα με ξεχωριστά και διαφορετικά χαρακτηριστικά στοιχεία. Μαθαίνουν έτσι την ισότιμη συμμετοχή, τη δημοκρατική λειτουργία, τον σεβασμό και την αποδοχή του άλλου, διαμορφώνοντας και την μετέπειτα κοινωνική τους συμπεριφορά (Δερβίσης,2002). Οι Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών διευκολύνουν όχι μόνο την εφαρμογή των παραπάνω αλλά επιπρόσθετα αποτελούν για τον εκπαιδευτικό βοηθητικό εργαλείο που δεν περιορίζει το ρόλο του, αντιθέτως, τον διευρύνει και τον αναβαθμίζει (Πολύδωρος, 2015).

Οι Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών αποτελούν τη βάση του προγράμματος eTwinning. Η χρήση της διαδικτυακής πλατφόρμας συνεργασίας του eTwinning αλλά και όλη η φιλοσοφία του προγράμματος –συνεργασία, ανταλλαγή απόψεων, συνεργατικά έργα – θέτει σε εφαρμογή όλες τις θεωρητικές προσεγγίσεις και απόψεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, αποδεικνύοντας μάλιστα στην πράξη την πραγματική τους αξία και συμβολή στην διαδικασία της εκπαίδευσης αλλά και της θετικής επίδρασης αυτών στην προετοιμασία μελών των σύγχρονων κοινωνιών με όλες τις απαιτούμενες δεξιότητες, ικανότητες και χαρακτηριστικά. Επιπλέον, προχωρά ένα βήμα πιο πέρα την έννοια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και μάθησης – που ο Simonson (2012) ορίζει ως τυπικό σύστημα μάθησης στο οποίο οι μαθητές συνδέονται μεταξύ τους και με τον διδάσκοντα με τη χρήση ψηφιακών διαδραστικών μέσων και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων όντας σε διαφορετικά γεωγραφικά σημεία – και συμβάλλει πέρα από τη διευκόλυνση της μάθησης και της ανταλλαγής γνώσεων στη διαμόρφωση μιας ψηφιακής πολυπολιτισμικής κοινότητας εκπαίδευσης και συνύπαρξης, η συμμετοχή στην οποία μπορεί να έχει μόνο θετικά αποτελέσματα.

2.2.4 Παιδαγωγικά και κοινωνικά οφέλη

Το eTwinning, όπως έχει ήδη αναφερθεί, προσφέρει δυνατότητες που δημιουργούν πολυάριθμες ευκαιρίες για εφαρμογή καινοτόμων και δημιουργικών πρακτικών εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία. Οι συμμετέχοντες και κυρίως οι μαθητές επωφελούνται από το πρόγραμμα και τις δυνατότητες που προσφέρει μέσω των συνεργασιών με σχολεία της Ευρώπης,

βγάζοντας την μάθηση μέσα από τα όρια της σχολικής τάξης και βιώνοντας στην πράξη της ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης.⁵

Ο Galvin (2006) αναφέρει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία αποτελούν τις κύριες περιοχές προστιθέμενης αξίας στην μάθηση μέσα από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα και τη δημιουργία έργων eTwinning. Καταρχάς, οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες οι οποίες είναι αυθεντικές και με συγκεκριμένο σκοπό. Αυτό προσδίδει πραγματικό για τους μαθητές νόημα στην εκπαιδευτική πράξη, κινητοποιώντας τη συμμετοχή τους και αυξάνοντας το ενδιαφέρον τους (Davies&Graff, 2005; Wong, 2013, Liaw, 2008) . Η αποτελεσματικότητα του eTwinning στην παροχή ευκαιριών αυθεντικής μάθησης μέσω προγραμμάτων έχει παρατηρηθεί σε διάφορες μελέτες (European Commission, 2013a; Crawley at al., 2010; Kearney&Gras-Velázquez, 2018). Οι Woo & Reeves (2007) έχουν παρατηρήσει πως είναι ελάχιστα τα μαθησιακά μοντέλα και πρακτικές που δίνουν έμφαση στην απόκτηση γνώσης μέσω αυθεντικών δραστηριοτήτων αντιμετωπίζοντας τη μάθηση σαν ενεργή και όχι παθητική διαδικασία. Δεύτερο χαρακτηριστικό αποτελεί η συνεργασία, η οποία μέσω του προγράμματος καλλιεργείται σε πολλά επίπεδα (μεταξύ μαθητών-ομάδας, μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ μαθητών με μαθητές άλλων σχολείων). Στο eTwinning όλοι –από τους μετέχοντες στην προσχολική, την πρωτοβάθμια, τη δευτεροβάθμια, και την ανώτερη/ανώτατη εκπαίδευση, μπορούν να συμμετέχουν σε συνεργασίες (Pham et al., 2012). Η μαθησιακή διαδικασία είναι μια διαδικασία όχι πλέον παθητική, αλλά ενεργή με τη συμμετοχή των μαθητών (Scott, 2015). Μέσα από πραγματικά διαθεματικές προσεγγίσεις (Kolourioti, 2013) οι μαθητές γίνονται υπεύθυνοι για τη μάθηση και αναπτύσσουν αυτονομία (Gillera & Kearney, 2014). Η σημασία της αυτονομίας του μαθητή και ο τρόπος που προσεγγίζεται και εφαρμόζεται, όπως και ο ρόλος της στις σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους έχει αναφερθεί αναλυτικά στην προηγούμενη ενότητα. Σημαντική είναι επίσης η καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας των μαθητών. Οι μαθητές μαθαίνουν να επικοινωνούν με άλλους ευρωπαίους μαθητές, να κάνουν πλάνα, να θέτουν στόχους και να επιλέγουν, να παίρνουν κοινές αποφάσεις, να επιχειρηματολογούν και να συμβιβάζονται. Επίσης δίνεται η ευκαιρία ανάπτυξης δεξιοτήτων στη χρήση ξένων γλωσσών. Τρίτο σημαντικό χαρακτηριστικό αποτελεί η έμφαση και η προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, οι οποίες ενισχύουν την

⁵ Περιεχόμενο από www.etwinning.gr

κατανόηση, το σεβασμό και την αποδοχή φέρνοντας σε επαφή μαθητές από διαφορετικές χώρες (European Commission, 2013c). Τέταρτον, προωθείται η χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας σε αυθεντικές καταστάσεις και πραγματικές συνθήκες, σημαντική για την καλλιέργεια τεχνολογικών δεξιοτήτων των μαθητών, και για τη σπουδαιότητα των οποίων έχει γίνει εκτενής αναφορά στην ενότητα που προηγήθηκε. Οι μαθητές δεν περιορίζονται στα εργαλεία που προσφέρει η πλατφόρμα eTwinning αλλά έχουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση πολλών άλλων εργαλείων που αναδεικνύουν το έργο τους όπως ψηφιακά βίντεο, ιστολόγια, Web 2.0 εργαλεία, wikis, και άλλων εκπαιδευτικών πλατφορμών συνεργασίας και προγραμμάτων (Kampylis et al., 2013). Η χρήση ΤΠΕ δίνει σύμφωνα με τους Ράπτη & Ράπτη (2007) τη δυνατότητα πρόσβασης σε τεράστιο αριθμό πληροφοριών, παρέχει τη δυνατότητα ευελιξίας τόσο του χρόνου όσο και του τόπου, ενώ παράλληλα διευκολύνει τη μάθηση και συμβάλλει στην ανάπτυξη της αυτονομίας της. Οι ΤΠΕ επιπλέον κάνουν πιο ελκυστική για τους μαθητές τη διδασκαλία ειδικά στους τομείς των επιστημών, κάνοντας πιο ενδιαφέρουσα για αυτούς τη διεξαγωγή της έρευνας και ανεβάζοντας το επίπεδο ικανοποίησης και της ανακάλυψης που νιώθουν συμμετέχοντας ενεργά σε αυτή (Wastiau et al., 2011).

Πολύ μεγάλο όφελος προσφέρει το eTwinning και σε ό,τι αφορά την πρόβλεψη για συμπερίληψη και ένταξη όλων των μαθητών στην μαθησιακή διαδικασία αλλά και για τη συνεργατική μάθηση (Kolourioti, 2013) η έννοια της οποίας επίσης εξηγήθηκε αναλυτικά στην προηγούμενη ενότητα. Από μικρή ηλικία οι μαθητές έχουν την ευκαιρία συμμετοχής σε ποιοτική εκπαίδευση που αφορά όλους, προσφέρει τη δυνατότητα αξιοποίησης των ενδιαφερόντων τους και την ανακάλυψη νέων, παρέχει την ευκαιρία συνεργασίας και αλληλοβοήθειας και καταφέρνει να κάνει όλους τους μαθητές ισότιμα μέλη μιας ομάδας στην οποία ο καθένας συνεισφέρει ανάλογα με τις δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά του. Η συνεργασία και η αλληλοβοήθεια μέσα σε μικρές ομάδες αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά της συνεργατικής μάθησης (Siegel, 2005). Μελέτες, με πιο πρόσφατη αυτή των Kearney&Gras-Velázquez (2018), έχουν καταγράψει την αύξηση κινήτρων συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία σε όλους τους μαθητές αλλά κυρίως σε μαθητές οι οποίοι είτε αποκλείονται είτε διστάζουν ή δυσκολεύονται οι ίδιοι να συμμετέχουν όχι μόνο σε τυπικές/παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας λόγω μαθησιακών ή άλλων δυσκολιών, αλλά και στις ομάδες που διαμορφώνονται στο σχολικό περιβάλλον γενικότερα. Το eTwinning πέρα από τη

συνεισφορά του μέσα στο σχολικό πλαίσιο ωφελεί τους μαθητές παρέχοντάς τους τα πρώτα εφόδια ώστε να ανταπεξέλθουν στις μετέπειτα προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν στην πραγματική ζωή. Με τη διαμόρφωση ευρύτερων πολιτισμικών οριζόντων, κάνει τους μαθητές πιο δεκτικούς στην αλλαγή, την καινοτομία, τη διαφορετικότητα, ξεπερνώντας τα όρια του σχολείου και της τοπικής κοινωνίας και φέρνοντας τους μαθητές σε επαφή με τη κοινωνία της Ευρώπης.

Οι συμμετέχοντες μαθητές έχουν πλέον διαμορφώσει μία νέα γενιά, τη Γενιά του eTwinning, «ένα είδος "Γενιάς Erasmus 2.0", όπου η κινητικότητα αντικαταστάθηκε από την "εικονική κινητικότητα" και οι μαθητές είχαν την εμπειρία του να είναι Ευρωπαίοι χωρίς να φύγουν από τη χώρα τους»⁶. Οι μαθητές αναπτύσσουν και μοιράζονται την ίδια αντίληψη σχετικά με κοινούς στόχους, αντιλαμβάνονται ότι ανήκουν σε μια κοινότητα και πως και οι ίδιοι είναι κομμάτι της ενωμένης Ευρώπης. Μέσω του προγράμματος ξεφεύγουν από τα στενά όρια του σχολείου και αναπτύσσονται ως άτομα που πιστεύουν σε κοινές αξίες που διέπουν μια πολυπολιτισμική κοινωνία.

2.2.5 Επαγγελματικά και προσωπικά οφέλη για τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς – Κίνητρα συμμετοχής

Πολλαπλά είναι τα οφέλη και για τους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα eTwinning. Η συμβολή του στην μάθηση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αποτελεί θέμα πολλών μελετών (Galvin et al., 2006; Crisan, 2013; Παπαδάκης, 2016; Παρασκευάς, 2014; Basescu, 2016; Camilleri & Gritter, 2016; Kearney & Gras-Velázquez, 2018, κτλ). Με το eTwinning οι εκπαιδευτικοί μεταβάλλουν και εκσυγχρονίζουν τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τη σχέση με τους μαθητές τους, και αναπροσδιορίζουν το ρόλο τους αποκτώντας περισσότερα χαρακτηριστικά συντονιστή στη μαθησιακή διαδικασία – όπως ορίζεται στις σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους – παρά απλού αναμεταδότη γνώσης (Basescu, 2016). Με τη χρήση ΤΠΕ ως μέσο για την δημιουργία ενδιαφέροντων μαθημάτων και δράσεων, δόθηκε η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να ξεφύγουν από τους περιορισμούς της παραδοσιακής σχολικής τάξης και διδασκαλίας, εμπλουτίζοντας τη μαθησιακή διαδικασία με διαθεματικές προσεγγίσεις αλλά και πέρα από τα όρια των αναλυτικών

⁶ Από www.etwinning.gr

προγραμμάτων σπουδών (Kearney&Gras-Velázquez, 2015) . Επιπλέον η χρήση ΤΠΕ στα εξ αποστάσεως προγράμματα εκπαίδευσης συμβάλει στην αναβάθμιση της μάθησης παρέχοντας κίνητρα για την αξιοποίηση του πνευματικού δυναμικού τους και την αναζήτηση της αυτοεπιμόρφωσής τους (Hadwin et al., 2005).

Πέρα από τις ευκαιρίες δικτύωσης και επιμόρφωσης που μπορεί να οδηγήσουν στην ανάπτυξη νέων μεθόδων και πρακτικών, την ανταλλαγή ιδεών, την επαφή με καινοτόμες δράσεις και την εξέλιξη των επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων τους που συνολικά οδηγούν στην επαγγελματική και προσωπική εξέλιξή τους, μέσω του eTwinning οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν - όπως και οι μαθητές - το αίσθημα του ευρωπαϊού πολίτη μέσω της διάδρασης σε μία πολυπολιτισμική κοινότητα, αναπτύσσοντας τον σεβασμό, την κατανόηση και την αποδοχή του διαφορετικού, και εξαλείφοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις (Basescu, 2016; Camilleri&Gritter, 2016). Συνολικά το eTwinning αποτελεί για τους εκπαιδευτικούς όχι μόνο ένα απλό εργαλείο εμπλουτισμού της διδασκαλίας αλλά πολύ περισσότερο μία ανεξάντλητη πηγή ανταλλαγής ιδεών και προσεγγίσεων, καινοτομιών, δημιουργικών στρατηγικών διδασκαλίας και μάθησης, και επιπλέον ένα εργαλείο δικτύωσης και εύρεσης διακρατικών συνεργασιών με απεριόριστες δυνατότητες. Θα μπορούσε να ειπωθεί πως το πρόγραμμα αποτελεί για τον εκπαιδευτικό ένα ολοκληρωμένο μέσο τόσο επαγγελματικής όσο και προσωπικής εξέλιξης.

Οι Popescu et al. (2010) αναφέρουν πως με τη συμμετοχή τους σε συνεργατικά προγράμματα και μάλιστα διακρατικά, οι εκπαιδευτικοί κατορθώνουν να βελτιώσουν μέσω της ανταλλαγής εμπειριών τόσο τις διδακτικές τους ικανότητες όσο και επικοινωνιακές τους δεξιότητες. Οι δυνατότητες δικτύωσης που προσφέρει το eTwinning μέσω της χρήσης της εκπαιδευτικής πλατφόρμας για μια εποικοδομητική επικοινωνία εκπαιδευτικών διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης χαρακτηρίζονται πρωτόγνωρες, ενώ παρέχεται ταυτόχρονα η δυνατότητα συμμετοχής σε επαγγελματικές δραστηριότητες που βοηθούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων χωρίς να τίθενται περιορισμοί χώρου και χρόνου (Παπαδάκης, 2015). Οι Galvin et al. (2006) περιλαμβάνουν τη συμβολή του eTwinning στην υποστήριξη της επιμόρφωσης και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν σε αυτό στις περιοχές προστιθέμενης αξίας σε πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης που ορίζουν.

Η Διαμαντοπούλου (2006) παρατηρεί πως οι εκπαιδευτικοί μπορεί να είναι διστακτικοί στην εφαρμογή και την ενσωμάτωση καινοτόμων προγραμμάτων στη διδακτική πράξη. Η αλλαγή όμως στον τομέα της εκπαίδευσης πρέπει να καθοδηγείται

από την παιδαγωγική πρωτοπορία και την εφαρμογή της πρώτα από τους εκπαιδευτικούς (Laurillard,2008). Το eTwinning διαθέτει χαρακτηριστικά που το κάνουν θελκτικό και όχι αποτρεπτικό για τους εκπαιδευτικούς. Η συμμετοχή σε αυτό και η δημιουργία έργων είναι αρκετά απλή ως διαδικασία, όπως επίσης εύκολη είναι και η εξεύρεση συνεργατών μέσω του ίδιου του προγράμματος. Μπορεί να εφαρμοστεί με μαθητές όλων των ηλικιών, εξασφαλίζοντας πάντα την ενεργό συμμετοχή τους βάσει των ενδιαφερόντων τους. Δεν απαιτούνται οικονομικοί πόροι για την δημιουργία έργων eTwinning, ενώ πολύ σημαντική είναι και η ευελιξία χρόνου που δίνεται. Οι δράσεις μπορούν να είναι σύντομες ή και μεγαλύτερης διάρκειας, με την απόφαση να είναι πάντα των συμμετεχόντων και των συνεργατών τους και, κυρίως, χωρίς να δημιουργούνται μακροχρόνιες δεσμεύσεις όπως σε άλλα προγράμματα. (Theofanelis,2013).

Επιπρόσθετα, στους εκπαιδευτικούς το eTwinning δίνει τη δυνατότητα διαρκούς επιμόρφωσης και επαγγελματικής εξέλιξης μέσω αυθεντικής μάθησης – όπως στην περίπτωση των μαθητών – και μάλιστα βάσει των αναγκών τους (Duncan-Howell, 2010). Με την ανταλλαγή απόψεων και πρακτικών μαθαίνουν από συναδέλφους (peer learning) και παίρνουν ιδέες και ίσως άμεσες απαντήσεις σε ζητήματα που απασχολούν την καθημερινή τους πρακτική στην τάξη (Avalos, 2011; Vescio et al., 2008, Guskey, 2002; Ala-Mutka,2010). Εν κατακλείδι, το eTwinning παρέχει στους εκπαιδευτικούς μία πολύτιμη εναλλακτική στην παραδοσιακή εκπαίδευση και επιμόρφωσή τους (Holmes, 2013).

Στις έρευνες που αναφέρθηκαν στην αρχή αυτής της ενότητας (Galvin et al., 2006; Crisan,2013; Παπαδάκης, 2016; Παρασκευάς, 2014; Basescu, 2016; Camilleri&Gritter, 2016; Kearney&Gras-Velázquez, 2018, κα) γίνεται αναλυτική αναφορά των θετικών αποτελεσμάτων της συμμετοχής των εκπαιδευτικών σε εκπαιδευτικά προγράμματα και συγκεκριμένα στη δράση eTwinning. Τα οφέλη αυτά αποτελούν κατά κανόνα και κίνητρο συμμετοχής για τους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο έγινε αναφορά και στη διστακτικότητα που δείχνει μερίδα εκπαιδευτικών στην εφαρμογή και την ενσωμάτωση καινοτόμων προγραμμάτων στη διδακτική πράξη (Διαμαντοπούλου, 2006). Στην Ελλάδα, συγκεκριμένα, μέχρι το 2010 υπήρχε μεν αυξητική τάση στη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε διάφορα προγράμματα, ωστόσο η συμμετοχή δεν ανταποκρινόταν στο χρόνο εφαρμογής των προγραμμάτων (Διαμαντοπούλου, 2010). Κρίνεται, λοιπόν, σκόπιμο σε αυτό το σημείο να γίνει μια σύντομη αναφορά στα κίνητρα και τους λόγους που διαμορφώνουν τη στάση των

εκπαιδευτικών απέναντι στη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Ο Παπαθωμόπουλος (2013) εξηγεί τον σημαντικό ρόλο της παρακίνησης των εκπαιδευτικών στην επίτευξη των στόχων που τίθενται μέσα στο εκπαιδευτικό και σχολικό πλαίσιο. Μάλιστα, η επίτευξη αυτών των στόχων είναι πιο πιθανή όταν κατά την επιδίωξή τους οι εργαζόμενοι νιώθουν πως ικανοποιούν και δικές τους ανάγκες (Θεοφιλίδης, 2012). Τα κίνητρα για τους εργαζόμενους μπορεί να είναι οικονομικά, κοινωνικά, ηθικά κτλ. Γίνεται, λοιπόν, μια βασική διάκριση όλων των κινήτρων σε εξωτερικά – αυτά τα οποία συνεπάγονται κάποια ανταμοιβή όπως χρήματα, προαγωγή κ.α. – ή εσωτερικά – τα οποία δεν έχουν κάποια ανταμοιβή αλλά αφορούν την προσωπική ικανοποίηση από την εργασία ή και το αποτέλεσμα της. (Καψάλης, 2005).

Οι Έλληνες εκπαιδευτικοί εμφανίζονται δυσαρεστημένοι από την αξιοποίηση των προσόντων τους, αλλά και από την ανταμοιβή τους –χρηματική και προοπτικών εξέλιξης μέσα στο σχολικό πλαίσιο – ενώ επιπλέον θεωρούν πως υπάρχουν περιορισμένα περιθώρια αξιοποίησής τους εξαιτίας των ελλείψεων σε υποδομές, της ανελαστικότητας των ανελαστικών προγραμμάτων σπουδών και τις αυστηρά προκαθορισμένες και περίπλοκες γραφειοκρατικές διοικητικές διαδικασίες (Παπαθωμόπουλος, 2013). Ωστόσο φαίνεται πως είναι ικανοποιημένοι όσον αφορά το αντικείμενο της εργασίας τους (ibid.). Τα προαναφερθέντα θα μπορούσαν να αποτελούν αποτρεπτικούς παράγοντες για τη συμμετοχή σε προγράμματα τα οποία απαιτούν χρόνο που πιθανότατα θα πρέπει να βρεθεί με κόστος στον διδακτικό χρόνο ή και στον προσωπικό εκτός εργασίας χρόνο του εκπαιδευτικού, υλικοτεχνικές υποδομές που μπορεί να είναι ανεπαρκείς σε κάποια σχολεία, ή διαδικασίες διοικητικών εγκρίσεων οι οποίες ενδέχεται να είναι περίπλοκες και χρονοβόρες.

Μία άλλη σκοπιά από την οποία μπορεί να εξεταστεί η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στα εκπαιδευτικά προγράμματα και τη διάθεση συμμετοχής τους σε αυτά είναι οι αντιλήψεις τους σε ότι αφορά την καινοτομία. Τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα αποτέλεσαν καινοτόμα προγράμματα στην ελληνική εκπαίδευση στο πλαίσιο μεγάλων εκπαιδευτικών αλλαγών στο εκπαιδευτικό σύστημα (Διαμαντοπούλου, 2006). Αποτελεί γεγονός, όμως, πως δεν υπήρξε εξ αρχής επαρκής ενημέρωση ή και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή τους και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν, ενώ δεν υπήρξε ευρεία και ουσιαστική ενημέρωση και διάχυση των αποτελεσμάτων συμμετοχής (Διαμαντοπούλου, 2010). Αυτά μπορεί επίσης να εξηγούν την απροθυμία ή τη διστακτικότητα των εκπαιδευτικών για συμμετοχή σε αυτά.

Τέλος, σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της στάσης απέναντι στη συμμετοχή στα εκπαιδευτικά προγράμματα μπορεί να έχουν και τα προσωπικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού. Ενδεικτικά αναφέρεται η ηλικία, τα τυπικά προσόντα, η σχέση με τις νέες τεχνολογίες και η γνώση εφαρμογής τους, η εμπειρία, ακόμα και οι λόγοι που τους οδήγησαν στην επιλογή του επαγγέλματός τους, καθώς και οι γενικότερες στάσεις και αντιλήψεις τους πάνω σε εκπαιδευτικά, κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά ζητήματα (Διαμαντοπούλου, 2010; Παπαθωμόπουλος, 2013; Τζωρτζάκης & Παπαγιαννάκης, 2014; Παπαδάκης & Καλογιαννάκης, 2009; Zmas, 2012).

Το eTwinning είναι παρόλα αυτά ένα από τα ευρωπαϊκά προγράμματα στα οποία οι Έλληνες εκπαιδευτικοί φαίνεται να συμμετέχουν δραστήρια και ενεργά –σύμφωνα με τους επίσημους αριθμούς συμμετοχών και έργων που καταγράφονται. Πρόκειται άλλωστε για ένα πρόγραμμα που όπως αναφέρθηκε δεν χαρακτηρίζεται από γραφειοκρατικές διαδικασίες, ενώ ταυτόχρονα είναι πολύ ευέλικτο τόσο σε σχέση με το χρονική του διάρκεια όσο και σε σχέση με τις δεσμεύσεις που απαιτεί. Η σύντομη αναφορά που έγινε στα κίνητρα και τους λόγους που σχετίζονται με τη συμμετοχή ή μη των εκπαιδευτικών σε εκπαιδευτικά προγράμματα θα διευκολύνει την κατανόηση των συμπερασμάτων της παρούσας έρευνας.

2.2.6 Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση και Ευρωπαϊκή Ταυτότητα

Η Ευρωπαϊκή Διάσταση διαμορφώθηκε σαν έννοια στο ξεκίνημα της δεκαετίας του '70 στο πλαίσιο της διαμόρφωσης κοινοτικής εκπαιδευτικής πολιτικής, υποστηρίζοντας τις απαιτήσεις που δημιουργήθηκαν με το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στη συνέχεια, όπως αναφέρουν οι Παντίδης & Πασιάς (2003) ο όρος Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση συνδέθηκε με τη συζήτηση για τον ιδεολογικό προσανατολισμό του περιεχομένου της ευρωπαϊκής ενοποίησης, και με τον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό χαρακτήρα του μετασχηματισμού των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Ο Shennan (1991) κάνει λόγο για τρεις άξονες της Ευρωπαϊκής Διάστασης στην Εκπαίδευση – περί, εντός, και διαμέσου της Ευρώπης – οι οποίοι σχετίζονται με τις γνώσεις, τις δεξιότητες, και τις στάσεις που διαμορφώνονται μέσω της μαθησιακής διαδικασίας. Η Ευρωπαϊκή Διάσταση ως έννοια επίσης αναφέρεται στην προοπτική της ενεργού συμμετοχής του πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνδέεται, επομένως, με τις αξίες που καθορίζουν και διέπουν

το όραμα της πολυπολιτισμικής Ευρώπης και της Ευρώπης των πολιτών (Παντίδης & Πασιάς, 2003). Θέτει, λοιπόν, τις βάσεις για τη διαμόρφωση της ταυτότητας του ευρωπαϊού πολίτη, της διαμόρφωσης δηλαδή χαρακτηριστικών και στάσεων πέρα και πάνω από αυτά της εθνικής ταυτότητας, απαραίτητων και ουσιαστικών για την ενεργή συμμετοχή στην πολυπολιτισμική κοινωνία της Ευρώπης.

Η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση προωθεί τις κοινές αξίες που είναι απαραίτητες για την ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού οράματος. Μπορεί να επιτευχθεί με την καλλιέργεια της κατανόησης του ευρωπαϊκού πλαισίου, της κοινής κληρονομιάς, και των κοινών στόχων, αλλά και της συνειδητοποίησης της πολιτισμικής και κοινωνικής ποικιλότητας των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, μπορεί να επιτευχθεί με την κατανόηση τόσο της αρχής και των στόχων, όσο και με τον τρόπο λειτουργίας της. Αυτό πρακτικά μπορεί να γίνει μέσω της κινητικότητας των μαθητών και της συμμετοχής τους σε ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα όπως το eTwinning. Σημαντική συμβολή στην προώθηση κοινών αξιών μπορεί να υπάρξει και μέσω της πολιτικής και κοινωνικής αγωγής, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, την ενεργό συμμετοχή στη σχολική ζωή και σε κοινωνικές δράσεις (Παντίδης & Πασιάς, 2003). Όλα τα παραπάνω είναι σύμφωνα και προωθούν την έννοια της Ευρωπαϊκής Διάστασης, δημιουργώντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις για ενεργή και κυρίως αρμονική συνύπαρξη των μελλοντικών πολιτών της Ευρώπης, πέρα από τα στενά όρια των εθνικών συνόρων.

2.2.7 Σχεδιασμός και δομή της πλατφόρμας και του προγράμματος⁷

Το eTwinning υποστηριζόμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα πρόγραμμα που δεν απαιτεί καμία οικονομική συμμετοχή από τα μέλη του. Η εγγραφή του σε αυτό είναι δωρεάν για όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό. Να σημειωθεί πως στην πλατφόρμα eTwinning δεν υπάρχουν διαφημίσεις, αγγελίες ή επαφή από μη επαγγελματίες του χώρου της εκπαίδευσης. Με την εγγραφή στο eTwinning οι εκπαιδευτικοί γίνονται μέλη μιας κοινότητας χιλιάδων εκπαιδευτικών και μπορούν να διαμοιραστούν το ενδιαφέρον για μια καλύτερη, χωρίς όρια, εκπαίδευση, ιδέες, συμβουλές, πηγές, και έργα. Η πλατφόρμα αποτελεί ένα ασφαλές περιβάλλον. Το κάθε μέλος πρέπει να συνδέεται με ένα σχολείο, κάτι το οποίο πιστοποιείται σε εθνικό

⁷ Πληροφορίες από τις ιστοσελίδες www.etwinning.net και <http://etwinning.gr>

επίπεδο από τις Εθνικές Υπηρεσίες Υποστήριξης. Επιπλέον πρέπει να τηρείται από τα μέλη ένας κώδικας συμπεριφοράς (πχ όχι ανεπιθύμητη αλληλογραφία, ευελιξία κα.). καθοδήγηση και υποστήριξη παρέχει τόσο η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης, όσο και όλα τα μέλη της κοινότητας. Με τη χρήση email, καρτών προόδου, φόρουμ/ομάδων ή και μηνυμάτων συνομιλίας, ο κάθε συμμετέχων μπορεί να έχει βοήθεια και απαντήσεις σε όποιο θέμα χρειάζεται.

Σημείο εισόδου στο eTwinning αποτελεί η Πύλη eTwinning (www.etwinning.net). Στο πρόγραμμα δεν υπάρχει γραφειοκρατία και απαιτείται μόνο η υποβολή κάποιων πληροφοριών για τον συμμετέχοντα εκπαιδευτικό και το σχολείο του για να γίνει η εγγραφή. Προσφερόμενη σε 28 γλώσσες παρουσιάζει ειδήσεις από τις χώρες-μέλη του eTwinning, ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης, πληροφορίες σχετικές με την αναγνώριση του έργου των συμμετεχόντων και παραδείγματα επιτυχημένων έργων. Στην Πύλη eTwinning βρίσκει κανείς τις εξής ενότητες: α) «Έργα» όπου οι εκπαιδευτικοί βρίσκουν εργαλεία που ονομάζονται Πακέτα (Kits) που βοηθούν και τους υποστηρίζουν για την υλοποίηση των δικών τους έργων, όπως επίσης και γκαλερί παραδειγμάτων καλών πρακτικών από την οποία μπορούν οι εκπαιδευτικοί να εμπνέονται και να παίρνουν ιδέες όταν σχεδιάζουν και διεξάγουν το δικό τους eTwinning έργο β) «Αναγνώριση», όπου οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν όλα όσα πρέπει να γνωρίζουν σχετικά με την αναγνώριση που προσφέρει το eTwinning: Ευρωπαϊκές Ετικέτες Ποιότητας, Εθνικές Ετικέτες Ποιότητας, Βραβεία eTwinning και Σχολεία eTwinning γ) «Επαγγελματική Ανάπτυξη», στην οποία μπορεί ο συμμετέχων να έχει πρόσβαση σε εργαλεία αυτοαξιολόγησης (MeTP), υλικά αυτο-βοήθειας (Υλικά Αυτοδιδασκαλίας), σεμινάρια μέσω διαδικτύου, εκδηλώσεις μάθησης, και ομότιμη μάθηση μέσω των προβεβλημένων εκδηλώσεων του eTwinning, και δ) «Τα καλύτερα», ενότητα στην οποία παρουσιάζονται ειδήσεις από την κοινότητα του eTwinning, συμπεριλαμβανομένων παιδαγωγικών μεθόδων και βέλτιστων πρακτικών eTwinning. Μέσω της Πύλης οι εκπαιδευτικοί αποκτούν επίσης πρόσβαση στο eTwinning Live και στην εφαρμογή αυτού για φορητές συσκευές, στα Groups (Ομάδες) και στο Twinspace. Στο eTwinning Live μπορεί να γίνει αναζήτηση άλλων εγγεγραμμένων χρηστών και σχολείων, να πραγματοποιηθεί σύνδεση μαζί τους, και παρακολούθηση των δραστηριοτήτων τους. Επίσης, οι χρήστες αποκτούν πρόσβαση σε όλες τις εκδηλώσεις που διεξάγονται μέσω διαδικτύου ή σε φυσικό χώρο και έχουν δημιουργηθεί από άλλα μέλη του eTwinning, ενώ μπορούν να διοργανώσουν και δικές τους.

Επιπλέον, μπορούν να βρουν ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης μέσω διαδικτύου που προσφέρει το eTwinning σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Υπάρχουν οι Εκδηλώσεις Μάθησης, που είναι σύντομοι κύκλοι μαθημάτων – συνήθως 4 έως 6 ωρών – που εισάγουν τους εκπαιδευτικούς σε ένα θέμα, διεγείρουν ιδέες και τους βοηθούν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους. Διαθέσιμα είναι επίσης Διαδικτυακά Σεμινάρια. Πρόκειται για ζωντανές βιντεοσυσκέψεις μέσω διαδικτύου, όπου οι εκπαιδευτικοί έχουν την ευκαιρία να μάθουν, να μιλήσουν και να συζητήσουν ποικίλα θέματα.

Στις Ομάδες eTwinning (Groups), που αποτελούν εικονικούς χώρους συνάντησης και συζήτησης συγκεκριμένων θεμάτων και τομέων ενδιαφέροντος, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί μπορούν να εγγραφούν και να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες, πρακτικές, ή και να αναζητήσουν λύσεις σε πιθανά θέματα που τους απασχολούν σχετικά με τη δράση, τα έργα και τη διεξαγωγή τους. Υπάρχουν 14 Εξέχουσες Ομάδες τις οποίες συντονίζουν η Κεντρική Υπηρεσία Υποστήριξης (ΚΥΥ) και τις διαχειρίζονται έμπειρα μέλη του eTwinning. Αυτές, ονομαστικά, είναι οι εξής: Coding at schools, English as a Second Language, Entrepreneurship in education, Bringing eSafety into eTwinning projects, French as a Second Language, STEM, Sustainable Schools Network, Game-based classroom, Inclusive Education, Creative Classroom, Virgilio - Your eTwinning Guide, Gender - Know How to Stop Stereotypes, Integrating Migrant Students at School, School Leadership.

Το TwinSpace είναι ο χώρος στον οποίο ουσιαστικά συντελείται η δράση eTwinning. Αποτελεί μία ασφαλή πλατφόρμα, ορατή μόνο στους εγγεγραμμένους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν σε κάποιο έργο. Στο TwinSpace υπάρχει η δυνατότητα να προσκληθούν και μαθητές, ώστε να γνωριστούν και να συνεργαστούν με άλλους μαθητές συνεργαζόμενων σχολείων.

Μετά την εγγραφή του εκπαιδευτικού και την καταγραφή των στοιχείων του σχολείου του, δίνεται πλήρης πρόσβαση στις προστατευμένες πλατφόρμα που περιεγράφηκε παραπάνω. Μέσω αυτών ο εκπαιδευτικός μπορεί να ξεκινήσει την επικοινωνία και την αναζήτηση επαφών, να σχεδιάσει και να προγραμματίσει δράσεις, και να αναζητήσει συνεργασίες.

Για τα έργα eTwinning υπάρχουν δύο είδη δημόσιας αναγνώρισης. Η πρώτη είναι τα Βραβεία eTwinning, που απονέμονται σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και απονέμονται σε σχολεία που οι δράσεις τους χαρακτηρίζονται υψηλής ποιότητας. Οι υποβολές για τα βραβεία γίνονται το φθινόπωρο, ενώ η απονομή γίνεται σε ειδική τελετή απονομής –συνήθως την επόμενη άνοιξη. Τα βραβεία χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με την ηλικία των μαθητών. Η δεύτερη αναγνώριση είναι οι Ετικέτες Ποιότητας, οι οποίες χορηγούνται στους εκπαιδευτικούς που έχουν διεξάγει έργα άριστης ποιότητας βάσει εθνικών και ευρωπαϊκών προτύπων. Υπάρχουν δύο Ετικέτες Ποιότητας, η Εθνική και η Ευρωπαϊκή. Η απόκτηση Ευρωπαϊκής ετικέτας Ποιότητας ανοίγει το δρόμο για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό των Βραβείων eTwinning. Η ύπαρξη αυτών των αναγνωρίσεων αποτελεί επίσημη αναγνώριση της προσπάθειας και του υψηλού επιπέδου των έργων των συμμετεχόντων. Αποτελεί αναγνώριση των προσπαθειών των εκπαιδευτικών και προσφέρει ενίσχυση στους μαθητές, όντας μία δημόσια επιβεβαίωση της δέσμευσης του σχολείου για την ποιότητα σε αυτή την ευρωπαϊκή συνεργασία.

2.2.8 Επίσημα ευρωπαϊκά στοιχεία και μελλοντικοί στόχοι

Βάσει των στοιχείων που καταγράφηκαν επίσημα το 2017 (Kearney&Gras-Velázquez, 2018) το eTwinning έχει εμπλέξει, στα 12 χρόνια ύπαρξής του, σχεδόν 500.000 εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε 182.000 σχολεία. Περισσότερα από 61.000 έργα έχουν διοργανωθεί, με τη συμμετοχή περισσότερων από 2.000.000 μαθητών από όλη την Ευρώπη στην πάροδο των ετών.. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται στο www.etwinning.net οι αριθμοί που καταγράφονται αυτή τη στιγμή (Μάρτιος 20018) είναι: 669421 εκπαιδευτικοί, 202955 σχολεία, και 87013 έργα eTwinning. Στη συζήτηση σχετικά με την εκπαίδευση και τον πολιτισμό κατά την άτυπη συνάντηση των ηγετών της ΕΕ στο Γκέτεμποργκ της Σουηδίας, τον Νοέμβριο του 2017, η Επιτροπή έθεσε ως στόχο το να αγγίξει η συμμετοχή των εκπαιδευτικών το ένα εκατομμύριο μέσα στην επόμενη δεκαετία.

2.2.9 Το eTwinning στην Ελλάδα⁸

Το eTwinning στην Ελλάδα είναι το πιο δημοφιλές πρόγραμμα για εκπαιδευτικούς και τους μαθητές του. Βάσει των τελευταίων στατιστικών στην Ελλάδα είναι εγγεγραμμένοι στο πρόγραμμα 25253 εκπαιδευτικοί, 7996 σχολεία, και έχουν μέχρι τώρα πραγματοποιηθεί 13708 έργα eTwinning. Πέρα από τις συνεργασίες με άλλες χώρες, από τον Οκτώβριο του 2014 δόθηκε η δυνατότητα συνεργασιών σε εθνικό επίπεδο, μέσω του National eTwinning που αφορά τη συνεργασία διαφορετικών σχολείων από την Ελλάδα. Τα παραπάνω δίνουν στην Ελλάδα μία θέση ανάμεσα στις πιο δραστήριες συμμετέχουσες χώρες στη δράση eTwinning.

Η ελληνική Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης (ΕΥΥ) της δράσης eTwinning λειτουργεί από το Ι.Τ.Υ.Ε (Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων) «Διόφαντος» με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Επιπλέον, υπάρχει σώμα εθελοντών εκπαιδευτικών, γνωστό ως Πρεσβευτές eTwinning, αρμόδιο για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των σχολείων της περιφέρειάς τους και για τη διάχυση της δράσης. Στο πλαίσιο της προσπάθειας παροχής συνεχούς παιδαγωγικής και τεχνικής υποστήριξης στους Έλληνες εκπαιδευτικούς, η Ελληνική Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης οργανώνει διαδικτυακά μαθήματα και τηλεεκπαιδεύσεις, δια ζώσης σεμινάρια σε συνεργασία με τους Πρεσβευτές eTwinning, σεμινάρια εξεύρεσης συνεργατών με συμμετοχή και ξένων εκπαιδευτικών. Επιπλέον διοργανώνει το Εθνικό Συνέδριο eTwinning, σεμινάρια επαγγελματικής ανάπτυξης σε συνεργασία με την Κεντρική Υπηρεσία eTwinning, ενώ είναι υπεύθυνη και για τη συγγραφή παιδαγωγικών οδηγιών που παρουσιάζουν καλές πρακτικές, την οργάνωση μαθημάτων χρήσης ψηφιακών εργαλείων, τη διάχυση της δράσης σε συνέδρια και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και την οργάνωση και διεξαγωγή καμπανιών και διαγωνισμών.

2.3 Σύνοψη κεφαλαίου

Στο παρόν κεφάλαιο έγινε εκτενής βιβλιογραφική ανασκόπηση που αφορά το θεωρητικό υπόβαθρο της παρούσας εργασίας. Έγινε αναφορά στην ιστορία των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, διασαφηνίστηκαν οι όροι που χρησιμοποιούνται, και έγινε σύντομη παρουσίαση και αναφορά σε θεωρίες που κρίθηκε πως θα βοηθήσουν

⁸ Οι πληροφορίες που αναφέρονται σε αυτή την υπο-ενότητα προέρχονται από την ιστοσελίδα www.etwinning.gr

στην ανάγνωση και την κατανόηση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας, και παρουσιάστηκε εκτενώς το πρόγραμμα eTwinning, συμπεριλαμβανόμενου του σχεδιασμού, της φιλοσοφίας και των στόχων του. Επίσης έγινε αναφορά σε μελέτες και επίσημα στατιστικά στοιχεία σχετικά με το πρόγραμμα. Στη συνέχεια ακολουθεί η ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για να εξεταστούν τα ερωτήματα της παρούσας εργασίας.

Κεφάλαιο Τρία

Ερευνητική μεθοδολογία

3. Εισαγωγή

Μετά την εκτενή παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου που υποστηρίζει την παρούσα έρευνα στο Κεφάλαιο Δύο, το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει αναλυτικά τον σχεδιασμό της έρευνας, παρουσιάζοντας το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώθηκε και διεξήχθη αυτή, την μέθοδο και το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε, τον πληθυσμό που αφορά και το δείγμα που επιλέχθηκε, όπως επίσης και τον τρόπο ανάλυσης των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν. Τέλος αναφέρονται διεξοδικά οι περιορισμοί της έρευνας που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την εξαγωγή συμπερασμάτων

3.1 Σχεδιασμός της έρευνας

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο Πρώτο Κεφάλαιο, σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων και των απόψεων των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη δράση eTwinning. Η υπόθεση που διατυπώθηκε και πάνω σε αυτή διεξάγεται η έρευνα είναι πως η δράση eTwinning είναι ευρέως διαδεδομένη στην ελληνική Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και έχει θετικό αντίκτυπο τόσο για τους συμμετέχοντες σε αυτή όσο και στο σύνολο της σχολικής κοινότητας, καλλιεργώντας δεξιότητες/ικανότητες, εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία και προάγοντας την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση –ο ρόλος και η σημασία της οποίας έχει αναλυθεί εκτενώς στο προηγούμενο κεφάλαιο.

Για την επίτευξη του στόχου της έρευνας διατυπώθηκαν –όπως αναφέρθηκε ήδη στο κεφάλαιο της Εισαγωγής– τα εξής τρία ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιες είναι η γενική στάση των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης – συμμετεχόντων και μη σε έργα– απέναντι στη δράση eTwinning και τα πρακτικά ζητήματα που εμπερικλείονται σε αυτή;
2. Ποια είναι τα οφέλη για τους μαθητές που συμμετέχουν σε έργα eTwinning όπως αυτά γίνονται αντιληπτά από τους εκπαιδευτικούς;

3. Ποια οφέλη αποκομίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί που οργανώνουν/συμμετέχουν σε έργα eTwinning σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο;

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα στοχεύει στην καταγραφή των απόψεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών όσο αφορά τη δράση συνολικά. Καταγράφει τους λόγους που οδηγούν στη συμμετοχή ή μη συμμετοχή στη δράση, τον βαθμό ικανοποίησης από την ενημέρωση που υπάρχει σχετικά με το eTwinning (συμμετεχόντων και μη συμμετεχόντων) και εξετάζει τις απόψεις των συμμετεχόντων σε σχέση με πρακτικά ζητήματα που αφορούν τη δράση (ευχρηστία πλατφόρμας, υλικοτεχνικές απαιτήσεις, γνωστικές απαιτήσεις, επάρκεια χρόνου κτλ.)

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα επιχειρεί να αποτυπώσει το ποια οφέλη αντιλαμβάνονται οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί να αποκομίζουν οι μαθητές που παίρνουν μέρος σε έργα eTwinning. Καταγράφονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών που αφορούν τόσο σε γνωστικά/μαθησιακά πεδία όσο και σε ευρύτερα κοινωνικά.

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα αφορά τους ίδιους τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς και στοχεύει στην διερεύνηση και καταγραφή των προσωπικών και επαγγελματικών οφελών που αποκομίζουν από την εμπλοκή τους στη δράση eTwinning.

Για την απάντηση των παραπάνω ερωτημάτων επιλέχθηκε η ερευνητική μέθοδος που παρουσιάζεται στην επόμενη ενότητα.

3.1.1 Επιλογή ερευνητικής μεθόδου

Η έρευνα επιδιώκει να συγκεντρώσει δεδομένα που μπορούν να αναλυθούν στατιστικά ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα που θα απαντούν στα τιθέμενα ερευνητικά ερωτήματα. Για αυτό το λόγο επιλέχθηκε η ποσοτική έρευνα η οποία βασίζεται στις στατιστικές συγκρίσεις των υπό διερεύνηση αντικειμένων και υιοθετεί μεθόδους των φυσικών επιστημών (Παπαγεωργίου, 2014). Σύμφωνα με τον Ζαφειρόπουλο (2005), οι ποσοτικές προϋποθέτουν – και μπορεί και να προΐδεάζουν για την ύπαρξή τους – λόγους αλλά εστιάζουν στο μέγεθος - και αυτό μετρούν, όχι στις αιτίες και στους λόγους.

Για τη διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο, με καθορισμένη σειρά γραπτών ερωτήσεων κλειστού τύπου – ερωτήσεις στις οποίες οι ερωτώμενοι καλούνται να επιλέξουν από μία σειρά πιθανών

απαντήσεων. Αυτού του τύπου οι ερωτήσεις ενδείκνυνται για ποσοτική ανάλυση. Για τις απαντήσεις των ερωτώμενων επιλέχθηκε κλίμακα Likert, η οποία είναι κλίμακα απόψεων ή συμπεριφοράς, με 5 διαβαθμίσεις –απόλυτης συμφωνίας έως απόλυτης συμφωνίας. Η κλίμακα Likert αποτελεί ένα πρακτικό και γρήγορο εργαλείο, χωρίς ωστόσο να είναι ελεύθερη μειονεκτημάτων. Η διατύπωση των προτάσεων στις οποίες καλούνται να εκφράσουν τη γνώμη τους οι ερωτώμενοι μπορεί να επηρεάσει τις απαντήσεις τους, η κλίμακα μπορεί να είναι περιοριστική και να εξαναγκάζει τους ερωτώμενους στην επιλογή μίας απάντησης που δεν εκφράζει απόλυτα την άποψή τους, ενώ επιπλέον η δυνατότητα επιλογής ουδέτερης στάσης μπορεί να επηρεάσει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων (Hasson & Arnetz 2007).

Για την διατύπωση των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου λήφθηκαν υπόψη το θεωρητικό υπόβαθρο της παρούσας έρευνας, σχετική με τη διεξαγωγή μιας επιστημονικής έρευνας βιβλιογραφία και αρθρογραφία, ερωτηματολόγια ποικίλων άλλων ερευνών, και τα υπό διερεύνηση ερωτήματα της παρούσας έρευνας. Η επιλογή και η διατύπωση των ερωτήσεων ενός ερωτηματολογίου είναι ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία και σύμφωνα με τον Bell (2005) κρίνεται απαραίτητη η πιλοτική συμπλήρωσή του ώστε να διορθωθούν πιθανά προβλήματα που μπορεί να αφορούν τη διατύπωση, τη σαφήνεια κ.α. των ερωτήσεων. Η δομή και η ανάλυση του περιεχομένου του ερωτηματολογίου ακολουθεί σε επόμενη ενότητα του κεφαλαίου.

Η έρευνα διεξήχθη σε διάστημα 17 ημερών –από 8/2/2019 έως και 24/2/2019– και η δημοσίευση και προώθηση του ερωτηματολογίου έγινε μέσω διαδικτύου. Ο πληθυσμός που αφορά η έρευνα είναι το σύνολο των εκπαιδευτικών (όλων των ειδικοτήτων και ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας) της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαδικασία επιλογής του δείγματος της έρευνας.

3.1.2 Επιλογή δείγματος

Όπως αναφέρθηκε, ο πληθυσμός υπό διερεύνηση αποτελείται από το σύνολο των εκπαιδευτικών που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στην ελληνική επικράτεια. Με δεδομένο ότι στο πρόγραμμα eTwinning μπορούν να συμμετάσχουν εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων και ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας (μόνιμοι, αναπληρωτές ή/και ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί), τέθηκε ως μοναδική προϋπόθεση για την επιλογή του δείγματος της έρευνας η εργασία σε ελληνικά σχολεία Πρωτοβάθμιας

Εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία και δημοτικά). Η έρευνα μελετά τις απόψεις και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για το πρόγραμμα eTwinning, ανεξάρτητα από το αν οι εκπαιδευτικοί έχουν συμμετάσχει σε δράση, θέλοντας να εξετάσει τόσο τις απόψεις των συμμετεχόντων για τα πραγματικά οφέλη του προγράμματος, όσο και τις αντιλήψεις που έχουν σχηματίσει όσοι δεν συμμετέχουν για το ευρύτατα διαδεδομένο αυτό πρόγραμμα.

Για τους παραπάνω λόγους – και επιπλέον λόγω έλλειψης επίσημης άδειας για τη διανομή ερωτηματολογίου μέσω επίσημων φορέων και περιορισμένου χρόνου για τη διεξαγωγή της έρευνας – επιλέχθηκε η δειγματοληψία χωρίς πιθανότητα (non probability sampling) η οποία γίνεται όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιηθεί δειγματοληψία με πιθανότητα. Πρέπει να σημειωθεί πως τα αποτελέσματα από ένα τέτοιο δείγμα δεν μπορούν να γενικευτούν και οφείλεται να γίνεται προσεκτικός χειρισμός τους (Ζαφειρόπουλος, 2005). Το δείγμα χαρακτηρίζεται ως δείγμα ευκολίας (convenience sampling), εφόσον το ερωτηματολόγιο δημοσιεύτηκε και διανεμήθηκε ηλεκτρονικά και η συμπλήρωσή του/συμμετοχή στην έρευνα παρέμεινε στην ευχέρεια και τη διάθεση όσων το είδαν/έλαβαν. Η διάρκεια της έρευνας ορίστηκε στις 2 περίπου εβδομάδες (17 μέρες – από 8/2/2019 έως 24/2/2019) και το δείγμα αποτέλεσαν όσοι απάντησαν στην ηλεκτρονική φόρμα του ερωτηματολογίου μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα. Το ερωτηματολόγιο αρχικά δημοσιεύτηκε σε κοινωνικά δίκτυα (ομάδα ETWINNERS GREECE, ομάδα Εκπαιδευτικών α/βάθμιας Εκπαίδευσης, ομάδες εκπαιδευτικών ειδικοτήτων στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook). Επίσης απεστάλη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στους 36 πρεσβευτές eTwinning στην Ελλάδα, σε 3 Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου διαφορετικών ειδικοτήτων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, και σε 13 Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης – μία από κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Σε όλους τους παραλήπτες ζητήθηκε να προωθήσουν – εάν είναι εφικτό και με όποιο τρόπο θεωρούν καταλληλότερο – το ερωτηματολόγιο (τεχνική που φέρει κοινά χαρακτηριστικά με την δειγματοληψία χιονοστιβάδας –snowball sampling). Πρέπει να αναφερθεί πως δεν υπήρχε δυνατότητα ελέγχου της προώθησης του ερωτηματολογίου. Στο διάστημα που η ηλεκτρονική φόρμα παρέμεινε ανοιχτή σε απαντήσεις, συμμετείχαν στην έρευνα 284 εκπαιδευτικοί. Από τον συνολικό αριθμό των συμμετεχόντων αποκλείστηκαν 3, λόγω του ότι δήλωσαν πως είναι στελέχη εκπαίδευσης (διοικητικοί υπάλληλοι στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση) ενώ η έρευνα αφορά διδάσκοντες εκπαιδευτικούς. Το τελικό δείγμα, οι απαντήσεις του οποίου

οδήγησαν στα αποτελέσματα της έρευνας, αποτελείται από 281 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, όλων των ειδικοτήτων και από όλες τις Περιφέρειες Εκπαίδευσης της Ελλάδας. Τα χαρακτηριστικά του δείγματος –δημογραφικά στοιχεία– παρουσιάζονται αναλυτικά στο Τέταρτο Κεφάλαιο.

3.1.3 Ερωτηματολόγιο συλλογής δεδομένων

Για την διατύπωση των ερωτήσεων κλειστού τύπου του δομημένου ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα λήφθηκαν υπόψη το θεωρητικό υπόβαθρο της παρούσας έρευνας, βιβλιογραφία και αρθρογραφία σχετική με τη διεξαγωγή μιας επιστημονικής έρευνας, ερωτηματολόγια ποικίλων άλλων ερευνών, και τα υπό διερεύνηση ερωτήματα της παρούσας έρευνας.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από πέντε ενότητες και συνοδεύεται από εισαγωγικό κείμενο στο οποίο διευκρινίζονται ο σκοπός της έρευνας, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, η ανωνυμία που παρέχεται και ο χρόνος συμπλήρωσης.

Η πρώτη ενότητα είναι κοινή για όλους του συμμετέχοντες και αφορά στη συγκέντρωση δημογραφικών στοιχείων. Συγκεκριμένα ζητείται να δηλωθούν η ειδικότητα του/της εκπαιδευτικού, το φύλο και η ηλικία, η εκπαιδευτική προϋπηρεσία σε έτη, η περιοχή του σχολείου όπου εργάζονται (αστική, ημιαστική, αγροτική) και η Περιφέρεια Εκπαίδευσης στην οποία ανήκει το σχολείο που εργάζονται το τρέχον σχολικό έτος. Τέλος ζητείται να δηλώσουν εάν έχουν συμμετάσχει ή όχι σε δράση eTwinning. Με αυτό το ερώτημα γίνεται ο διαχωρισμός των εκπαιδευτικών σε δύο κατηγορίες και καθορίζεται η συνέχιση της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου: οι συμμετέχοντες στη δράση eTwinning εκπαιδευτικοί συνεχίζουν με τη συμπλήρωση των τριών επόμενων ενοτήτων, ενώ οι μη συμμετέχοντες μεταφέρονται αυτομάτως στην πέμπτη ενότητα του ερωτηματολογίου. Μετά τη συμπλήρωση των ενοτήτων που αφορούν την κάθε κατηγορία γίνεται υποβολή των απαντήσεων.

Αναλυτικά, οι τρεις ενότητες που αφορούν τους συμμετέχοντες στη δράση eTwinning εκπαιδευτικούς είναι α) πρακτικά ζητήματα, στην οποία περιλαμβάνονται 11 κλειστού τύπου ερωτήσεις με απαντήσεις σε κλίμακα Likert 5 βαθμών συμφωνίας (όπου 1=διαφωνώ απόλυτα και 5=συμφωνώ απόλυτα) και εξετάζονται θέματα που αφορούν στην διεξαγωγή δράσης eTwinning (υλικοτεχνικά ζητήματα, πλατφόρμες του προγράμματος, γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται, διαθέσιμος χρόνος, πρακτικές δυσκολίες, άδειες) β) οφέλη για τους μαθητές, με 12 ερωτήσεις κλειστού τύπου με

απαντήσεις με την ίδια κλίμακα απαντήσεων της προηγούμενης ενότητας, που εξετάζουν τα οφέλη που αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί για τους μαθητές που συμμετέχουν σε δράσεις eTwinning (ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων, καλλιέργεια χαρακτηριστικών, διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, δημιουργία βάσεων για ανάπτυξη ευρωπαϊκής ταυτότητας, διάχυση αποτελεσμάτων στη σχολική κοινότητα, αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών) και γ) προσωπικά και επαγγελματικά οφέλη, με 10 ερωτήσεις κλειστού τύπου και απαντήσεις σε κλίμακα όπως στις δύο προηγούμενες ενότητες, με τις οποίες καταγράφονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα οφέλη σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο που αποκομίζουν οι συμμετέχοντες (ανάπτυξη δεξιοτήτων/ικανοτήτων, διεύρυνση προσωπικών/επαγγελματικών/πολιτισμικών οριζόντων, εμπλουτισμός διδασκαλίας, ανταλλαγή πρακτικών, αντιμετώπιση/διαχείριση εκπαιδευτικών/μαθησιακών προβλημάτων) και 1 ερώτηση με απάντηση πολλαπλής επιλογής που αφορά στα κίνητρα/λόγους που οδήγησαν στην συμμετοχή των εκπαιδευτικών στο eTwinning. Να σημειωθεί πως στην τελευταία ερώτηση δίνεται η δυνατότητα επιλογής περισσότερων του ενός λόγου και επιπλέον παρέχεται η δυνατότητα ανοιχτής απάντησης για όσους συμμετέχοντες επιθυμούν να προσθέσουν κάποιον λόγο που δεν συμπεριλαμβάνεται στις διαθέσιμες επιλογές. Επίσης πρέπει να τονιστεί και πάλι σε αυτό το σημείο πως η έρευνα στοχεύει στην απλή καταγραφή των λόγων/κινήτρων και όχι στη διερεύνησή τους.

Η πέμπτη ενότητα του ερωτηματολογίου με θέμα «Λόγοι μη συμμετοχής στο πρόγραμμα eTwinning» αφορά μόνο τους μη συμμετέχοντες σε δράση eTwinning εκπαιδευτικούς και αποτελείται από 2 ερωτήσεις με απαντήσεις πολλαπλής επιλογής. Η πρώτη ερώτηση αφορά στους λόγους μη συμμετοχής και η δεύτερη επιχειρεί να καταγράψει τις συνθήκες/προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα συμμετείχαν οι ερωτηθέντες σε δράση eTwinning. Και στις δύο αυτές ερωτήσεις δίνεται η δυνατότητα ανοιχτής απάντησης για όσους συμμετέχοντες επιθυμούν να προσθέσουν κάποια απάντηση που δεν συμπεριλαμβάνεται στις διαθέσιμες επιλογές. Ισχύει και εδώ η διευκρίνιση που έγινε ήδη στην προηγούμενη παράγραφο, πως επιδιώκεται η καταγραφή και όχι η σε βάθος διερεύνηση των λόγων μη συμμετοχής και των συνθηκών/προϋποθέσεων πιθανής μελλοντικής συμμετοχής. Επίσης να σημειωθεί πως θεωρείται δεδομένη –λόγω της μεγάλης διάδοσης του προγράμματος eTwinning– η γνώση του προγράμματος και τα γενικά χαρακτηριστικά του από όλους τους εκπαιδευτικούς.

Το ερωτηματολόγιο αφού συντάχθηκε απεστάλη πιλοτικά σε 5 εκπαιδευτικούς (που δεν συμπεριλαμβάνονται στο τελικό δείγμα) οι οποίοι κλήθηκαν να το συμπληρώσουν και να σημειώσουν ασάφειες, λάθη ή άλλα τυχόν προβλήματα, όπως επίσης να καταθέσουν την άποψή τους για το σχεδιασμό και την εμφάνιση του ερωτηματολογίου και τον χρόνο συμπλήρωσής του. Δεν αναφέρθηκαν σημαντικά ζητήματα. Ο χρόνος συμπλήρωσης υπολογίστηκε στα 5-7 λεπτά για τους συμμετέχοντες σε δράση eTwinning ερωτηθέντες και στα 2-3 λεπτά για τους μη συμμετέχοντες σε δράση eTwinning ερωτηθέντες. Η δημοσίευση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε αφού έγιναν μικρές διορθώσεις σε τυπογραφικά/συντακτικά θέματα που εντοπίστηκαν κατά την πιλοτική συμπλήρωση.

3.1.4 Επεξεργασία δεδομένων

Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων έγινε με το πρόγραμμα SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) και για την ανάλυσή τους χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές περιγραφικής στατιστικής. Εκτός της περιγραφικής ανάλυσης και των πινάκων συχνότητας των δεδομένων, έγινε συσχέτιση μεταξύ ορισμένων χαρακτηριστικών του δείγματος και συγκεκριμένων μεταβλητών με τη χρήση πινάκων συνάφειας για να εξεταστεί η πιθανή συσχέτισή τους και ο βαθμός επιρροής συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων στην έρευνα στις απόψεις και τις αντιλήψεις που διαμορφώνουν. Το σύνολο της ανάλυσης των δεδομένων παρουσιάζεται στο Παράρτημα II της εργασίας (σελ.98)

3.1.5 Περιορισμοί της έρευνας

Έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο πως παρά τον ικανοποιητικό αριθμό συμμετεχόντων στην έρευνα το δείγμα θεωρείται περιορισμένο, δεδομένου του συνολικού αριθμού των εκπαιδευτικών που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή/και συμμετέχουν στη δράση eTwinning. Αυτό περιορίζει την δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη με επιφύλαξη.

Επίσης, το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω διαδικτύου και μετά την αρχική του δημοσίευση/αποστολή σε συγκεκριμένες τοποθεσίες δεν ήταν εφικτός ο έλεγχος της προώθησης και της συμπλήρωσής του (λόγω έλλειψης επίσημης άδειας για τη διεξαγωγή της έρευνας δεν ήταν δυνατή η απαίτηση στοιχείων –πχ διεύθυνση

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου- που θα διαβεβαίωναν την εγκυρότητα των συμμετοχών). Αυτό θα μπορούσε να συνεπάγεται πως το ερωτηματολόγιο, παρά την πρόθεση και την προσπάθεια τήρησης κανόνων ηθικής και δεοντολογίας από την πλευρά της ερευνήτριας, έχει πιθανόν συμπληρωθεί και από άτομα που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην έρευνα –πχ εκπαιδευτικοί άλλης βαθμίδας. Το ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου, θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί περιοριστικό, καθώς δεν δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εκφράσουν ολοκληρωμένα και αιτιολογημένα τις απόψεις του. Αυτό αποτελεί, εκτός από περιορισμό, και ένα από τα μειονεκτήματα της χρήσης ερωτηματολογίων. Τέλος, σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, πρέπει να αναφερθεί πως δεν μπορεί να θεωρηθεί σταθμισμένο, επομένως μπορεί να τεθεί ζήτημα φαινομενικής εγκυρότητας των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από αυτό.

Επιπλέον, οφείλεται να ληφθεί υπόψη το περιορισμένο σε δύο εβδομάδες χρονικό διάστημα για τη διεξαγωγή της έρευνας, μια που μεγαλύτερη χρονική διάρκεια έρευνας θα μπορούσε πιθανόν να προσφέρει και μεγαλύτερο αριθμό απαντήσεων. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί πως η έρευνα αφορά προσωπικές αντιλήψεις και απόψεις εκπαιδευτικών, τόσο συμμετεχόντων όσο και μη συμμετεχόντων στη δράση eTwinning κάτι που επίσης περιορίζει την δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων ώστε να θεωρούνται αντιπροσωπευτικά για το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

3.2 Σύνοψη κεφαλαίου

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάστηκε αναλυτικά ο σχεδιασμός της έρευνας. Αιτιολογήθηκε η επιλογή της ερευνητικής μεθόδου, εξηγήθηκε η επιλογή του δείγματος, παρουσιάστηκε το ερευνητικό εργαλείο, και έγινε αναφορά στον τρόπο επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων. Τέλος αναφέρθηκαν οι περιορισμοί της έρευνας.

Στο επόμενο κεφάλαιο ακολουθεί λεπτομερής παρουσίαση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Κεφάλαιο Τέσσερα

Αποτελέσματα

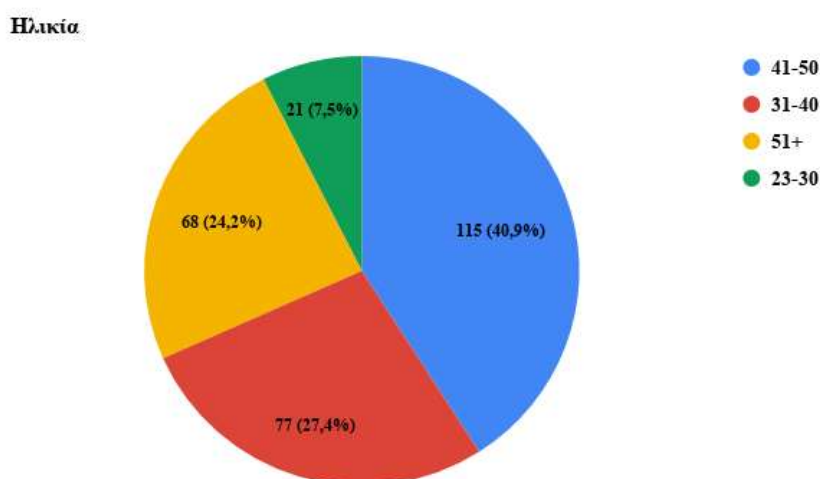
4. Εισαγωγή

Το Τέταρτο Κεφάλαιο περιλαμβάνει την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων, και τα αποτελέσματα της επεξεργασίας και ανάλυσης των συγκεντρωμένων δεδομένων. Επιπλέον γίνεται σχολιασμός των αποτελεσμάτων, ενώ τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας θα συζητηθούν στο Πέμπτο Κεφάλαιο.

Οι απαντήσεις προέρχονται από τους 281 ερωτηθέντες-συμμετέχοντες (n=281) στην έρευνα και η επεξεργασία τους έγινε με το πρόγραμμα SPSS.

4.1 Δημογραφικά στοιχεία

Οι 281 ερωτηθέντες είναι όλοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Από αυτούς οι 37 είναι άνδρες και οι 244 γυναίκες. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα χωρίζονται σε τέσσερις ηλικιακές κατηγορίες: 23-30 ετών, 31-40 ετών, 41-50 ετών, και άνω των 51 ετών. Στο Γράφημα 1 φαίνεται το μικρό ποσοστό της πρώτης ηλικιακής κατηγορίας, με την πλειοψηφία των συμμετεχόντων να ανήκουν στην τρίτη ηλικιακή κατηγορία.

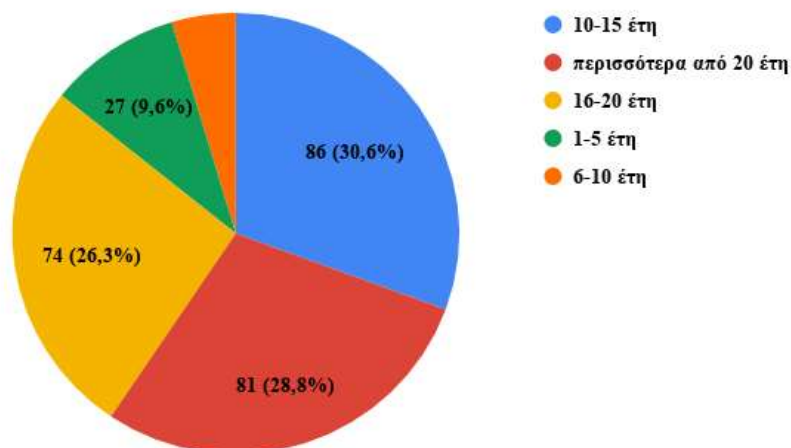

Γράφημα 1 Ηλικία ερωτηθέντων

Σε ότι αφορά την εκπαιδευτική προϋπηρεσία τους, οι ερωτηθέντες χωρίστηκαν σε πέντε κατηγορίες: 1-5 έτη, 6-10 έτη, 11-15 έτη, 16-20 έτη, και περισσότερα από 20

έτη. Στο Γράφημα 2 φαίνεται πως ο μεγαλύτερος αριθμός των ερωτηθέντων ανήκει στις 3 τελευταίες κατηγορίες, με αθροιστικό ποσοστό 85,7 αυτών να έχει εκπαιδευτική προϋπηρεσία μεγαλύτερη των 11 ετών.

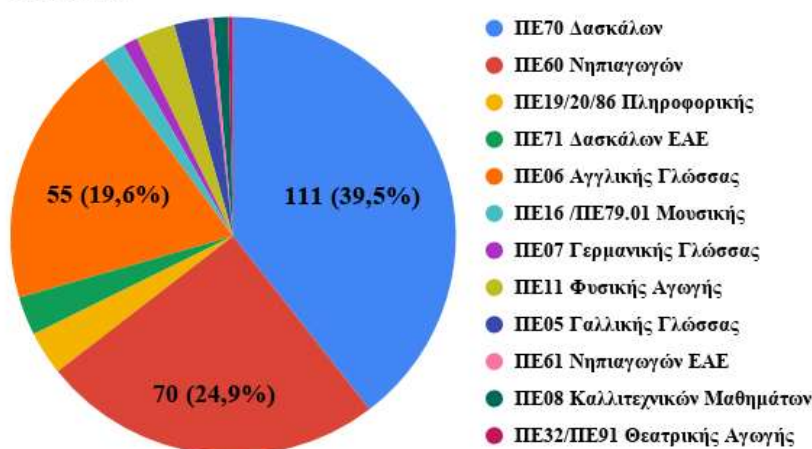
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία

Γράφημα 2 Εκπαιδευτική προϋπηρεσία ερωτηθέντων

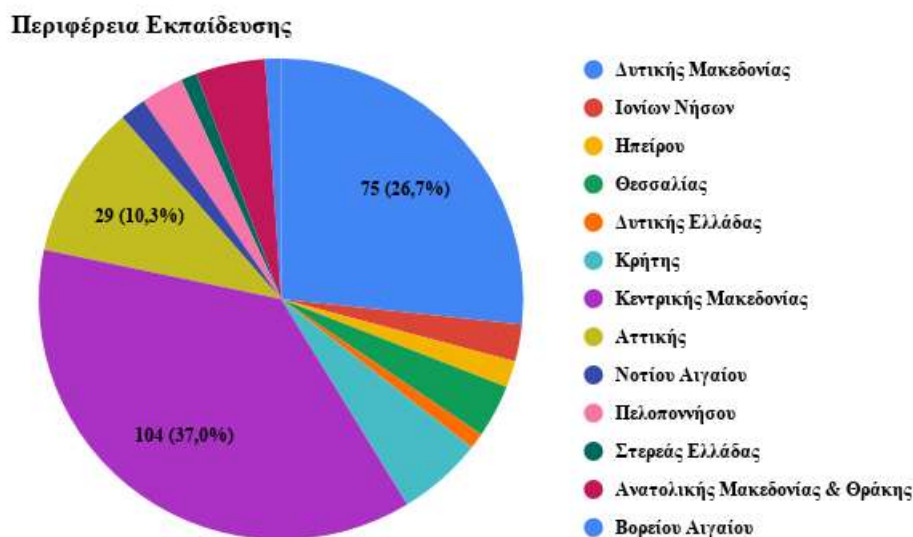
Οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί στην πλειοψηφία τους είναι ειδικότητας ΠΕ70 Δασκάλων, ενώ μεγάλο ποσοστό επίσης συγκεντρώνει η ειδικότητα ΠΕ60 Νηπιαγωγών. Από τις υπόλοιπες 10 ειδικότητες που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, υψηλό ποσοστό συγκεντρώνει η ειδικότητα ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας, ενώ οι υπόλοιπες ειδικότητες που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζουν μικρά ποσοστά. Στο Γράφημα 3 παρουσιάζεται η κατανομή των ειδικοτήτων των ερωτηθέντων.

Ειδικότητα

Γράφημα 3 Ειδικότητα ερωτηθέντων.

Οι πλειοψηφία των ερωτηθέντων εργάζεται στην Περιφέρεια Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας, ενώ ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Αττικής. Ωστόσο υπάρχουν απαντήσεις από το σύνολο των 13 Περιφερειών Εκπαίδευσης. Η κατανομή τους φαίνεται στο Γράφημα 4.

Γράφημα 4 Περιφέρεια Εκπαίδευσης στην οποία εργάζονται οι ερωτηθέντες

Ο μεγαλύτερος αριθμός των ερωτηθέντων εργάζεται σε αστική περιοχή (157 ερωτηθέντες –ποσοστό 55,9%). 82 από τους ερωτηθέντες εργάζονται σε ημιαστική περιοχή (ποσοστό 29,2%), ενώ μόλις 42 εκπαιδευτικοί από τους 281 ερωτηθέντες εργάζονται σε αγροτική περιοχή (ποσοστό 14,9%).

Στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που αφορούν στα τρία ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί, και εξετάζονται και σε σχέση με τα δημογραφικά στοιχεία που παρουσιάζει η παρούσα ενότητα.

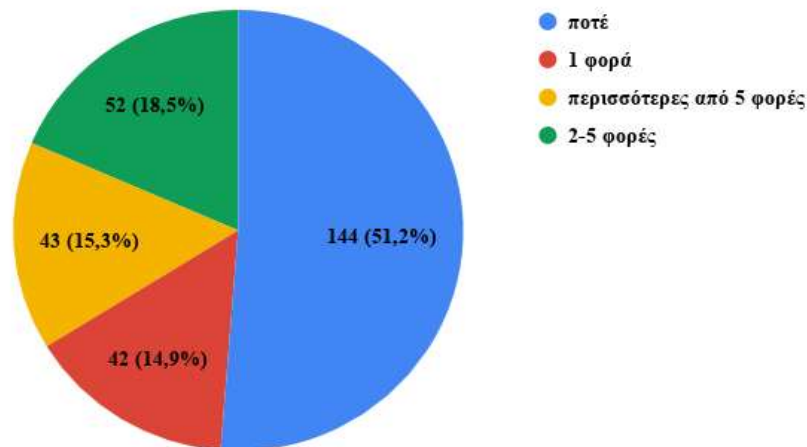
4.2 Αποτελέσματα ερωτηματολογίου

Σε αυτή την ενότητα τα αποτελέσματα προκύπτουν από την επεξεργασία του ερωτηματολογίου και παρουσιάζονται σε τρεις υπο-ενότητες, κάθε μία από τις οποίες αφορά στα τρία ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για τη διερεύνηση του θέματος της παρούσας εργασίας. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται μέσω πινάκων συχνοτήτων, γραφημάτων, και πινάκων διασταύρωσης.

4.2.1 Πρώτο ερευνητικό ερώτημα

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα αφορά στις αντιλήψεις και τις απόψεις των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών σχετικά με το πρόγραμμα eTwinning –συμμετεχόντων και μη συμμετεχόντων στη δράση. Αρχικά πρέπει να γίνει διαχωρισμός σε συμμετέχοντες και μη συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς, ώστε να παρουσιαστούν με σαφήνεια οι στάσεις και των δύο κατηγοριών. Στο Γράφημα 5 φαίνεται πως από τον συνολικό αριθμό των ερωτηθέντων οι μη συμμετέχοντες στο πρόγραμμα eTwinning αποτελούν ποσοστό 51,2% (144 ερωτηθέντες), ενώ το αθροιστικό ποσοστό των συμμετεχόντων σε δράση eTwinning είναι 48,8% (137 ερωτηθέντες). Από το σύνολο των 137 συμμετεχόντων στο eTwinning οι 42 έχουν πάρει μέρος μία φορά, οι 52 από δύο έως πέντε φορές, και οι 43 περισσότερες από πέντε φορές.

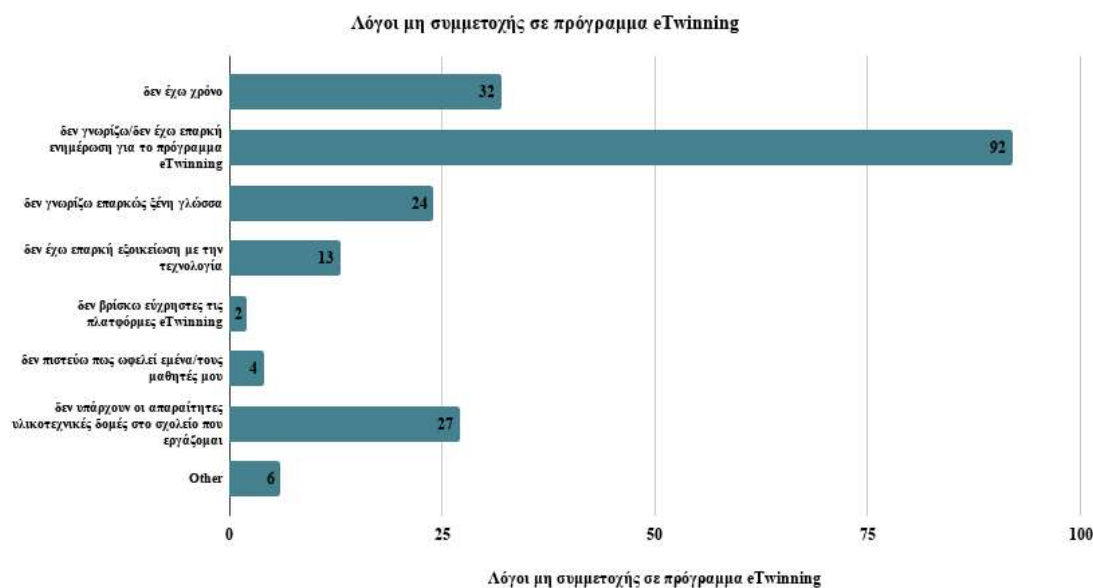
Συμμετοχή σε προγράμματα eTwinning

Γράφημα 5 Συμμετοχή στο πρόγραμμα eTwinning

Οι κύριοι λόγοι μη συμμετοχής στο πρόγραμμα σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στο Γράφημα 6. Από τις απαντήσεις των 144 μη συμμετεχόντων προκύπτει πως η ελλιπής ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα eTwinning αποτελεί τον κύριο λόγο μη συμμετοχής σε αυτό, ενώ ακολουθούν η έλλειψη χρόνου, και η ανεπάρκεια των υλικοτεχνικών υποδομών στο σχολείο που εργάζονται. Υπολογίσιμο ρόλο φαίνεται πως παίζει επίσης η ανεπαρκής γνώση ξένης γλώσσας και η ανεπαρκής εξοικείωση με τις ΤΠΕ. Πολύ μικρός αριθμός απαντήσεων αφορά στην δυσχρηστία ή την πολυπλοκότητα των πλατφορμών του προγράμματος ή παρουσιάζει αρνητική γνώμη ως προς την ωφέλεια του προγράμματος για τους

μαθητές. Στον πίνακα 1 εμφανίζονται αναλυτικά οι απαντήσεις των ερωτηθέντων που περιγράφουν τα λόγους μη συμμετοχής τους στο eTwinning.

Γράφημα 6 Κύριοι λόγοι μη συμμετοχής στο eTwinning

Δεν έχω συμμετάσχει σε πρόγραμμα eTwinning επειδή

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	137	48,8	48,8	48,8
ασχολούμαστε με Erasmus	1	,4	,4	49,1
Δεν ανταποκρίθηκε κανείς στο κάλεσμά μου για συνεργασία.	1	,4	,4	49,5
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα	5	1,8	1,8	51,2
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	2	,7	,7	52,0
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία, δεν πιστεύω πως ωφελεί εμένα/τους μαθητές μου	1	,4	,4	52,3
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	3	1,1	1,1	53,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning	62	22,1	22,1	75,4

δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν βρίσκω εύχρηστες τις πλατφόρμες eTwinning, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	1	,4	,4	75,8
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα	10	3,6	3,6	79,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	2	,7	,7	80,1
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, Δεν είχα πολύ διαθέσιμο διδακτικό χρόνο	1	,4	,4	80,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	2	,7	,7	81,1
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	1	,4	,4	81,5
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	5	1,8	1,8	83,3
δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	1	,4	,4	83,6
δεν έχω χρόνο	17	6,0	6,0	89,7
δεν έχω χρόνο, δεν βρίσκω εύχρηστες τις πλατφόρμες eTwinning	1	,4	,4	90,0
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα	1	,4	,4	90,4
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning	1	,4	,4	90,7
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	3	1,1	1,1	91,8
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	3	1,1	1,1	92,9

Θα συμμετείχα σε πρόγραμμα eTwinning εάν

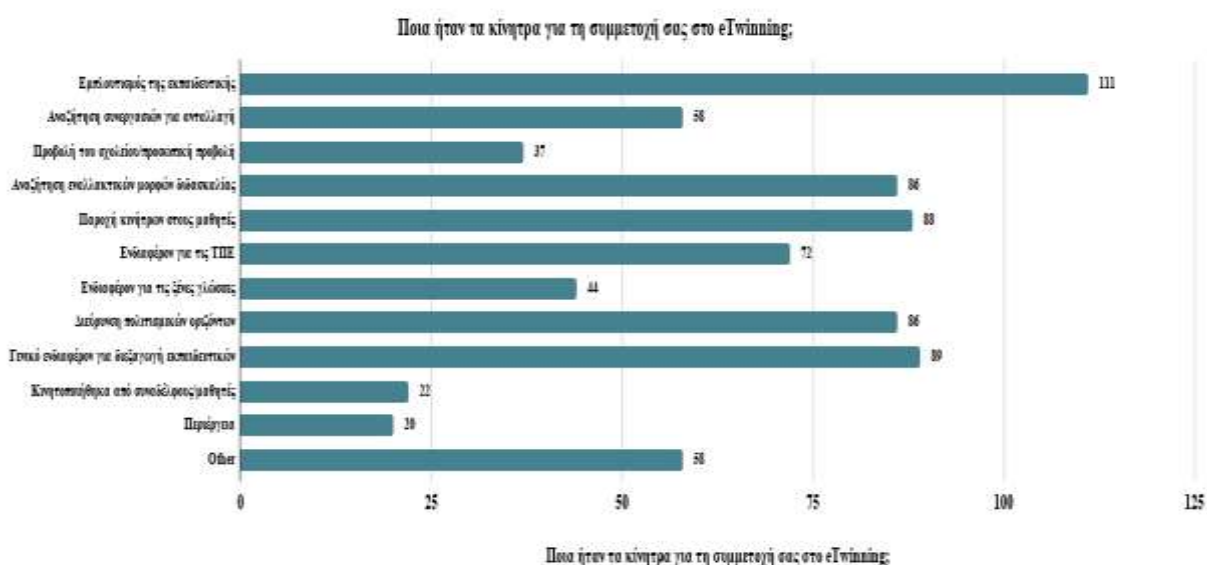
	Frequency	%	Valid %	Cumulative %
Valid	137	48,8	48,8	48,8
Αν είχα συνεργάτη, αν εκείνος είχε κάποιες περισσότερες γνώσεις από εμένα και αν δεν απαιτούνταν τόσος χρόνος για την υποβολή του υλικού στην πλατφόρμα.	1	,4	,4	49,1
Αν ήμουν μονιμη	1	,4	,4	49,5
απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	3	1,1	1,1	50,5
απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	50,9
Δεν ήμουν αναπληρωτρια και είχα περισσότερο χρόνο	1	,4	,4	51,2
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας	45	16,0	16,0	67,3
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	4	1,4	1,4	68,7
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	1	,4	,4	69,0
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, ήταν υποχρεωτικό	1	,4	,4	69,4
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	4	1,4	1,4	70,8
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, ήταν υποχρεωτικό	2	,7	,7	71,5
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	4	1,4	1,4	73,0
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, ήταν υποχρεωτικό, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	73,3
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου	1	,4	,4	73,7
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, Είχα το διδακτικό χρόνο	1	,4	,4	74,0

είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	74,4
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	2	,7	,7	75,1
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, το ζητούσαν οι μαθητές μου	1	,4	,4	75,4
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, το ζητούσαν οι μαθητές μου, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	2	,7	,7	76,2
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	13	4,6	4,6	80,8
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου	2	,7	,7	81,5
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	1	,4	,4	81,9
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	82,2
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας	3	1,1	1,1	83,3
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	1	,4	,4	83,6
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, ήταν υποχρεωτικό, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	84,0
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	1	,4	,4	84,3
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	84,7
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	4	1,4	1,4	86,1

είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, <u>το ζητούσαν οι μαθητές μου</u>	1	,4	,4	86,5
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, <u>το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό</u>	1	,4	,4	86,8
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, <u>το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές</u>	1	,4	,4	87,2
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, <u>υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές</u>	1	,4	,4	87,5
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, <u>το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό</u>	1	,4	,4	87,9
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, <u>υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές</u>	1	,4	,4	88,3
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	1	,4	,4	88,6
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, <u>το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό</u>	1	,4	,4	89,0
<u>Είχα τελειοποιήσει τα αγγλικά</u>	1	,4	,4	89,3
<u>Έκρινα ότι θα πρόσφερε κάτι στους μαθητές μου.</u>	1	,4	,4	89,7
<u>ήταν υποχρεωτικό</u>	7	2,5	2,5	92,2
<u>θα ήθελα να συμμετέχω γενικά αν είχα δυνατότητα να είμαι σταθερά σε ένα σχολείο για πάνω από ένα έτος</u>	1	,4	,4	92,5
<u>μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ</u>	10	3,6	3,6	96,1
<u>μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά,ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές</u>	2	,7	,7	96,8
<u>το ζητούσαν οι μαθητές μου</u>	3	1,1	1,1	97,9
<u>υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές</u>	6	2,1	2,1	100,0
Total	281	100,	100,0	
		0		

Πίνακας 2 Προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα eTwinning

Από την άλλη, το υπο-σύνολο των 137 ερωτηθέντων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανέφερε ως ποικίλα κίνητρα συμμετοχής, με επικρατέστερα α) τον εμπλουτισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας, β) το γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, γ) την παροχή κινήτρων στους μαθητές και δ) την αναζήτηση εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και την διεύρυνση των πολιτισμικών οριζόντων. Στο Γράφημα 8 παρουσιάζονται τα κύρια κίνητρα που αναφέρθηκαν από τους ερωτηθέντες, ενώ στο Παράρτημα II (σελ. 134) αναφέρονται αναλυτικά όλοι οι λόγοι που καταγράφηκαν.

Γράφημα 8 Κίνητρα συμμετοχής

Στους πίνακες διασταύρωσης που ακολουθούν φαίνεται η συχνότητα συμμετοχής των ερωτηθέντων-συμμετεχόντων σε δράσεις eTwinning, ανάλογα με την ηλικία τους, την εκπαιδευτική τους προϋπηρεσία και την περιοχή που βρίσκεται το σχολείο τους.

Εργάζομαι σε περιοχή * Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning				Total
		1 φορά	2-5 φορές	περισσότερες από 5 φορές	ποτέ	
Εργάζομαι σε περιοχή	αγροτική	4	6	5	27	42
	αστική	26	29	26	76	157
	ημιαστική	12	17	12	41	82
Total		42	52	43	144	281

Πίνακας 3 Περιοχή εργασίας και συμμετοχή

Ηλικία * Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning				Total
		1 φορά	2-5 φορές	περισσότερες από 5 φορές	ποτέ	
Ηλικία	23-30	3	0	0	18	21
	31-40	8	14	9	46	77
	41-50	19	29	23	44	115
	51+	12	9	11	36	68
Total		42	52	43	144	281

Πίνακας 4 Ηλικία και συμμετοχή

Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning				Total
		1 φορά	2-5 φορές	περισσότερες από 5 φορές	ποτέ	
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία (σε έτη)	1-5	1	1	0	25	27
	6-10	2	0	1	10	13
	11-15	10	21	13	42	86
	16-20	13	19	12	30	74
	20+	16	11	17	37	81
	Total		42	52	43	144

Πίνακας 5 Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία και συμμετοχή

Σε ό,τι αφορά στα πρακτικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τη διεξαγωγή δράσεων eTwinning, οι απαντήσεις των 137 συμμετεχόντων στο πρόγραμμα eTwinning διαμορφώνονται όπως παρουσιάζεται στους πίνακες συχνοτήτων που ακολουθούν.

Οι συμμετέχοντες θεωρούν εύχρηστη την πλατφόρμα του eTwinning, με το ποσοστό αυτών που τις θεωρούν δύσχρηστες να είναι μόλις 5.1%.

Η πλατφόρμα eTwinning είναι εύχρηστη (ακόμη και για νέους συμμετέχοντες).

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	6	2,1	4,4	5,1
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	34	12,1	24,8	29,9
	συμφωνώ	66	23,5	48,2	78,1
	συμφωνώ απόλυτα	30	10,7	21,9	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 6 Ευχρηστία πλατφόρμας eTwinning

Οι συμμετέχοντες θεωρούν σαφείς και επαρκείς τόσο τις παρεχόμενες στην πλατφόρμα του προγράμματος οδηγίες όσο και τις πληροφορίες που παρέχονται στις ενημερωτικές/επιμορφωτικές διαδικτυακές ή δια ζώσης δράσεις, όπως αποτυπώνεται από τις απαντήσεις τους στους Πίνακες 5 και 6.

Οι οδηγίες που παρέχονται στην πλατφόρμα για το πρόγραμμα και τη συμμετοχή σε αυτό είναι σαφείς και επαρκείς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	9	3,2	6,6	6,6
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	34	12,1	24,8	31,4
	συμφωνώ	63	22,4	46,0	77,4
	συμφωνώ απόλυτα	31	11,0	22,6	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 7 Σαφήνεια και επάρκεια παρεχόμενων οδηγιών

Οι ενημερωτικές/επιμορφωτικές δράσεις (διαδικτυακές ή δια ζώσης) παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	2	,7	1,5	1,5
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	16	5,7	11,7	13,1
	συμφωνώ	67	23,8	48,9	62,0
	συμφωνώ απόλυτα	52	18,5	38,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 8 Χρησιμότητα ενημερωτικών/επιμορφωτικών δράσεων

Μεγάλη συμφωνία παρουσιάζεται και σε ό,τι αφορά τις ποικίλες ομάδες eTwinning και την δυνατότητα υποστήριξης και ανταλλαγής πληροφοριών μέσω αυτών. Οι συμμετέχοντες θεωρούν πως οι ομάδες αυτές παρέχουν τη δυνατότητα τόσο υποστήριξης όσο και ανταλλαγής πληροφοριών που αφορούν στη διεξαγωγή δράσεων,

Οι ομάδες eTwinning προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών και υποστήριξης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	2	,7	1,5	2,2
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	16	5,7	11,7	13,9
	συμφωνώ	55	19,6	40,1	54,0
	συμφωνώ απόλυτα	63	22,4	46,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 9 Υποστήριξη από ομάδες eTwinning

Στο επίπεδο γνώσεων ΤΠΕ οι συμμετέχοντες φαίνεται να κρατούν κυρίως ουδέτερη στάση ως προς την απαίτηση υψηλού επιπέδου γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα με τάση προς τη συμφωνία. Συμφωνούν, ωστόσο, πως απαιτείται πολύ καλή γνώση ξένων γλωσσών για τη συμμετοχή στο eTwinning.

Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	3	1,1	2,2	2,2
	διαφωνώ	20	7,1	14,6	16,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	64	22,8	46,7	63,5
	συμφωνώ	48	17,1	35,0	98,5
	συμφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 10 Γνώση ΤΠΕ

Η πολύ καλή/άριστη γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	1,5
	διαφωνώ	14	5,0	10,2	11,7
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	35	12,5	25,5	37,2
	συμφωνώ	60	21,4	43,8	81,0
	συμφωνώ απόλυτα	26	9,3	19,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 11 Γνώση ξένων γλωσσών

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το πώς χαρακτηρίζουν την επάρκεια των υλικοτεχνικών υποδομών των σχολείων που υπηρετούν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί, καθώς, όπως φαίνεται στον Πίνακα 10, υπάρχει υπολογίσιμος αριθμός διαφωνίας ή ουδετερότητας ως προς την επάρκεια τους.

Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	8	2,8	5,8	5,8
	διαφωνώ	27	9,6	19,7	25,5
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	29	10,3	21,2	46,7
	συμφωνώ	39	13,9	28,5	75,2
	συμφωνώ απόλυτα	34	12,1	24,8	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 12 Επάρκεια υλικοτεχνικών υποδομών

Σε σχέση με τις άδειες που απαιτούνται για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning οι εκπαιδευτικοί τείνουν να μην τις θεωρούν εμπόδιο για τη διεξαγωγή της, με μόλις 14 από το σύνολο των 144 συμμετεχόντων σε δράση eTwinning να εμφανίζονται απόλυτη ως προς τη δυσχέρεια που προξενούν οι απαιτούμενες άδειες.

Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφήσεις κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	26	9,3	19,0	19,0
	διαφωνώ	34	12,1	24,8	43,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	35	12,5	25,5	69,3
	συμφωνώ	28	10,0	20,4	89,8
	συμφωνώ απόλυτα	14	5,0	10,2	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Πίνακας 13 Απαιτούμενες άδειες

Οι συμμετέχοντες φαίνεται να διαφωνούν επίσης με την επάρκεια του διδακτικού/εργασιακού ωραρίου για τη διεξαγωγή δράσεων eTwinning. Στον Πίνακα

12 φαίνεται πως μόνο 43 από τους 144 ερωτηθέντες θεωρούν το διδακτικό/εργασιακό ωράριο επαρκές για διεξαγωγή δράσεων.

Το διδακτικό/εργασιακό ωράριο επαρκεί για την οργάνωση και διεξαγωγή ενός προγράμματος eTwinning.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	35	12,5	25,5	25,5
	διαφωνώ	46	16,4	33,6	59,1
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	23	8,2	16,8	75,9
	συμφωνώ	23	8,2	16,8	92,7
	συμφωνώ απόλυτα	10	3,6	7,3	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
	Missing System	144	51,2		
Total	281	100,0			

Πίνακας 14 Επάρκεια διδακτικού/εργασιακού ωραρίου

Οι συμμετέχοντες φαίνεται πως θεωρούν την εύρεση συνεργασιών μέσω της πλατφόρμας eTwinning εύκολη, με μόλις 16 ερωτηθέντες να διαφωνούν με την πρόταση της ερώτησης.

Η εύρεση συνεργατών μέσω της πλατφόρμας είναι εύκολη.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	1,5
	διαφωνώ	14	5,0	10,2	11,7
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	30	10,7	21,9	33,6
	συμφωνώ	52	18,5	38,0	71,5
	συμφωνώ απόλυτα	39	13,9	28,5	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
	Missing System	144	51,2		
Total	281	100,0			

Πίνακας 15 Ευκολία εύρεσης συνεργατών

Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών στην τελευταία ερώτηση της ενότητας που διερευνά τις απόψεις των συμμετεχόντων σε δράση eTwinning, προκύπτει πως τυχόν δυσκολίες –πρακτικές ή τεχνικές – δεν δημιουργούν έντονα

αρνητικές στάσεις απέναντι στο πρόγραμμα eTwinning. Αντιθέτως, 85 από τους 137 ερωτηθέντες διαφωνούν με την πρόταση του συγκεκριμένου ερωτήματος.

Κατά τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning πρακτικές/τεχνικές δυσκολίες με έχουν οδηγήσει στο να αντιμετωπίζω αρνητικά το πρόγραμμα.

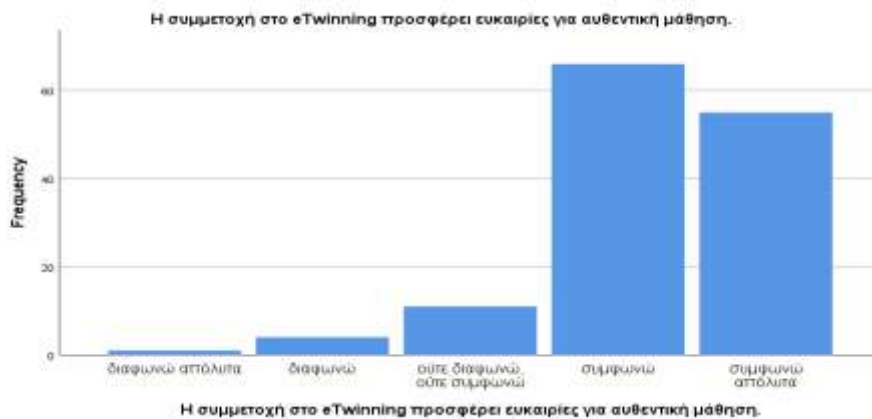
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	44	15,7	32,1	32,1
	διαφωνώ	41	14,6	29,9	62,0
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	27	9,6	19,7	81,8
	συμφωνώ	21	7,5	15,3	97,1
	συμφωνώ απόλυτα	4	1,4	2,9	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
	Missing System	144	51,2		
Total	281	100,0			

Πίνακας 16 Αρνητική στάση λόγω πρακτικών/τεχνικών δυσκολιών

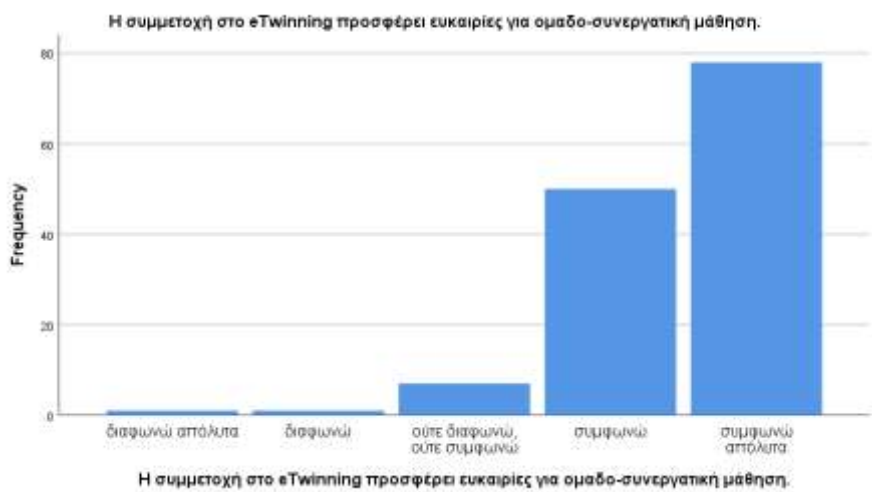
4.2.2 Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα εξετάζει το πώς αντιλαμβάνονται οι συμμετέχοντες σε δράσεις eTwinning εκπαιδευτικοί τα οφέλη που αποκομίζουν μέσω του προγράμματος οι μαθητές τους.

Στα παρακάτω γραφήματα (9 έως 20) διαφαίνεται το μεγάλο ποσοστό συμφωνίας των ερωτηθέντων σχετικά με τις προτάσεις των ερωτημάτων. Η γενική αποτίμηση της ενότητας των ερωτημάτων οδηγεί στο συμπέρασμα πως τα οφέλη για τους μαθητές που παίρνουν μέρος στο eTwinning είναι πολλά και αφορούν τόσο γνωστικές όσο και ποικίλες άλλες δεξιότητες. Συνοπτικά, αναφέρεται η θετική επίδραση του προγράμματος στην αυθεντική μάθηση, στην ομαδοσυνεργατική μάθηση, στην συμπερίληψη όλων των μαθητών στην μαθησιακή/εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και η ανάπτυξη δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες, στις νέες τεχνολογίες, στην επικοινωνία και την διαπραγμάτευση.

Γράφημα 9 Αυθεντική μάθηση

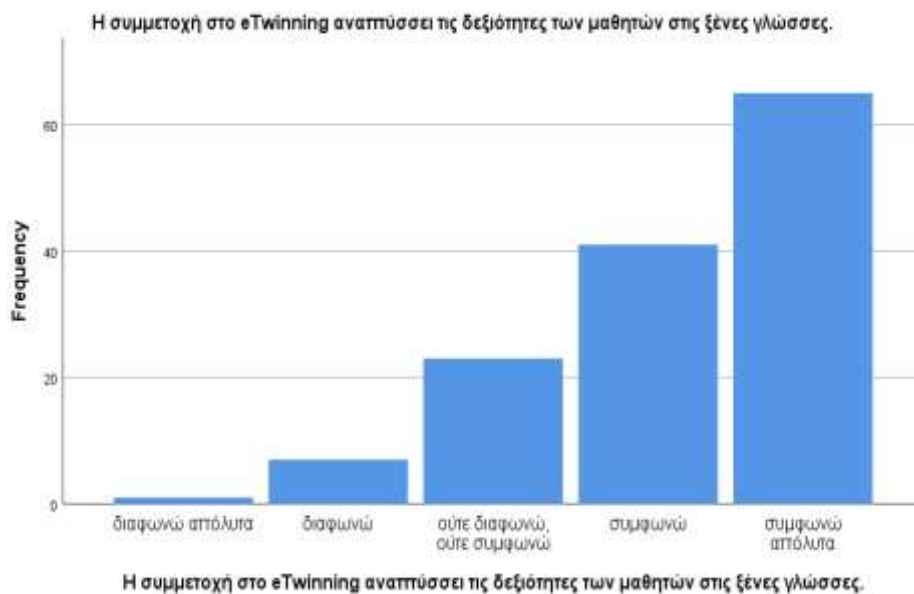

Γράφημα 10 Ομαδο-συνεργατική μάθηση

Οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν πως το eTwinning προσφέρει ευκαιρίες στους μαθητές τόσο για αυθεντική όσο και για ομαδο-συνεργατική μάθηση.

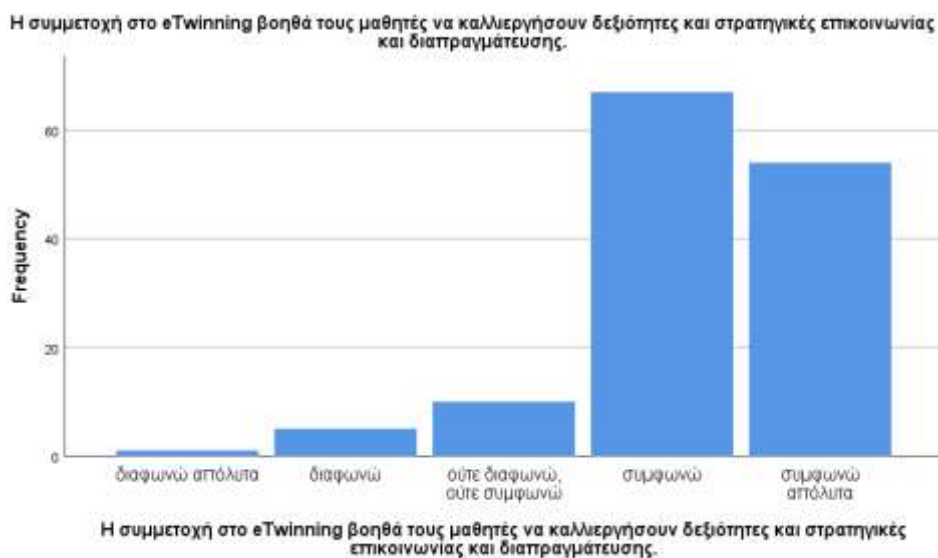

Γράφημα 11 Καλλιέργεια δεξιοτήτων στις ΤΠΕ

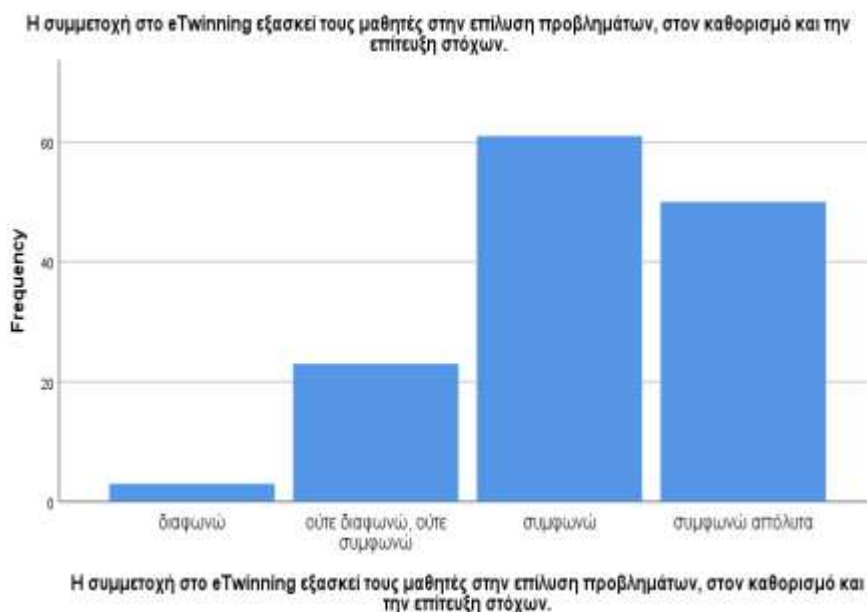

Γράφημα 12 Ανάπτυξη δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται πως μέσω του eTwinning οι μαθητές καλλιεργούν τις δεξιότητές τους στη χρήση ΤΠΕ και αναπτύσσουν δεξιότητες στις ξένες γλώσσες.

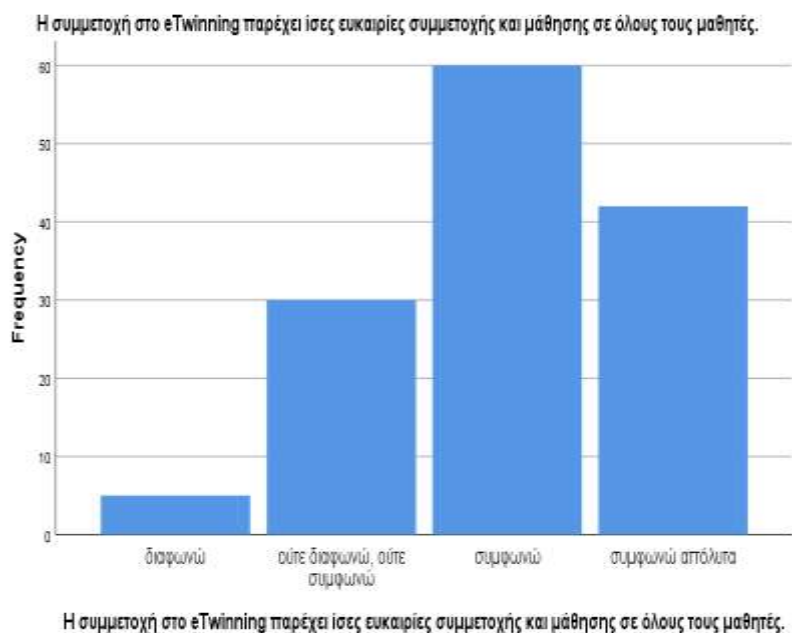

Γράφημα 13 Καλλιέργεια δεξιοτήτων και στρατηγικών επικοινωνίας/διαπραγμάτευσης

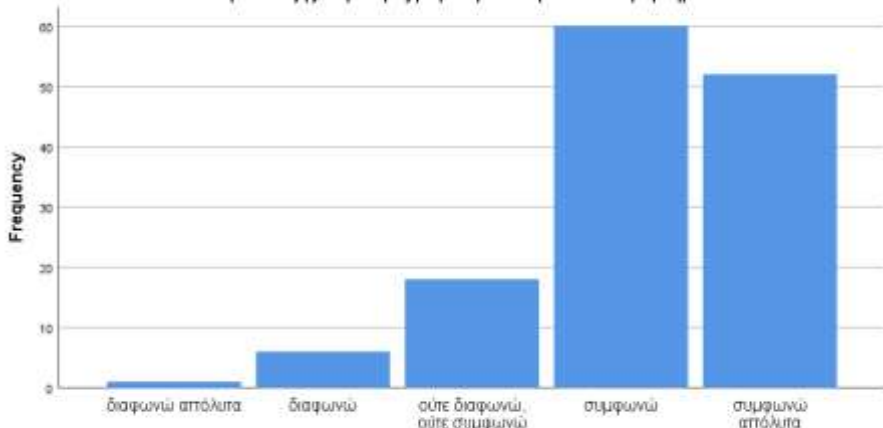
Γράφημα 14 Εξάσκηση στην επίλυση προβλημάτων και στη στοχοθεσία.

Επιπλέον, μέσω του προγράμματος eTwinning, οι μαθητές καλλιεργούν δεξιότητες και στρατηγικές επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης, ενώ ταυτόχρονα εξασκούνται στην επίλυση προβλημάτων αλλά και στον καθορισμό στόχων και στη διαμόρφωση στρατηγικής επίτευξής τους.

Γράφημα 15 Ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης

Η συμμετοχή στο eTwinning αποτελεί κίνητρο συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσφέρει τη δυνατότητα ένταξης σε μαθητές με μαθησιακά ή/και άλλα προβλήματα.

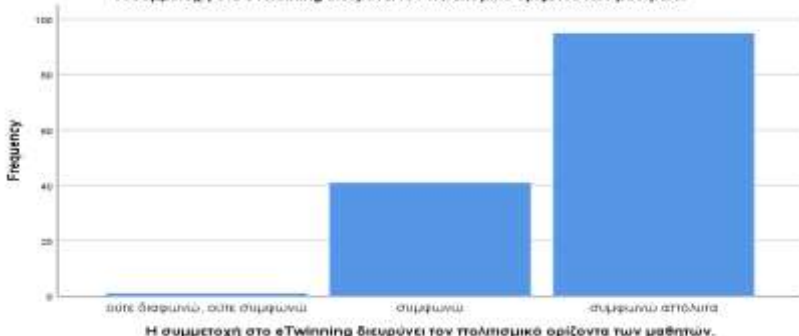

Η συμμετοχή στο eTwinning αποτελεί κίνητρο συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσφέρει τη δυνατότητα ένταξης σε μαθητές με μαθησιακά ή/και άλλα προβλήματα.

Γράφημα 16 Κίνητρο συμμετοχής/Δυνατότητα ένταξης μαθητών με διάφορα προβλήματα

Οι δράσεις eTwinning δίνουν σε όλους τους μαθητές ίσες ευκαιρίες συμμετοχής στην εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία και επιπλέον αποτελούν κίνητρο συμμετοχής για μαθητές με μαθησιακά ή άλλα προβλήματα παρέχοντάς τους τη δυνατότητα ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία.

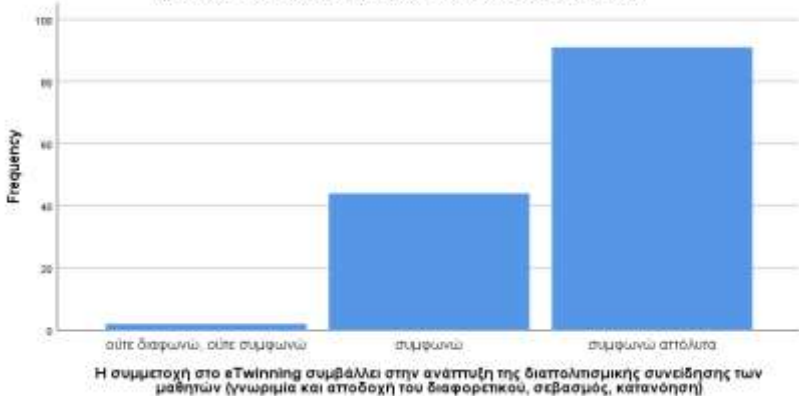
Η συμμετοχή στο eTwinning διευρύνει τον πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών.

Η συμμετοχή στο eTwinning διευρύνει τον πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών.

Γράφημα 17 Διεύρυνση πολιτισμικού ορίζοντα

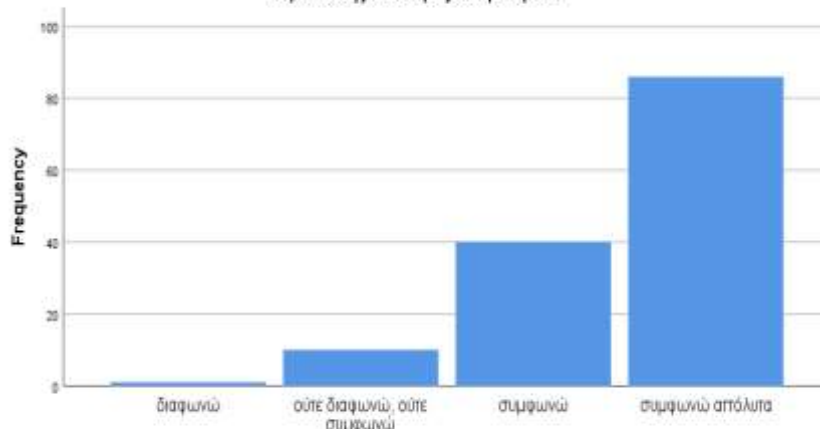
Η συμμετοχή στο eTwinning συμβάλλει στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών (γνωριμία και αποδοχή του διαφορετικού, σεβασμός, κατανόηση)

Η συμμετοχή στο eTwinning συμβάλλει στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών (γνωριμία και αποδοχή του διαφορετικού, σεβασμός, κατανόηση)

Γράφημα 18 Ανάπτυξη διαπολιτισμικής συνείδησης

Η συμμετοχή στο eTwinning τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση (διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ανταλλαγή πρακτικών/ιδεών, κοινός στόχος) θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών.

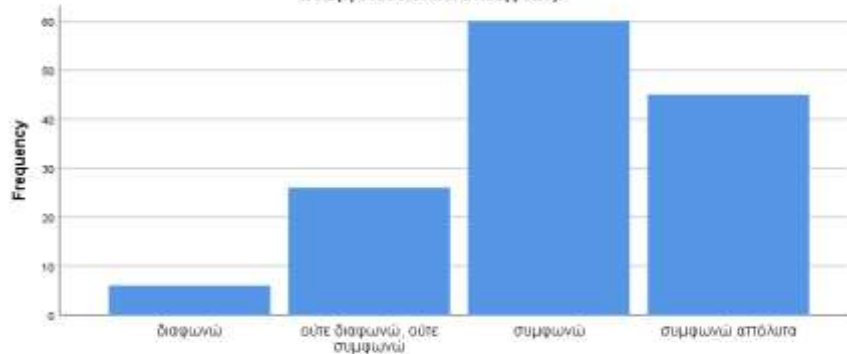

Η συμμετοχή στο eTwinning τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση (διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ανταλλαγή πρακτικών/ιδεών, κοινός στόχος) θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών.

Γράφημα 19 Ευρωπαϊκή Διάσταση

Οι ερωτηθέντες συμφωνούν πως το eTwinning συμβάλλει στην διεύρυνση του πολιτισμικού ορίζοντα των μαθητών, καλλιεργεί τη διαπολιτισμική τους συνείδηση και ταυτόχρονα τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση, θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών.

Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα eTwinning είναι ευδιάκριτα τόσο στο σύνολο της σχολικής κοινότητας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (συμμετοχή στα κοινά, δράσεις, συνεργασίες, αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων).

Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα eTwinning είναι ευδιάκριτα τόσο στο σύνολο της σχολικής κοινότητας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (συμμετοχή στα κοινά, δράσεις, συνεργασίες, αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων).

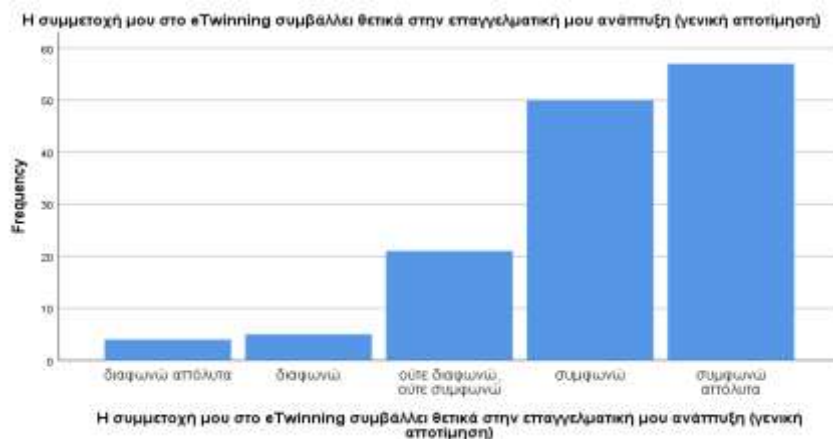
Γράφημα 20 Διάχυση αποτελεσμάτων συμμετοχής

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν πως τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών σε δράσεις eTwinning είναι ευδιάκριτα στο σύνολο της σχολικής κοινότητας, ενώ υπάρχει και διάχυση των θετικών στοιχείων και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

4.2.3 Τρίτο ερευνητικό ερώτημα

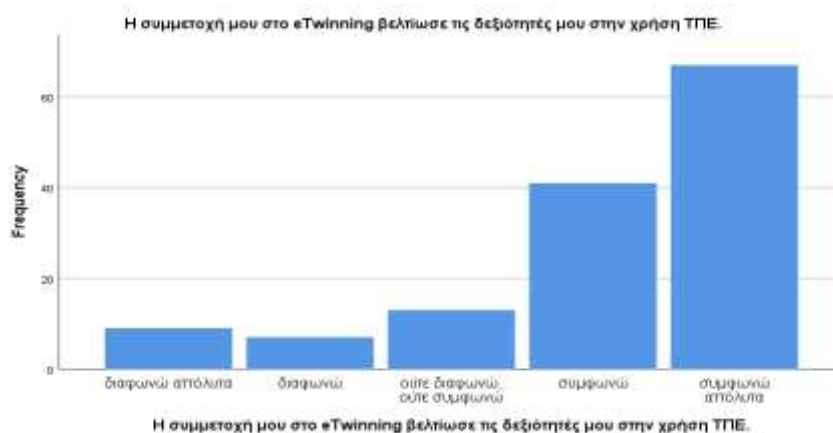
Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων όσο αφορά το τρίτο ερευνητικό ερώτημα που εξετάζει το προσωπικό/επαγγελματικό όφελος για τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς στο eTwinning παρουσιάζονται στα γραφήματα 21-30.

Καταρχάς, η συνολική αποτίμηση της συμμετοχής σε δράσεις eTwinning από τους εκπαιδευτικούς που ρωτήθηκαν είναι πολύ θετική σε σχέση με την συνεισφορά του προγράμματος στην επαγγελματική τους ανάπτυξη.

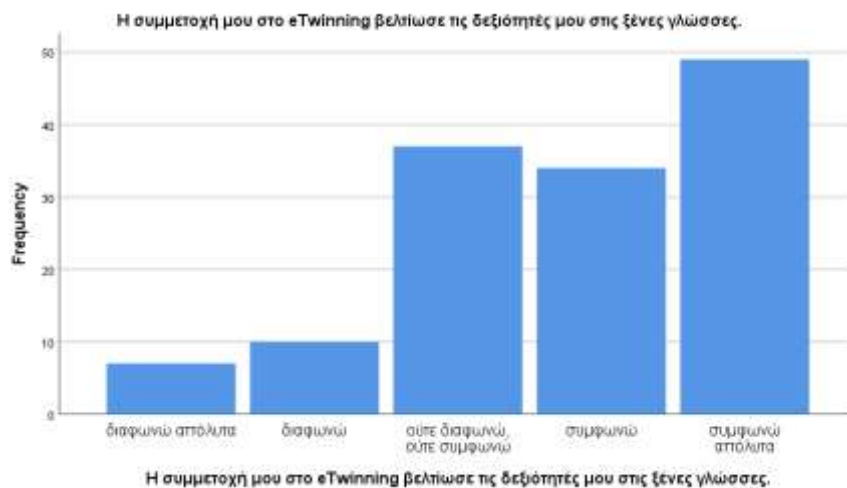

Γράφημα 21 Γενική αποτίμηση

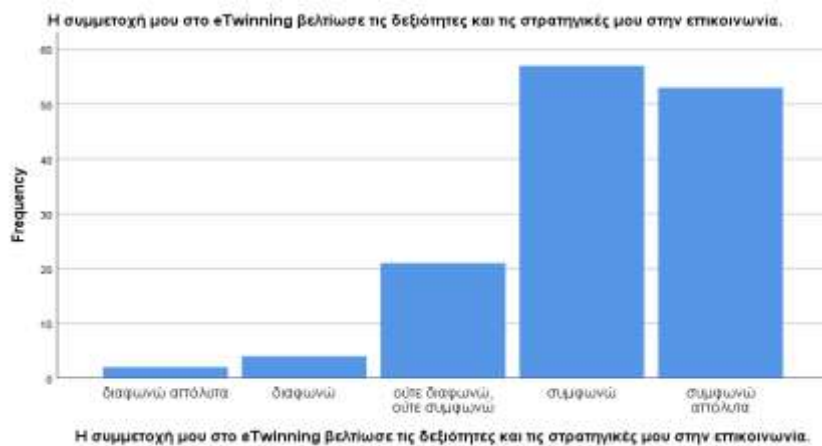
Επίσης οι ερωτηθέντες συμφωνούν πως το eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές τους στη χρήση ΤΠΕ και στις ξένες γλώσσες. Επιπλέον, συνέβαλλε στην καλλιέργεια δεξιοτήτων και στρατηγικών επικοινωνίας.

Γράφημα 22 Δεξιότητες στη χρήση ΤΠΕ

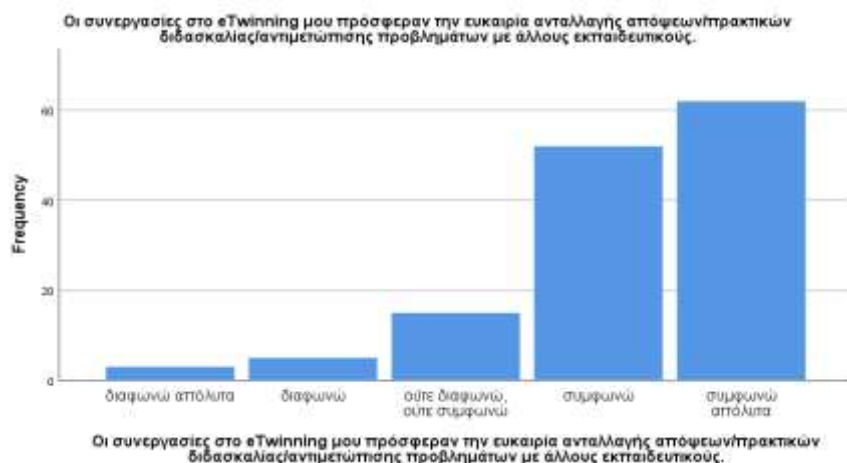

Γράφημα 23 Δεξιότητες στις ξένες γλώσσες

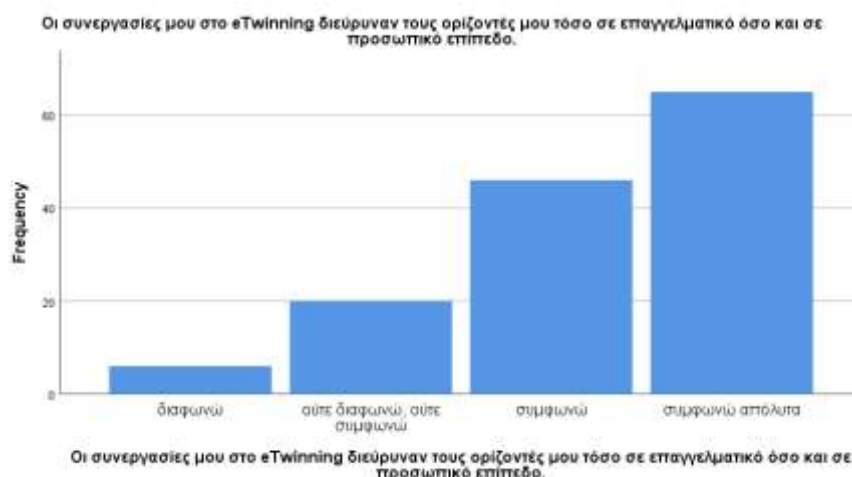
Γράφημα 24 Δεξιότητες/Στρατηγικές επικοινωνίας

Η συμμετοχή σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προσφέρει δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων και πρακτικών διδασκαλίας με άλλους εκπαιδευτικούς, συνδράμοντας στην αντιμετώπιση προβλημάτων μέσω συνεργασιών.

Γράφημα 25 Ανταλλαγή απόψεων/πρακτικών με άλλους εκπαιδευτικούς

Οι συνεργασίες αυτές οδήγησαν στη διεύρυνση τόσο των επαγγελματικών όσο και των προσωπικών οριζόντων των ερωτηθέντων, όπως απεικονίζεται στο Γράφημα 26.

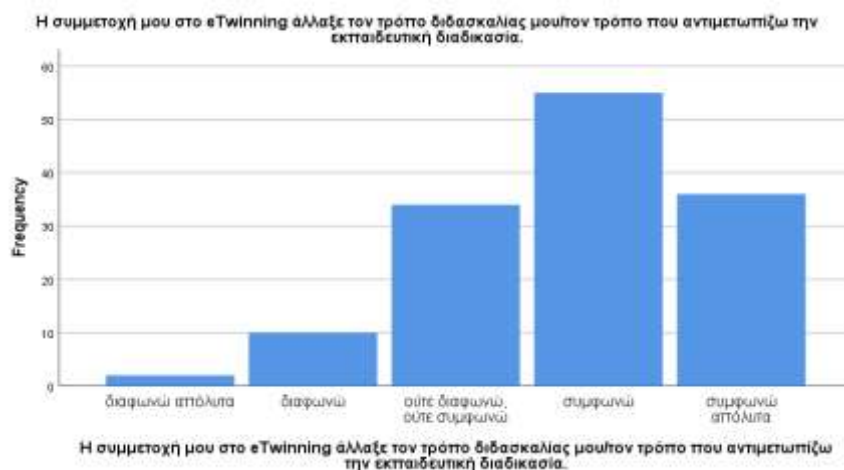

Γράφημα 26 Διεύρυνση επαγγελματικών/προσωπικών οριζόντων

Τα γραφήματα 27-28 παρουσιάζουν τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με την απόκτηση νέων γνώσεων και την αλλαγή του τρόπου αντιμετώπισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ως αποτέλεσμα της συμμετοχής στο eTwinning. Φαίνεται πως οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν πως απέκτησαν νέες γνώσεις μέσα από τη συμμετοχή τους σε δράσεις του προγράμματος, ενώ τείνουν επίσης να συμφωνούν πως η συμμετοχή αυτή άλλαξε τον τρόπο που αντιμετωπίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία.

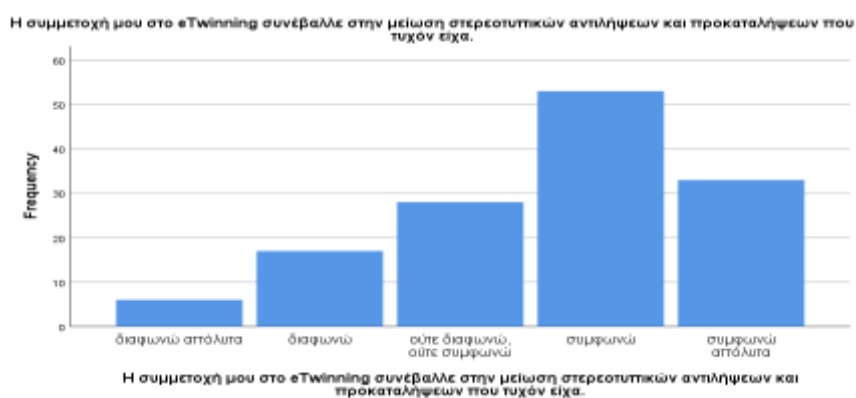

Γράφημα 27 Νέες γνώσεις

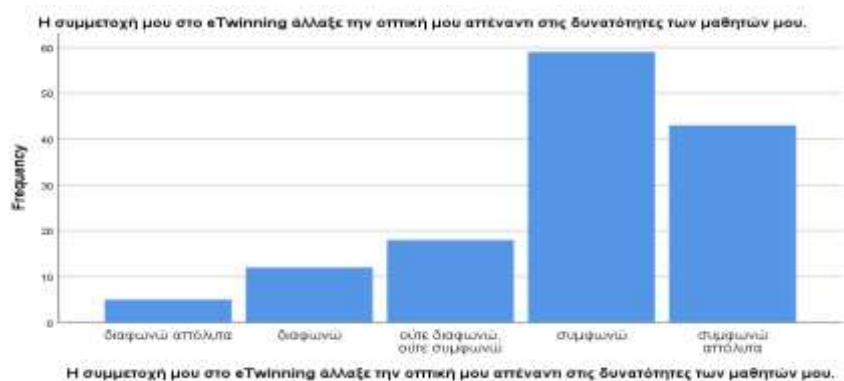
Γράφημα 28 Αλλαγή τρόπου διδασκαλίας

Επίσης, οι ερωτηθέντες τείνουν να συμφωνούν πως μέσω του eTwinning μειώθηκαν τυχόν στερεοτυπικές αντιλήψεις ή προκαταλήψεις που είχαν (Γράφημα 29).

Γράφημα 29 Μείωση στερεοτύπων και προκαταλήψεων

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν πως η συμμετοχή σε δράσεις άλλαξε τον τρόπο που βλέπουν τους μαθητές τους και τις δυνατότητές τους (Γράφημα 30).

Γράφημα 30 Αλλαγή οπτικής δυνατότητων των μαθητών

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής που αφορούν τα δύο τελευταία ερευνητικά ερωτήματα. Το σύνολο των πινάκων των αποτελεσμάτων της έρευνας βρίσκεται στο Παράρτημα II (σελ 98.).

Περιγραφική ανάλυση

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance
Η πλατφόρμα eTwinning είναι εύχρηστη (ακόμη και για νέους συμμετέχοντες).	137	4	1	5	3,86	,833	,694
Οι οδηγίες που παρέχονται στην πλατφόρμα για το πρόγραμμα και τη συμμετοχή σε αυτό είναι σαφείς και επαρκείς.	137	3	2	5	3,85	,848	,719
Οι ενημερωτικές/επιμορφωτικές δράσεις (διαδικτυακές ή δια ζώσης) παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες.	137	3	2	5	4,23	,710	,504
Οι ομάδες eTwinning προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών και υποστήριξης	137	4	1	5	4,29	,787	,620
Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	4	1	5	3,19	,782	,611
Η πολύ καλή/άριστη γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	4	1	5	3,69	,945	,893
Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.	137	4	1	5	3,47	1,225	1,501
Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφήσεις κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.	137	4	1	5	2,78	1,259	1,584
Το διδακτικό/εργασιακό ωράριο επαρκεί για την οργάνωση και διεξαγωγή ενός προγράμματος eTwinning.	137	4	1	5	2,47	1,243	1,545
Η εύρεση συνεργατών μέσω της πλατφόρμας είναι εύκολη.	137	4	1	5	3,82	1,009	1,018

Κατά τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning πρακτικές/τεχνικές δυσκολίες με έχουν οδηγήσει στο να αντιμετωπίζω αρνητικά το πρόγραμμα.	137	4	1	5	2,27	1,154	1,331
Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για αυθεντική μάθηση.	137	4	1	5	4,24	,781	,611
Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για ομαδο-συνεργατική μάθηση.	137	4	1	5	4,48	,698	,487
Η συμμετοχή στο eTwinning καλλιεργεί τις δεξιότητες των μαθητών στη χρήση ΤΠΕ.	137	4	1	5	4,28	,735	,540
Η συμμετοχή στο eTwinning αναπτύσσει τις δεξιότητες των μαθητών στις ξένες γλώσσες.	137	4	1	5	4,18	,941	,886
Η συμμετοχή στο eTwinning βοηθά τους μαθητές να καλλιεργήσουν δεξιότητες και στρατηγικές επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης.	137	4	1	5	4,23	,795	,632
Η συμμετοχή στο eTwinning εξασκεί τους μαθητές στην επίλυση προβλημάτων, στον καθορισμό και την επίτευξη στόχων.	137	3	2	5	4,15	,775	,601
Η συμμετοχή στο eTwinning παρέχει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης σε όλους τους μαθητές.	137	3	2	5	4,01	,822	,676
Η συμμετοχή στο eTwinning αποτελεί κίνητρο συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσφέρει τη δυνατότητα ένταξης σε μαθητές με μαθησιακά ή/και άλλα προβλήματα.	137	4	1	5	4,14	,859	,738
Η συμμετοχή στο eTwinning διευρύνει τον πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών.	137	2	3	5	4,69	,481	,232
Η συμμετοχή στο eTwinning συμβάλλει στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών (γνωριμία και αποδοχή του διαφορετικού, σεβασμός, κατανόηση)	137	2	3	5	4,65	,509	,259
Η συμμετοχή στο eTwinning τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση (διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ανταλλαγή πρακτικών/ιδεών, κοινοί στόχοι) θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών.	137	3	2	5	4,54	,664	,441

Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα eTwinning είναι ευδιάκριτα τόσο στο σύνολο της σχολικής κοινότητας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (συμμετοχή στα κοινά, δράσεις, συνεργασίες, αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων).	137	3	2	5	4,05	,834	,696
Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση)	137	4	1	5	4,10	,987	,975
Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στην χρήση ΤΠΕ.	137	4	1	5	4,09	1,175	1,381
Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στις ξένες γλώσσες.	137	4	1	5	3,79	1,160	1,345
Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητες και τις στρατηγικές μου στην επικοινωνία.	137	4	1	5	4,13	,881	,777
Οι συνεργασίες στο eTwinning μου πρόσφεραν την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων/πρακτικών διδασκαλίας/αντιμετώπισης προβλημάτων με άλλους εκπαιδευτικούς.	137	4	1	5	4,20	,933	,870
Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διεύρυναν τους οριζόντές μου τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.	137	3	2	5	4,24	,862	,743
Η συμμετοχή μου στο eTwinning μου παρείχε νέες γνώσεις.	137	4	1	5	4,42	,764	,583
Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία.	137	4	1	5	3,82	,954	,910
Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα.	137	4	1	5	3,66	1,108	1,227
Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου.	137	4	1	5	3,90	1,059	1,122
Valid N (listwise)	137						

Πίνακας 17 Περιγραφική ανάλυση

4.3 Σύνοψη κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκαν αναλυτικά και σχολιάστηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας. Έγινε παρουσίαση των δημογραφικών χαρακτηριστικών των ερωτηθέντων, ακολούθησε περιγραφική στατιστική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας, για την οποία χρησιμοποιήθηκαν πίνακες συχνοτήτων και διασταύρωσης, και επιχειρήθηκε σχολιασμός των αποτελεσμάτων. Επίσης, συμπεριλήφθηκαν διαγράμματα για την ευκολότερη κατανόηση των αποτελεσμάτων. Στο επόμενο κεφάλαιο ακολουθούν τα γενικά συμπεράσματα τα οποία μπορούν να εξαχθούν βάσει των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας.

Κεφάλαιο Πέντε

Συμπεράσματα

5. Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η καταγραφή των απόψεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών που εργάζονται στην ελληνική Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση σχετικά με το πρόγραμμα eTwinning. Τέθηκαν τρία ερευνητικά ερωτήματα και στην έρευνα που ακολούθησε συγκεντρώθηκαν αποτελέσματα προς ανάλυση. Μετά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων (Κεφάλαιο Τέσσερα), στο παρόν κεφάλαιο γίνεται συζήτηση αναφορικά με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη μελέτη των αποτελεσμάτων. Κάθε ερευνητικό ερώτημα εξετάζεται χωριστά. Ακολουθεί σχολιασμός της σημασίας των αποτελεσμάτων και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

5.1 Συμπεράσματα – Παρατηρήσεις

Σε αυτή την ενότητα γίνεται συζήτηση επί των γενικών συμπερασμάτων που προκύπτουν από τα αποτελέσματα της έρευνας. Τα συμπεράσματα για κάθε ερευνητικό ερώτημα παρατίθενται σε ξεχωριστές υπο-ενότητες. Η σημασία των αποτελεσμάτων και οι περιορισμοί που πρέπει να ληφθούν υπόψη αποτελούν το θέμα της επόμενης ενότητας.

5.1.1 Πρώτο ερευνητικό ερώτημα

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα εξέταζε τις απόψεις και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης –συμμετεχόντων και μη σε έργα– για τη δράση eTwinning συνολικά (σκοπός, διάδοση, ενημέρωση, σχεδιασμός, πρακτικά ζητήματα, λόγοι συμμετοχής και λόγοι μη συμμετοχής). Για τη διερεύνηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος θεωρήθηκε δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικοί στο σύνολό τους γνωρίζουν τη δράση eTwinning στο πλαίσιο της ενημέρωσής τους για τα εκπαιδευτικά/καινοτόμα προγράμματα στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα στην εκπαίδευση – εν προκειμένω η δράση eTwinning. Από

τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει πως οι εκπαιδευτικοί είναι συνολικά θετικά κείμενοι στο πρόγραμμα eTwinning.

Στο διαχωρισμό που έγινε σε συμμετέχοντες και μη συμμετέχοντες σε δράσεις eTwinning, προέκυψε πως οι μη συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί δεν έχουν επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα – στοιχείο που τους οδηγεί στη μη συμμετοχή τους. Ωστόσο, όπως έχει γίνει σαφές στο Δεύτερο Κεφάλαιο, οι ενημερωτικές δράσεις για το πρόγραμμα είναι πολλές και ποικίλων μορφών. Η προτίμηση των εκπαιδευτικών στην ενδοσχολική επιμόρφωση – όπως σαφώς συμπεραίνεται από τις απαντήσεις τους – λειτουργεί ανασταλτικά στη συμμετοχή τους και θα μπορούσε να θεωρηθεί θέμα προς περαιτέρω μελέτη της στάσης τους απέναντι στις μορφές επιμόρφωσης και τις αντιλήψεις τους για το ρόλο των ίδιων στην ενημέρωσή τους. Στην εποχή του διαδικτύου, με τη δυνατότητα πρόσβασης σε τεράστιο μέγεθος πληροφοριών, η επιμονή στην ενδοσχολική επιμόρφωση, ειδικά για ένα πρόγραμμα που όλη η φιλοσοφία του στηρίζεται στις δυνατότητες του διαδικτύου και στην εξ' αποστάσεως συνεργασία, θα έπρεπε να μην αποτελεί λόγο μη συμμετοχής στο πρόγραμμα. Επιπλέον, από μικρό μεν αριθμό απαντήσεων, αξιοσημείωτο ωστόσο ως προς το περιεχόμενό τους, διαφαίνονται παρανοήσεις που ξεκάθαρα οφείλονται σε ελλιπέστατη ενημέρωση. Για παράδειγμα αναφέρεται ως λόγος μη συμμετοχής το ότι το πρόγραμμα, και τα εκπαιδευτικά προγράμματα γενικά, αφορούν, μόνο μόνιμους εκπαιδευτικούς και όχι αναπληρωτές ή ωρομίσθιους. Κάτι τέτοιο δεν ισχύει, όπως επίσης δεν ισχύει το ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να ανήκει σε ένα σχολείο και να μην μετακινείται (αποσπάσεις, βελτιώσεις θέσεων, διάθεση για τις ανάγκες της υπηρεσίας σε διάφορες μονάδες λόγω έλλειψης οργανικής κτλ.). Από την άλλη, η έλλειψη χρόνου για τη διεξαγωγή προγραμμάτων οδηγεί στη συζήτηση περί αναλυτικών προγραμμάτων και την ένταξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων/δράσεων στο διδακτικό ωράριο. Ενδιαφέρον σημείο αποτελεί επίσης η –σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς – έλλειψη επαρκών υλικοτεχνικών υποδομών στα σχολεία που εργάζονται. Παρά τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις επί ετών δράσεις αναβάθμισης και παροχής εξοπλισμού στα σχολεία, οι ελλείψεις παραμένουν σημαντικές και λειτουργούν αποτρεπτικά στην εφαρμογή προγραμμάτων όπως το eTwinning (το οποίο πρέπει να σημειωθεί πως δε απαιτεί εξειδικευμένο εξοπλισμό για τη διεξαγωγή του, παρά μόνο ύπαρξη ηλεκτρονικών υπολογιστών και σύνδεση στο διαδίκτυο).

Οι συμμετέχοντες σε δράσεις eTwinning εκπαιδευτικοί επιβεβαιώνουν την υπόθεση της παρούσας έρευνας, συμφωνώντας σε μεγάλο βαθμό πως το eTwinning

προσφέρει ποικίλα και πολλαπλά οφέλη σε όλους τους συμμετέχοντες –μαθητές και εκπαιδευτικούς – που αφορούν τόσο στην εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία όσο και στην γενικότερη κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη των συμμετεχόντων. Επίσης σε ότι αφορά τους λόγους συμμετοχής γίνεται αντιληπτό πως οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί δείχνουν γενικό ενδιαφέρον για εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία εμπλουτίζουν τη διαδικασία της μάθησης, κινητοποιούν τους μαθητές, και διευρύνουν τον πολιτισμικό τους ορίζοντα. Η αναζήτηση εναλλακτικών τρόπων μετάδοσης γνώσεων και ενεργής εμπλοκής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία συνάδει με όσα ορίζουν οι σύγχρονες διδακτικές μέθοδοι και τα νέα αναλυτικά προγράμματα, αποτελώντας πού θετικό στοιχείο στην εξέλιξη της διδακτικής προσέγγισης.

Επίσης, αξιοσημείωτη είναι η επάρκεια των πληροφοριών και της βοήθειας που συμφωνούν οι συμμετέχοντες πως έχουν μέσω του προγράμματος, όσον αφορά τη εφαρμογή του, για δύο λόγους. Πρώτον, αποδεικνύεται η πλήρης οργάνωση τόσο της ίδιας της πλατφόρμας του προγράμματος, όσο και η αποδοτικότητα των ομάδων συνεργασιών –επίσημων και ανεπίσημων – που έχουν δημιουργηθεί για αυτό το σκοπό. Δεύτερον, μπορεί να συμπεράνει κανείς πως, εφόσον οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες σε όλους, επαφίεται - σε πολύ μεγάλο βαθμό - στο προσωπικό ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών η αναζήτηση πληροφοριών, επιμορφωτικών δράσεων και πληροφόρησης σχετικά με το πρόγραμμα, όπως επίσης και στη δική τους πρωτοβουλία (μια που το πρόγραμμα eTwinning δεν είναι υποχρεωτικό).

5.1.2 Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα

Το δεύτερο ερώτημα εξέταζε ποια είναι τα οφέλη για τους μαθητές που συμμετέχουν σε έργα eTwinning όπως αυτά γίνονται αντιληπτά από τους εκπαιδευτικούς. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων συγκλίνουν στο ότι η συμμετοχή σε δράσεις eTwinning ωφελούν ποικιλοτρόπως τους συμμετέχοντες μαθητές. Καταρχάς επιβεβαιώνουν τα παιδαγωγικά οφέλη όπως αυτά αναφέρονται στις επίσημες αναφορές του προγράμματος και όπως προκύπτουν από επίσημα στοιχεία. Οι μαθητές καλλιεργούν και εξελίσσουν ποικίλες γνωστικές ικανότητες, με κυρίαρχες αυτές της χρήσης ΤΠΕ και των ξένων γλωσσών. Αυτό είναι σημαντικό, καθώς αφενός η χρήση τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας αποτελεί την πλέον σημαντική δεξιότητα για τους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής – γίνεται άλλωστε λόγος σε διάφορες συζητήσεις για μια νέα μορφή αναλφαριθμητισμού, αυτή που προκύπτει από τις

ελλιπείς γνώσεις ή την αδυναμία χρήσης νέων τεχνολογιών – και η γνώση ξένων γλωσσών θεωρείται απαραίτητη για την ενεργή συμμετοχή αλλά και τη διαβίωση στα πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα που έχουν διαμορφωθεί. Επίσης, οι δεξιότητες αυτές είναι απαραίτητες στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης που διευρύνει και διευκολύνει συνεργασίες και σχέσεις παντός είδους πέρα από τα κλειστά όρια των συνόρων. Επιπρόσθετα, η ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων αποτελεί και στόχο των νέων αναλυτικών προγραμμάτων τα οποία συμβαδίζουν με τις ανάγκες της σύγχρονης εποχής και επιπλέον συμβαδίζουν με τους στόχους που τίθενται στο σχεδιασμό της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η επίτευξη αυτών μέσω ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, που μάλιστα γίνεται σε ένα περιβάλλον αυθεντικό μέσω των συνεργασιών με ομάδες και σε ένα πλαίσιο που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μικρογραφία του κόσμου στον οποίο καλούνται να ανταπεξέλθουν και να αλληλοεπιδράσουν οι μαθητές μελλοντικά, αποτελεί θετικό στοιχείο ιδιαίτερης σημασίας, και μάλιστα επιβεβαιώνει τόσο την αξία όσο και το όφελος της χρήσης των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών στην εκπαίδευση –όπως εξηγήθηκε αναλυτικά στο Δεύτερο Κεφάλαιο.

Πιο σημαντική ακόμα είναι η εμπλοκή των μαθητών σε ομαδο-συνεργατικές μορφές εκπαίδευσης, η οποία ενισχύει την ανάπτυξη στρατηγικών και δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας. Οι μαθητές μαθαίνουν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται τόσο στο επίπεδο της ενδοσχολικής ομάδας όσο και σε ένα ανομοιογενές, πολυπολιτισμικό πλαίσιο, όπου ο σεβασμός, η κατανόηση και η αποδοχή του διαφορετικού αποτελεί προαπαιτούμενο. Και αυτά τα στοιχεία είναι βαρύνουσας σημασίας δεδομένων των στόχων που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι ευκαιρίες για αυθεντική μάθηση που προσφέρει η συμμετοχή σε δράσεις eTwinning, περισσότερο από καλλιέργεια των γνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών, τους φέρνει αντιμέτωπους με πραγματικές συνθήκες και μάλιστα σε ένα περιβάλλον που αποτελεί, όπως αναφέρθηκε, μικρογραφία του σύγχρονου πολυπολιτισμικού κοινωνικού πλαισίου στο οποίο ανήκουν και καλούνται στις απαιτήσεις του οποίου καλούνται να ανταπεξέλθουν. Προωθείται, λοιπόν, μέσω του προγράμματος σε μεγάλο βαθμό η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση, και μάλιστα με τρόπο βιωματικό –μια που οι συνεργασίες και η ανταλλαγή στοιχείων γίνεται από τους ίδιους τους μαθητές – θέτοντας έτσι τις βάσεις για τη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών από την μικρή ηλικία που βρίσκονται κατά τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσής τους. Επιπλέον, καλλιεργείται συστηματικά και βιωματικά

η καλλιέργεια και ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών, μια που μέσω του προγράμματος επιτυγχάνονται οι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα πληρούνται όλα τα χαρακτηριστικά –διαστάσεις – της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Τέλος, μεγάλης σημασίας είναι το συμπέρασμα πως μέσω του προγράμματος και τη διεξαγωγή δράσεων eTwinning, επιτυγχάνεται η ένταξη μαθητών με μαθησιακά ή άλλα προβλήματα στην εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία. Ο αποκλεισμός μαθητών, με όλες τις αρνητικές συνέπειες που επιφέρει, αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα στη σχολική πραγματικότητα και η διαπίστωση πως μέσω ενός εκπαιδευτικού προγράμματος μπορεί να επιτευχθεί η ένταξη αυτών των μαθητών στη σχολική κοινότητα και την εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί αισιόδοξο και πολύ θετικό στοιχείο.

5.1.3 Τρίτο ερευνητικό ερώτημα

Τα οφέλη που αποκομίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί που οργανώνουν/συμμετέχουν σε έργα eTwinning και αποτελούσαν το θέμα προς διερεύνηση του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες: γνωστικά, επαγγελματικά και προσωπικά. Σε ό,τι αφορά το γνωστικό κομμάτι συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί μέσω του προγράμματος καλλιεργούν τις δεξιότητές τους στη χρήση ξένων γλωσσών ενώ ταυτόχρονα βελτιώνουν και το επίπεδό τους στη χρήση ΤΠΕ, ανεβάζοντας έτσι το επίπεδο των τυπικών τους προσόντων. Επαγγελματικά, το πρόγραμμα eTwinning τους βοηθά τόσο στην αντιμετώπιση πρακτικών θεμάτων όσο και στην εξέλιξη των επαγγελματικών χαρακτηριστικών τους. Οι εκπαιδευτικοί ανταλλάσσοντας απόψεις με συναδέλφους έρχονται σε επαφή με εναλλακτικές μορφές αντιμετώπισης προβλημάτων που αφορούν στη σχολική πραγματικότητα, γνωρίζουν νέες μεθόδους και προσεγγίσεις διδασκαλίας –τις οποίες μάλιστα βλέπουν στην πράξη να εφαρμόζονται – και ανταλλάσσουν καλές πρακτικές που εμπλουτίζουν τη διδασκαλία τους. Οι επαγγελματικοί τους ορίζοντες διευρύνονται μέσω των συνεργασιών στο πλαίσιο του προγράμματος και αυτό έχει αντίκτυπο στον τρόπο που αντιλαμβάνονται το ρόλο τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και στο σχολικό πλαίσιο γενικότερα. Η απόκτηση γνώσεων συμβάλλει και στην προσωπική ανάπτυξή τους, ενώ μέσω των συνεργασιών φαίνεται πως υπάρχει σε κάποιο βαθμό κατάρριψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων και

των προκαταλήψεων που τυχόν είχαν. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό, είναι σημαντικά καθώς αλλάζουν τη συνολική στάση των εκπαιδευτικών όχι μόνο απέναντι στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και την οπτική τους απέναντι στους μαθητές τους και τις δυνατότητές τους. Αλλαγή στάσης και οπτικής μπορεί να οδηγήσει σε συνολική αλλαγή θεώρησης του τρόπου λειτουργίας της εκπαίδευσης, με στόχο τον πρακτικό εκσυγχρονισμό της και αναβάθμιση του επιπέδου της στα σύγχρονα ευρωπαϊκά και παγκόσμια πρότυπα.

5.2 Σημασία και περιορισμοί των συμπερασμάτων

Ο περιορισμένος χρόνος για τη διεξαγωγή της έρευνας, ο τρόπος επιλογής του δείγματος και το μέγεθος αυτού, δεν επιτρέπει την γενίκευση των συμπερασμάτων στο σύνολο του πληθυσμού υπό εξέταση. Αυτό σημαίνει πως τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της έρευνας πρέπει να αντιμετωπιστούν με σύνεση και επιφύλαξη, χωρίς αυτό ωστόσο να μειώνει τη σημασία τους.

Η έρευνα αυτή συμφωνεί με τα συμπεράσματα επίσημων ελληνικών και πανευρωπαϊκών μελετών που αφορούν στα πολλαπλά οφέλη της συμμετοχής στο πρόγραμμα eTwinning για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη διερεύνηση των δύο τελευταίων ερευνητικών ερωτημάτων (οφέλη για τους συμμετέχοντες μαθητές και οφέλη για τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς) βρίσκονται σε πλήρη συμφωνία με τα αποτελέσματα της τελευταίας και πιο πρόσφατης έρευνας των Kearney&Gras-Velázquez (2018). Επιπρόσθετα, η παρούσα έρευνα εμπερικλείοντας και μη συμμετέχοντες –ανεξάρτητα από τη σχέση εργασίας – και καταγράφοντας τους λόγους μη συμμετοχής τους σε δράσεις eTwinning δίνει μια, έστω μικρή εικόνα, για το πώς αντιμετωπίζουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα ομάδες εκπαιδευτικών οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί σε άλλες έρευνες (πχ. αναπληρωτές). Κυρίαρχο συμπέρασμα όσον αφορά τους μη συμμετέχοντες είναι η έλλειψη ενημέρωσης που οδηγούν σε μη συμμετοχή και στη διαμόρφωση λανθασμένων αντιλήψεων σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα. Δεδομένης της ύπαρξης και της εφαρμογής του προγράμματος eTwinning από το 2005, και της ένταξης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων στα νέα αναλυτικά προγράμματα –με ποικίλες και συνεχείς δράσεις ενημέρωσης και επιμορφωτικές συναντήσεις από πολλούς φορείς, η έλλειψη

ενημέρωσης που διαπιστώνεται είναι αξιοπρόσεκτη και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Εξίσου σημαντική είναι η διαπίστωση πως μέσω της δράσης eTwinning επιτυγχάνεται η ένταξη μαθητών με μαθησιακές ή/και άλλες δυσκολίες, ενώ αποτρέπεται ο αποκλεισμός όχι μόνο από τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και από το κοινωνικό περιβάλλον του σχολικού πλαισίου. Στη σημερινή πραγματικότητα, με τον αριθμό μαθητών που αντιμετωπίζουν μαθησιακά προβλήματα συνεχώς να αυξάνεται, αλλά και τις νέες συνθήκες που δημιουργούνται από τη εισροή και εγκατάσταση πληθυσμών προσφύγων που σταδιακά επιχειρείται να ενταχθούν στις σχολικές δομές, η παραπάνω διαπίστωση αποτελεί σημαντικό στοιχείο που μπορεί να ληφθεί υπόψη τόσο κατά τον σχεδιασμό της ενταξιακής διαδικασίας των μαθητών από τους αρμόδιους φορείς, όσο και από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς που αναζητούν τρόπους να αντιμετωπίσουν πρακτικές δυσκολίες που προκύπτουν κατά την προσπάθεια ένταξης αυτών των μαθητών σε επίπεδο τάξης, σχολείου/σχολικής κοινότητας, και κοινωνίας γενικότερα.

5.3 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Τα ευρήματα αυτής της έρευνας θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν ως μια αρχική προσπάθεια εξαγωγής ενός γενικού συμπεράσματος σχετικά με τις απόψεις και τις αντιλήψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των ειδικοτήτων – συμμετεχόντων και μη σε δράσεις – για το πρόγραμμα eTwinning. Περαιτέρω έρευνα είναι απαραίτητη για να διερευνηθούν συγκεκριμένα θέματα που προκύπτουν από τα αποτελέσματα και σχετίζονται άμεσα με το πρόγραμμα eTwinning ή έμμεσα με τη γενικότερη στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Δύο θέματα που αναδείχθηκαν από τη έρευνα θα μπορούσαν να εξεταστούν σε βάθος. Πρώτον, η συνεισφορά του προγράμματος eTwinning στην διαδικασία ένταξης των μαθητών με μαθησιακές ή/και άλλες δυσκολίες στο σχολικό περιβάλλον και στην μαθησιακή διαδικασία. Εφόσον υπάρχει συμφωνία από τους συμμετέχοντες για τη θετική συνεισφορά του eTwinning σε αυτό το θέμα, θα παρουσίαζε μεγάλο ενδιαφέρον μία μελέτη σχετικά με το πώς επιτυγχάνεται αυτό, με ποιους τρόπους, ποια είναι τα κίνητρα για τους μαθητές, πώς βοηθά το πρόγραμμα σε γνωστικό αλλά και συναισθηματικό επίπεδο, ποιες δεξιότητες καλλιεργεί και πώς τελικά οδηγεί στην ένταξη στην σχολική ομάδα και την μαθησιακή διαδικασία. Δεύτερον, θα μπορούσε να

εξεταστεί η στάση των εκπαιδευτικών –μονίμων και μη – απέναντι στη συμμετοχή στα εκπαιδευτικά προγράμματα γενικότερα και την ανάγκη επιμόρφωσης που εκφράζουν σχετικά με αυτά. Μία τέτοια έρευνα θα έπρεπε να είναι μεγάλης κλίμακας και ίσως μέσω επίσημων φορέων, ώστε οδηγήσει σε καταγραφή απόψεων που θα μπορούσε να οδηγήσει στον επανασχεδιασμό επιμορφωτικών/ενημερωτικών δράσεων, ενώ ταυτόχρονα θα έδινε μια ξεκάθαρη εικόνα τόσο για τις ανάγκες και τις προσδοκίες, όσο και για τη στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στις επιμορφωτικές δράσεις που αφορούν στα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τέλος, ενδιαφέρον θα είχε να διερευνηθεί περαιτέρω η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μαθητών μέσω του προγράμματος eTwinning, στο πλαίσιο της ελληνικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και να γίνουν συγκρίσεις με υπάρχουσες μελέτες της διεθνούς βιβλιογραφίας. Στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον της Ευρώπης και με την ελληνική κοινωνία να διαμορφώνεται σταδιακά επίσης σε πολυπολιτισμική, η καλλιέργεια της διαπολιτισμικής συνείδησης και των ικανοτήτων διαπολιτισμικής επικοινωνίας αποτελεί πλέον όχι απλά θεωρητικό στόχο αλλά ανάγκη και πραγματικότητα.

5.4 Επίλογος

Το eTwinning αποτελεί αδιαμφισβήτητα ένα από τα ευρύτερα διαδεδομένα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα. Με τεράστιο αριθμό συμμετεχόντων από όλη την Ευρώπη και αυξανόμενα μέλη από συνεργαζόμενες χώρες αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες εκπαιδευτικές πλατφόρμες συνεργασίας. Τα οφέλη για όλους τους συμμετέχοντες – μαθητές και εκπαιδευτικού – είναι πολλά και ποικίλα. Μέσω των δράσεων eTwinning επιτυγχάνονται οι στόχοι που ορίζονται από τις σύγχρονες συνθήκες στην εκπαίδευση και αντικατοπτρίζονται στον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και των αναλυτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης όλων των ευρωπαϊκών χωρών. Σύμφωνα με την έννοια της Ευρωπαϊκής Διάστασης στην εκπαίδευση το πρόγραμμα συνεισφέρει με την συμμετοχή σε αυτό και τη διάδοση των αποτελεσμάτων του στην δημιουργία των βάσεων για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών, εφοδιάζοντάς τους ταυτόχρονα με τα απαραίτητα προσόντα και καλλιεργώντας τα απαραίτητα χαρακτηριστικά ώστε να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις του πολυπολιτισμικού και παγκοσμιοποιημένου κοινωνικού πλαισίου στο οποίο θα συμμετάσχουν ως πολίτες.

Η παρούσα έρευνα παρείχε μία λεπτομερέστερη μελέτη των απόψεων και των αντιλήψεων των Ελλήνων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με το πρόγραμμα eTwinning. Τα αποτελέσματα της έρευνας βρίσκονται σε συμφωνία με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών ως προς τα οφέλη του προγράμματος για τους συμμετέχοντες σε αυτό. Ανέδειξε όμως και την έλλειψη ενημέρωσης μεγάλης μερίδας Ελλήνων εκπαιδευτικών για το πρόγραμμα, καθώς και πρακτικά θέματα που δυσχεραίνουν τη συμμετοχή σε αυτό. Περαιτέρω μελέτη και έρευνες πάνω σε συγκεκριμένες όψεις που αφορούν του θέματος θα μπορούσαν να δώσουν απαντήσεις στα όσα προέκυψαν, συμβάλλοντας όχι μόνο σε μια πληρέστερη εικόνα αλλά και σε εύρεση πιθανών λύσεων που θα διευκόλυναν τη συμμετοχή ακόμα περισσότερων εκπαιδευτικών και μαθητών σε αυτό το πρόγραμμα, που η συνολική αποτίμηση των αποτελεσμάτων του και η διάχυσή τους στο ευρύτερο σχολικό και κοινωνικό πλαίσιο είναι πολύ θετική.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ala-Mutka, K. (2010) *Learning in Informal Online Networks and Communities* από [https://www.researchgate.net/publication/239593820 Learning in Informal Online Networks and Communities](https://www.researchgate.net/publication/239593820_Learning_in_Informal_Online_Networks_and_Communities) στις 1/3/2019

Avalos, B. (2011) Teacher professional development in Teaching and Teacher Education over ten years, *Teaching and Teacher Education*, 27, pp. 10-20.

Baker, W. (2011). Intercultural Awareness: modeling an understanding of cultures in intercultural communication through English as a lingua franca, *Language and Intercultural Communication vol.11 Iss.3*, 2011 p.197-214

Baker, W. (2015). Research into Practice: Cultural and intercultural awareness. *Language Teaching*,48(1), 130-141.

Banks, J. A. (2008). *An introduction to multicultural education*. Boston: Pearson/Allyn and Bacon

Banks, J. A., & Banks, C. A. M. G. (2004). *Multicultural education: Issues and perspectives*. Hoboken, N.J: Wiley.

Basescu, M. (2016) ETwinning- The Community for Schools In Europe. *The 12th International Scientific Conference eLearning and Software for Education*, (pp. 353-359). Bucharest.

Bell, J. (1997). Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας. Αθήνα: Gutenberg.

Berlak, A., & Moyenda, S. (2001). *Taking it personally: Racism in the classroom from kindergarten to college*. Philadelphia: Temple University Press.

Brecko, B.N., Kampylis, P. and Punie, Y. (2014) ‘Mainstreaming ICT enabled innovation in education and training in Europe: policy actions for sustainability, scalability and impact at system level’, *JRC Scientific and Policy Reports*, JRC IPTS, Seville.

Byram, M. (2009). Intercultural competence in foreign languages. The intercultural speaker and the pedagogy of foreign language education. In D. Deardorff (Ed.), *The SAGE handbook of intercultural competence* (pp. 321–332) California: SAGE.

Camillieri, R. & Gritter K. (Reviewing Editor) (2016) Global education and intercultural awareness in eTwinning. *Cogent Education*, 3(1). DOI: [10.1080/2331186X.2016.1210489](https://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1210489)

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007) *Research methods in education* (6th ed.). London: Routledge.

Council of Europe (2003), *Intercultural education: managing diversity, strengthening democracy*, Standing Conference of European Ministers of Education, Athens, 10-12 November 2003.

Council of Europe (2008), *White Paper on intercultural dialogue: “living together as equals in dignity”*, launched by the Council of Europe Ministers of Foreign Affairs at their 118th Ministerial Session, Strasbourg, 7 May 2008.

Creswell, J. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Έλλην. 26.

Crawley, C., Gerhard, P., Gilleran, A. and Joyce, A. (2010) *eTwinning 2.0: Building the Community for Schools in Europe*, Central Support Service for eTwinning, Brussels.

Crişan, G. (2013) The Impact of Teachers’ Participation in eTwinning on Their Teaching and Training. *Acta Didactica Napocesia*, 19-28.

da Silva, M. D. P. C. (2011) *The “Sign up and Connect” eTwinning project: an intercultural approach to teaching English as a foreign Language*. International

Conference the Future of Education. Florence, Italy.
https://www.academia.edu/32732641/eTwinning_in_Language_Learning_The_Perspectives_of_Successful_Teachers πρόσβαση στις 14/3/2019

Davies, J. & Graff, M. (2005) Performance in e-learning: online participation and student grades. *British Journal of Educational Technology*, 36(4), 657-663.

Diamantopoulou, A. (2006). The European Dimension in Greek Education in the context of the European Union. *Comparative Education*, 42(1), 131-151.

Duncan-Howell, J. (2010) Teachers making connections: online communities as a source of professional learning, *British Journal of Educational Technology*, 41, pp. 324-340.

EU (2001) *The eLearning Action Plan- Designing Tomorrow's Education* European Commission, Brussels.

[https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0172:FIN:EN:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0172:FIN:EN:PDF](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0172:FIN:EN:PDF)

στις 10/3/2019

European Commission (2013a) *Study of the Impact of Etwinning on Participating Pupils, Teachers and Schools*, Publications of the European Union, Luxembourg.

[https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ec23d4e3-e305-4d1c-](https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ec23d4e3-e305-4d1c-83da-1989d35ec7e0)

[83da-1989d35ec7e0](https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ec23d4e3-e305-4d1c-83da-1989d35ec7e0) πρόσβαση στις 10/3/2019

European Commission (2013b) *Launch of 'eTwinning Plus' Virtual Classroom Network for Schools* http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-183_en.htm πρόσβαση

στις 10/3/2019

European Commission (2013c) *eTwinning: Best Cross-Border School Projects of the Year*.

https://www.montesquieu-institute.eu/id/vj7xgq3ypcy2/nieuws/etwinning_best_cross_border_school?ctx=vim2bv_nbd1st&s0e=vhdubxdwqrzw&start_tab0=9 πρόσβαση στις 10/3 /2019

Fennes H. and Hapgood K. (1997), *Intercultural learning in the classroom. Crossing Borders*, London.

Galvin, C., Gilleran, A., Hogenbirk, P., Hunya, M., Selinger, M. and Zeidler, B. (2006) *Pedagogical Advisory Group Reflections on eTwinning: Collaboration and eTwinning Enrichment and Added Value of eTwinning Projects*, eTwinning Central Support Service, Brussels.

Gilleran, A. (2006) *Learning with eTwinning, Central support Service for eTwinning*, European Schoolnet, Rue de Trèves 61, B 1040 Brussels Belgium.

Gouseti, A. (2013) An overview of web-based school collaboration: a history of success or failure?, *Cambridge Journal of Education*, 43:3, 377-390

Grosjean, M. (2015) *Mainstreaming ICT-enabled Innovation in Education and Training in Europe: Policy Actions for Sustainability, Scalability and Impact at System Level* <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/mainstreaming-ict-enabled-innovation-education-and-training-europe-policy-actions> πρόσβαση στις 10/3/2019

Hasson D., Arnetz B. B. (2007). Validation and Findings Comparing VAS vs. Likert Scales for Psychosocial Measurements. *International Electronic Journal of Health Education*, 8: 178-192.

Holmes, B. (2013) School teachers' continuous professional development in an online learning community: Lessons from a case study of an eTwinning learning event. *European Journal of Education*, 48(1), 97-112.

Javeau, C. (2000). Η έρευνα με ερωτηματολόγιο. Αθήνα: Τυπωθήτω

Kampylis, P., Law, N., Punie, Y., Bocconi, S., Brečko, B., Han, S., Looi, C.K. and Miyake, N., (2013) *ICT-enabled innovation for learning in Europe and Asia. Exploring conditions for sustainability, scalability and impact at system level*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, pp. 69-70.

Kearney, C. and Gras Velázquez, À. (2015) *eTwinning Ten Years on: Impact on Teachers' Practice, Skills, and Professional Development Opportunities*, as reported by eTwinners Central Support Service of eTwinning European Schoolnet, Brussels.

Kearney, C. and Gras-Velázquez, À., (2018). *eTwinning Twelve Years On: Impact on teachers' practice, skills, and professional development opportunities*, as reported by eTwinners. Central Support Service of eTwinning - European Schoolnet, Brussels.

Kolourioti, L. (2013) 'Raising environmental action through e Twinning', *Official Conference Proceedings, The European Conference on Technology in the Classroom*, Brighton, UK, 11-14 July 2013.

Laurillard, D. (2008) Technology enhanced learning as a tool for pedagogical innovation, *Journal of Philosophy of Education*, 42, pp. 521-533.

Navracsics, T. (2016). *Μεγαλώνοντας Ψηφιακούς Πολίτες*, Κεντρική Υπηρεσία υποστήριξης του eTwinning, European Schoolnet, Βρυξέλλες

Neuner G. (2012), "The Dimensions of Intercultural Education", in *Intercultural competence for all Preparation for living in a heterogeneous world*. Council of Europe Pestalozzi Series, No. 2, Council of Europe Publishing

Papadakis, St. and Kalogiannakis, M. (2010) 'eTwinning in the early childhood as starting line of innovative practices for the didactic of natural sciences', *HSci2010 7th International Conference Hands-on Science Bridging the Science and Society Gap*, University of Crete campus at Rethymno, Greece, 25-31 July 2010.

Pham, M.C., Klamma, R. and Derntl, M. (2012) *Dynamic Visual Analytics for Lifelong Learning Communities*

http://tellnet.eun.org/c/document_library/get_file?p_1_id=10704&folderId=18137&name=DLFE-818.pdf πρόσβαση στις 9/3/2019

Popescu, A.-N., Popa, G., Diaconescu, C., Ionescu, I (2010) A model of pedagogical collaboration: eTwinning in Romania. In N. Mastorakis, V. Mladenov, Z. Bojkovic (Eds.), *Proceedings 4th International Conference on Communications and Information Technology (CIT 10). Latest Trends on Communications and Information Technology*, Corfu Island, Greece 22-25 July 2010 (pp.124-127). WSEAS Press.

Sausser-Monnig, E. (2016). *Μεγαλώνοντας Ψηφιακούς Πολίτες*, Κεντρική Υπηρεσία υποστήριξης του eTwinning, European Schoolnet, Βρυξέλλες

Scott, C.L. (2015) *The Futures of Learning 3: What kind of Pedagogies for the 21st Century?*, ERF Working Papers Series, No. 15, UNESCO Education Research and Foresight, Paris.

Shennan, M. 1991. *Teaching about Europe*, London: Cassell.

Siegel, C. (2005) Implementing a research-based model of cooperative learning. *The Journal of Educational Research*, 98(6), 339-349.

Simonson, M. (2012). *Teaching and learning at a distance: Foundations of Distance Education*. Boston, MA: Pearson

Theofanelis, T. (2013) 'Proposals for inclusion of the eTwinning action in teaching language courses', *Educational Circle*, in Greek, Vol. 1, No. 3, pp. 155-164.

UNESCO (2007), *UNESCO Guidelines on Intercultural Education*, Paris.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000147878> πρόσβαση στις 10/3/2019

United Nations. (1998). *The Universal Declaration of Human Rights, 1948-1998*. New York: United Nations Dept. of Public Information.

<https://digitallibrary.un.org/record/258082?ln=en> πρόσβαση στις 10/3/2019

Theofanelis, T. (2013) 'Proposals for inclusion of the eTwinning action in teaching language courses', *Educational Circle*, in Greek, Vol. 1, No. 3, pp. 155-164.

Velea, S. (2011) ICT in education: responsible use or a fashionable practice. The impact of eTwinning action on the education process. *Proceedings of the 6th International Conference on Virtual Learning*.

<https://www.researchgate.net/publication/267559248> ICT in education responsible use or a fashionable practice The impact of eTwinning action on the education process πρόσβαση στις 14/3/2019

Vescio, V., Ross, D. & Adams, A. (2008) A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practice and student learning. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 80-91.

Wastiau, P., Crawley, C. and Gilleran, A. (2011) 'Pupils in eTwinning. Case studies on pupil participation', *Central Support Service for eTwinning (CSS)*, European Schoolnet, Rue de Trèves 61, B 1040 Brussels, Belgium.

Woo, Y. and Reeves, T.C. (2007) 'Meaningful interaction in web based learning: a social constructivist interpretation', *The Internet and Higher Education*, Vol. 10, No. 1, pp.15-25.

Zmas, A. (2012) The transformation of the European educational discourse in the Balkans. *European journal of education*, 47 (3), 364-377.

Δαγδιλέλης, Β., Ευαγγελίδης, Γ., Σατρατζέμη, Μ., Φαχαντίδης, Ν., (2016). Εισαγωγή στη χρήση Η/Υ. Θεσσαλονίκη : Τζιόλα,

Δερβίσης, Σ. (2002). *Διδακτική μεθοδολογία και ειδική διδακτική*. Θεσσαλονίκη.

Διαμαντοπούλου, Α. (2010). *Διερεύνηση των καινοτόμων στοιχείων των εταιρικών σχολικών συμπράξεων: σύγκριση δύο προγραμμάτων Comenius I* (Διδακτορική διατριβή). Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2014). *Το πλήρες κείμενο του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020»*
https://www.espa.gr/elibrary/Anthr. Dynamiko Ekpaideusi 2014GR05M9OP001_1_4_el.pdf πρόσβαση στις 10/3/2019

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2018). *Στρατηγική Ευρώπη 2020*.
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_el πρόσβαση στις 10/3/2019

Θεοφιλίδης, . (2012). *Σχολική Ηγεσία και Διοίκηση. Από τη Γραφειοκρατία στη Μετασχηματιστική Ηγεσία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Καψάλης, Α. (2005). *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κεκές, Ι., (2007). *Η διαχείριση της γνώσης στο σύγχρονο τεχνολογικό περιβάλλον*. Αθήνα : Ατραπός

Κόμης, Β.Ι., (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των τεχνολογιών πληροφορίας και των επικοινωνιών*. Αθήνα : Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών

Ματσαγγούρας, Η., (2008). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση : Για το καθημερινό μάθημα και τα προγράμματα του ολόημερου σχολείου, τα περιβαλλοντικά, τα πολιτιστικά και τα ευρωπαϊκής συνεργασίας*. Αθήνα : Γρηγόρη

Μικρόπουλος, Τ. Α., (2006). *Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο*. Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα

Μούσης, Ν. (2011) *Ευρωπαϊκή Ένωση Δίκαιο, οικονομία, πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Μπαγάκης, Γ. (2003), *Ο εκπαιδευτικός και η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μπακιρτζής, Κ., (2002). Επικοινωνία και αγωγή. Αθήνα : Gutenberg

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. & Ευθυμίου, Α., (2010). *Οι προκλήσεις της νέας κοινωνικοπαιδαγωγικής πραγματικότητας του Ψηφιακού Σχολείου*. Πρακτικά του 5^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και Εκπαίδευσης ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ, Αθήνα.

Παπαδάκης, Σ. & Καλογιαννάκης, Μ. (2009, Νοέμβριος) *Δημιουργική χρήση των ΤΠΕ στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Το πρόγραμμα eTwinning για Διεθνείς Συνεργασίες και Ανάπτυξη*. Ανακοίνωση στο 5th International Conference in Open & Distance Learning, Αθήνα.

Παπαδάκης, Στ. (2015) Η δράση του eTwinning. Παρελθόν, παρόν και μέλλον. *Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου eTwinning «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στα συνεργατικά σχολικά προγράμματα», 13-15 Νοεμβρίου 2015 (σσ. 361-370)*. Πάτρα.

Παπαθωμόπουλος, Ν. (2013, Δεκέμβριος). *Η επαγγελματική ικανοποίηση των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Μία εμπειρική μελέτη*. Εισήγηση στην ημερίδα του Πανεπιστημίου Λευκωσίας με θέμα: «Συνεργατική Έρευνα Δράσης για την Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών», Αθήνα

Παρασκευάς, Μ. (2014) Προλεγόμενα. Στο Ν. Τζιμόπουλος, Γ. Αυγέρης και Α. Λούβρης (Επιμ.), *Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου eTwinning «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στα Συνεργατικά Σχολικά Προγράμματα», 14-16 Νοεμβρίου 2014*. Πάτρα.
<http://www.etwinning.gr/images/praktika2014/1o-CONF-2014-Praktika.pdf> πρόσβαση στις 9/3/2019

Παντίδης, Σ. και Πασιάς, Γ.(2003). *Η Ευρωπαϊκή διάσταση στην Εκπαίδευση: όψεις, θεωρήσεις, προβληματισμοί*. Τόμος Α΄, σελίδα 377

Παπαγεωργίου, Γ. (2014). Ποσοτική έρευνα. http://sociology.soc.uoc.gr/pegasoc/wp-content/uploads/2014/10/Microsoft-Word-Papageorgiou_DEIGMATOLHPTIKH1.pdf
πρόσβαση στις 25/2/2019

Πολύδωρος, Γ. (2015) Οι ΤΠΕ και η επίδρασή τους στις Μεταγνωστικές δεξιότητες και στα Μαθησιακά στυλ. *8^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7-8 Νοεμβρίου 2015 (σελ. 114-122). Αθήνα.
<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/viewFile/33/25>
πρόσβαση στις 14/3/2019

Ράπτης, Α & Ράπτη, Α. (2007) *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας. Ολική Προσέγγιση*. Α' Τόμος. Αθήνα: Έκδοση Συγγραφέων.

Τζωρτζάκης, Ι. & Παπαγιαννάκης, Ε. (2014) *Τα κίνητρα και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών που διδάσκουν βιωματικές δράσεις στην Α' τάξη του γυμνασίου*.

Παράρτημα Ι

Ερωτηματολόγιο έρευνας

Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα: η περίπτωση του eTwinning. Απόψεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Το ερωτηματολόγιο αυτό απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων που εργάζονται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και αφορά τις απόψεις τους για το πρόγραμμα eTwinning. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας στο ΜΠΣ Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Οργανισμών του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Οι απαντήσεις σε αυτό είναι ανώνυμες και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για το σκοπό της έρευνας.

Ο χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου υπολογίζεται στα 5 λεπτά.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων και την συμμετοχή και την πολύτιμη βοήθειά σας.

Βασιλική Γαύρου

* Απαιτείται

Δημογραφικά στοιχεία

Σε αυτή την ενότητα καλείστε να δώσετε κάποια δημογραφικά στοιχεία καθώς και κάποιες γενικές πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα eTwinning

1. Ειδικότητα *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- ΠΕ60 Νηπιαγωγών
- ΠΕ70 Δασκάλων
- ΠΕ61 Νηπιαγωγών ΕΑΕ
- ΠΕ71 Δασκάλων ΕΑΕ
- ΠΕ05 Γαλλικής Γλώσσας
- ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας
- ΠΕ07 Γερμανικής Γλώσσας
- ΠΕ08 Καλλιτεχνικών Μαθημάτων
- ΠΕ11 Φυσικής Αγωγής
- ΠΕ16 /ΠΕ79.01 Μουσικής Επιστήμης
- ΠΕ19/20/86 Πληροφορικής
- ΠΕ32/ΠΕ91 Θεατρικής Αγωγής

2. Φύλο *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- άνδρας
 γυναίκα

3. Ηλικία *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- 23-30
 31-40
 41-50
 51+

4. Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Να

επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- 1-5 έτη
 6-10 έτη
 10-15 έτη
 16-20 έτη
 περισσότερα από 20 έτη

5. Εργάζομαι σε περιοχή *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- αστική
 ημιαστική
 αγροτική

6. Περιφέρεια στην οποία ανήκει το σχολείο που εργάζομαι * Να

επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- Αττικής
 Στερεάς Ελλάδας
 Κεντρικής Μακεδονίας
 Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
 Δυτικής Μακεδονίας
 Θεσσαλίας
 Ηπείρου
 Δυτικής Ελλάδας
 Ιονίων Νήσων
 Πελοποννήσου
 Κρήτης
 Βορείου Αιγαίου
 Νοτίου Αιγαίου

7. Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning * Να
επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

- ποτέ *Παράβλεψη και μετάβαση στην ερώτηση 42.*
- 1 φορά
- 2-5 φορές
- περισσότερες από 5 φορές

Συμμετοχή στο πρόγραμμα eTwinning - πρακτικά ζητήματα

Στην ενότητα αυτή σας ζητείται να εκφράσετε τον βαθμό συμφωνίας σας σε προτάσεις που αφορούν στη διαδικασία συμμετοχής στο eTwinning.

Να σημειωθεί ότι οι προτάσεις αφορούν τους εκπαιδευτικούς και όχι τους μαθητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα eTwinning.

Χρησιμοποιείται κλίμακα 5 βαθμών, όπου 1=διαφωνώ απόλυτα 2=διαφωνώ 3= ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ 4=συμφωνώ και 5=συμφωνώ απόλυτα

8. **Η πλατφόρμα eTwinning είναι εύχρηστη (ακόμη και για νέους συμμετέχοντες).** * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

9. **Οι οδηγίες που παρέχονται στην πλατφόρμα για το πρόγραμμα και τη συμμετοχή σε αυτό είναι σαφείς και επαρκείς.** * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

10. **Οι ενημερωτικές/επιμορφωτικές δράσεις (διαδικτυακές ή δια ζώσης) παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες.** * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

11. **Οι ομάδες eTwinning προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών και υποστήριξης** * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

12. **Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.** * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

13. **Η πολύ καλή/άριστη γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.** * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
--	---	---	---	---	---	--

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

14. Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning. *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

15. Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφήσεις κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning. *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

16. Το διδακτικό/εργασιακό ωράριο επαρκεί για την οργάνωση και διεξαγωγή ενός προγράμματος eTwinning. *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

17. Η εύρεση συνεργατών μέσω της πλατφόρμας είναι εύκολη. *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

18. Κατά τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning πρακτικές/τεχνικές δυσκολίες με έχουν οδηγήσει στο να αντιμετωπίζω αρνητικά το πρόγραμμα. *

Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

Οφέλη για τους μαθητές

Σε αυτή την ενότητα αξιολογείτε τα οφέλη (παιδαγωγικά, κοινωνικά, πολιτισμικά) που παρατηρείτε για τους μαθητές σας ή/και για τη σχολική κοινότητα από τη συμμετοχή τους στο eTwinning. Χρησιμοποιείται κλίμακα 5 βαθμών, όπου

1=διαφωνώ απόλυτα 2=διαφωνώ 3= ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ 4=συμφωνώ και 5=συμφωνώ απόλυτα

19. Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για αυθεντική μάθηση. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

20. Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για ομαδο-συνεργατική μάθηση. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

21. Η συμμετοχή στο eTwinning καλλιεργεί τις δεξιότητες των μαθητών στη χρήση ΤΠΕ. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

22. Η συμμετοχή στο eTwinning αναπτύσσει τις δεξιότητες των μαθητών στις ξένες γλώσσες. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

23. Η συμμετοχή στο eTwinning βοηθά τους μαθητές να καλλιεργήσουν δεξιότητες και στρατηγικές επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

24. Η συμμετοχή στο eTwinning εξασκεί τους μαθητές στην επίλυση προβλημάτων, στον καθορισμό και την επίτευξη στόχων. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

25. Η συμμετοχή στο eTwinning παρέχει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης σε όλους τους μαθητές. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

26. Η συμμετοχή στο eTwinning αποτελεί κίνητρο συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσφέρει τη δυνατότητα ένταξης σε μαθητές με μαθησιακά ή/και άλλα προβλήματα. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

27. Η συμμετοχή στο eTwinning διευρύνει τον πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

28. Η συμμετοχή στο eTwinning συμβάλλει στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών (γνωριμία και αποδοχή του διαφορετικού, σεβασμός, κατανόηση) * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

29. Η συμμετοχή στο eTwinning τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση (διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ανταλλαγή πρακτικών/ιδεών, κοινός στόχος) θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

30. Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα eTwinning είναι ευδιάκριτα τόσο στο σύνολο της σχολικής κοινότητας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (συμμετοχή στα κοινά, δράσεις, συνεργασίες, αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων). * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

Προσωπικά και επαγγελματικά οφέλη

Σε αυτή την ενότητα καλείστε να αξιολογήσετε τα επαγγελματικά και προσωπικά οφέλη που αποκομίζετε από τη συμμετοχή σας στο eTwinning.

Να σημειωθεί ότι οι προτάσεις αφορούν τους εκπαιδευτικούς και όχι τους μαθητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα eTwinning.

Χρησιμοποιείται κλίμακα 5 βαθμών, όπου 1=διαφωνώ απόλυτα 2=διαφωνώ 3= ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ 4=συμφωνώ και 5=συμφωνώ απόλυτα.

31. Ποια ήταν τα κίνητρα για τη συμμετοχή σας στο eTwinning; * Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας
- Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+
- Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή
- Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας
- Παροχή κινήτρων στους μαθητές

- Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ
- Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες
- Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων
- Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές
- Περιέργεια
- Άλλο: _____

32. Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση) * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

33. Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στην χρήση ΤΠΕ. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

34. Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στις ξένες γλώσσες. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

35. Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητες και τις στρατηγικές μου στην επικοινωνία. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

36. Οι συνεργασίες στο eTwinning μου πρόσφεραν την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων/ πρακτικών διδασκαλίας/αντιμετώπισης προβλημάτων με άλλους εκπαιδευτικούς. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

37. Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διεύρυναν τους ορίζοντές μου τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

38. Η συμμετοχή μου στο eTwinning μου παρείχε νέες γνώσεις. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

39. Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

40. Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

41. Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου. * Να επισημαίνεται μόνο μία επιλογή.

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

Σταματήστε να συμπληρώνετε αυτή τη φόρμα.

Λόγοι μη συμμετοχής στο πρόγραμμα eTwinning

Σε αυτή την ενότητα καλείστε να παραθέσετε τους λόγους για τη μέχρι τώρα μη συμμετοχή σας στο eTwinning. Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις.

42. Δεν έχω συμμετάσχει σε πρόγραμμα eTwinning επειδή * Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- δεν έχω χρόνο
- δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning
- δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα
- δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία
- δεν βρίσκω εύχρηστες τις πλατφόρμες eTwinning
- δεν πιστεύω πως ωφελεί εμένα/τους μαθητές μου
- δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο μου
- Άλλο: _____

43. Θα συμμετείχα σε πρόγραμμα eTwinning εάν * Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- είχα μείωση διδακτικού ωραρίου
- είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας
- απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος
- μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/ περιφέρειας κτλ.
- το ζητούσαν οι μαθητές μου
- ήταν υποχρεωτικό
- υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές
- Άλλο: _____

Παράρτημα II

Αποτελέσματα έρευνας

Descriptive Statistics

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance
Η πλατφόρμα eTwinning είναι εύχρηστη (ακόμη και για νέους συμμετέχοντες).	137	4	1	5	3,86	,833	,694
Οι οδηγίες που παρέχονται στην πλατφόρμα για το πρόγραμμα και τη συμμετοχή σε αυτό είναι σαφείς και επαρκείς.	137	3	2	5	3,85	,848	,719
Οι ενημερωτικές/επιμορφωτικές δράσεις (διαδικτυακές ή δια ζώσης) παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες.	137	3	2	5	4,23	,710	,504
Οι ομάδες eTwinning προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών και υποστήριξης	137	4	1	5	4,29	,787	,620
Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	4	1	5	3,19	,782	,611
Η πολύ καλή/άριστη γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	4	1	5	3,69	,945	,893
Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.	137	4	1	5	3,47	1,225	1,501

Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφίες κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.	137	4	1	5	2,78	1,259	1,584
Το διδακτικό/εργασιακό ωράριο επαρκεί για την οργάνωση και διεξαγωγή ενός προγράμματος eTwinning.	137	4	1	5	2,47	1,243	1,545
Η εύρεση συνεργατών μέσω της πλατφόρμας είναι εύκολη.	137	4	1	5	3,82	1,009	1,018
Κατά τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning πρακτικές/τεχνικές δυσκολίες με έχουν οδηγήσει στο να αντιμετωπίζω αρνητικά το πρόγραμμα.	137	4	1	5	2,27	1,154	1,331
Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για αυθεντική μάθηση.	137	4	1	5	4,24	,781	,611
Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για ομαδο-συνεργατική μάθηση.	137	4	1	5	4,48	,698	,487
Η συμμετοχή στο eTwinning καλλιεργεί τις δεξιότητες των μαθητών στη χρήση ΤΠΕ.	137	4	1	5	4,28	,735	,540
Η συμμετοχή στο eTwinning αναπτύσσει τις δεξιότητες των μαθητών στις ξένες γλώσσες.	137	4	1	5	4,18	,941	,886
Η συμμετοχή στο eTwinning βοηθά τους μαθητές να καλλιεργήσουν δεξιότητες και στρατηγικές επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης.	137	4	1	5	4,23	,795	,632

Η συμμετοχή στο eTwinning εξασκεί τους μαθητές στην επίλυση προβλημάτων, στον καθορισμό και την επίτευξη στόχων.	137	3	2	5	4,15	,775	,601
Η συμμετοχή στο eTwinning παρέχει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης σε όλους τους μαθητές.	137	3	2	5	4,01	,822	,676
Η συμμετοχή στο eTwinning αποτελεί κίνητρο συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσφέρει τη δυνατότητα ένταξης σε μαθητές με μαθησιακά ή/και άλλα προβλήματα.	137	4	1	5	4,14	,859	,738
Η συμμετοχή στο eTwinning διευρύνει τον πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών.	137	2	3	5	4,69	,481	,232
Η συμμετοχή στο eTwinning συμβάλλει στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών (γνωριμία και αποδοχή του διαφορετικού, σεβασμός, κατανόηση)	137	2	3	5	4,65	,509	,259
Η συμμετοχή στο eTwinning τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση (διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ανταλλαγή πρακτικών/ιδεών, κοινοί στόχοι) θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών.	137	3	2	5	4,54	,664	,441

Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα eTwinning είναι ευδιάκριτα τόσο στο σύνολο της σχολικής κοινότητας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (συμμετοχή στα κοινά, δράσεις, συνεργασίες, αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων).	137	3	2	5	4,05	,834	,696
Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση)	137	4	1	5	4,10	,987	,975
Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στην χρήση ΤΠΕ.	137	4	1	5	4,09	1,175	1,381
Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στις ξένες γλώσσες.	137	4	1	5	3,79	1,160	1,345
Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητες και τις στρατηγικές μου στην επικοινωνία.	137	4	1	5	4,13	,881	,777
Οι συνεργασίες στο eTwinning μου πρόσφεραν την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων/πρακτικών διδασκαλίας/αντιμετώπισης προβλημάτων με άλλους εκπαιδευτικούς.	137	4	1	5	4,20	,933	,870
Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διέυρυναν τους ορίζοντές μου τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.	137	3	2	5	4,24	,862	,743

Η συμμετοχή μου στο eTwinning μου παρείχε νέες γνώσεις.	137	4	1	5	4,42	,764	,583
Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία.	137	4	1	5	3,82	,954	,910
Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα.	137	4	1	5	3,66	1,108	1,227
Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου.	137	4	1	5	3,90	1,059	1,122
Valid N (listwise)	137						

Frequency Tables

Ειδικότητα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΕ05 Γαλλικής Γλώσσας	7	2,5	2,5	2,5
	ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας	55	19,6	19,6	22,1
	ΠΕ07 Γερμανικής Γλώσσας	3	1,1	1,1	23,1
	ΠΕ08 Καλλιτεχνικών Μαθημάτων	3	1,1	1,1	24,2
	ΠΕ11 Φυσικής Αγωγής	8	2,8	2,8	27,0
	ΠΕ16 /ΠΕ79.01 Μουσικής Επιστήμης	5	1,8	1,8	28,8
	ΠΕ19/20/86 Πληροφορικής	9	3,2	3,2	32,0
	ΠΕ32/ΠΕ91 Θεατρικής Αγωγής	1	,4	,4	32,4
	ΠΕ60 Νηπιαγωγών	70	24,9	24,9	57,3
	ΠΕ61 Νηπιαγωγών ΕΑΕ	1	,4	,4	57,7
	ΠΕ70 Δασκάλων	111	39,5	39,5	97,2
	ΠΕ71 Δασκάλων ΕΑΕ	8	2,8	2,8	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Φύλο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	άνδρας	37	13,2	13,2	13,2
	γυναίκα	244	86,8	86,8	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	23-30	21	7,5	7,5	7,5
	31-40	77	27,4	27,4	34,9
	41-50	115	40,9	40,9	75,8
	51+	68	24,2	24,2	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-5 έτη	27	9,6	9,6	9,6
	10-15 έτη	86	30,6	30,6	40,2
	16-20 έτη	74	26,3	26,3	66,5
	6-10 έτη	13	4,6	4,6	71,2
	περισσότερα από 20 έτη	81	28,8	28,8	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Εργάζομαι σε περιοχή

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	αγροτική	42	14,9	14,9	14,9
	αστική	157	55,9	55,9	70,8
	ημιαστική	82	29,2	29,2	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Περιφέρεια στην οποία ανήκει το σχολείο που εργάζομαι

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	13	4,6	4,6	4,6
	Αττικής	29	10,3	10,3	14,9
	Βορείου Αιγαίου	3	1,1	1,1	16,0
	Δυτικής Ελλάδας	3	1,1	1,1	17,1
	Δυτικής Μακεδονίας	75	26,7	26,7	43,8
	Ηπείρου	5	1,8	1,8	45,6
	Θεσσαλίας	10	3,6	3,6	49,1
	Ιονίων Νήσων	7	2,5	2,5	51,6
	Κεντρικής Μακεδονίας	104	37,0	37,0	88,6
	Κρήτης	16	5,7	5,7	94,3
	Νοτίου Αιγαίου	5	1,8	1,8	96,1
	Πελοποννήσου	8	2,8	2,8	98,9
	Στερεάς Ελλάδας	3	1,1	1,1	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 φορά	42	14,9	14,9	14,9
	2-5 φορές	52	18,5	18,5	33,5
	περισσότερες από 5 φορές	43	15,3	15,3	48,8
	ποτέ	144	51,2	51,2	100,0
	Total	281	100,0	100,0	

Η πλατφόρμα eTwinning είναι εύχρηστη (ακόμη και για νέους συμμετέχοντες).

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	6	2,1	4,4	5,1
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	34	12,1	24,8	29,9
	συμφωνώ	66	23,5	48,2	78,1
	συμφωνώ απόλυτα	30	10,7	21,9	100,0
	Total	137	48,8	100,0	

Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Οι οδηγίες που παρέχονται στην πλατφόρμα για το πρόγραμμα και τη συμμετοχή σε αυτό είναι σαφείς και επαρκείς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	9	3,2	6,6	6,6
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	34	12,1	24,8	31,4
	συμφωνώ	63	22,4	46,0	77,4
	συμφωνώ απόλυτα	31	11,0	22,6	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Οι ενημερωτικές/επιμορφωτικές δράσεις (διαδικτυακές ή δια ζώσης) παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	2	,7	1,5	1,5
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	16	5,7	11,7	13,1
	συμφωνώ	67	23,8	48,9	62,0
	συμφωνώ απόλυτα	52	18,5	38,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Οι ομάδες eTwinning προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών και υποστήριξης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	2	,7	1,5	2,2
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	16	5,7	11,7	13,9
	συμφωνώ	55	19,6	40,1	54,0
	συμφωνώ απόλυτα	63	22,4	46,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	

Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	3	1,1	2,2	2,2
	διαφωνώ	20	7,1	14,6	16,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	64	22,8	46,7	63,5
	συμφωνώ	48	17,1	35,0	98,5
	συμφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η πολύ καλή/άριστη γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	1,5
	διαφωνώ	14	5,0	10,2	11,7
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	35	12,5	25,5	37,2
	συμφωνώ	60	21,4	43,8	81,0
	συμφωνώ απόλυτα	26	9,3	19,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	8	2,8	5,8	5,8
	διαφωνώ	27	9,6	19,7	25,5
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	29	10,3	21,2	46,7
	συμφωνώ	39	13,9	28,5	75,2
	συμφωνώ απόλυτα	34	12,1	24,8	100,0

	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφήσεις κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	26	9,3	19,0	19,0
	διαφωνώ	34	12,1	24,8	43,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	35	12,5	25,5	69,3
	συμφωνώ	28	10,0	20,4	89,8
	συμφωνώ απόλυτα	14	5,0	10,2	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Το διδακτικό/εργασιακό ωράριο επαρκεί για την οργάνωση και διεξαγωγή ενός προγράμματος eTwinning.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	35	12,5	25,5	25,5
	διαφωνώ	46	16,4	33,6	59,1
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	23	8,2	16,8	75,9
	συμφωνώ	23	8,2	16,8	92,7
	συμφωνώ απόλυτα	10	3,6	7,3	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η εύρεση συνεργατών μέσω της πλατφόρμας είναι εύκολη.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	1,5
	διαφωνώ	14	5,0	10,2	11,7
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	30	10,7	21,9	33,6

	συμφωνών	52	18,5	38,0	71,5
	συμφωνών απόλυτα	39	13,9	28,5	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Κατά τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning πρακτικές/τεχνικές δυσκολίες με έχουν οδηγήσει στο να αντιμετωπίζω αρνητικά το πρόγραμμα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνών απόλυτα	44	15,7	32,1	32,1
	διαφωνών	41	14,6	29,9	62,0
	ούτε διαφωνών, ούτε συμφωνών	27	9,6	19,7	81,8
	συμφωνών	21	7,5	15,3	97,1
	συμφωνών απόλυτα	4	1,4	2,9	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για αυθεντική μάθηση.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνών απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνών	4	1,4	2,9	3,6
	ούτε διαφωνών, ούτε συμφωνών	11	3,9	8,0	11,7
	συμφωνών	66	23,5	48,2	59,9
	συμφωνών απόλυτα	55	19,6	40,1	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning προσφέρει ευκαιρίες για ομαδο-συνεργατική μάθηση.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνών απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνών	1	,4	,7	1,5
	ούτε διαφωνών, ούτε συμφωνών	7	2,5	5,1	6,6

	συμφωνώ	50	17,8	36,5	43,1
	συμφωνώ απόλυτα	78	27,8	56,9	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning καλλιεργεί τις δεξιότητες των μαθητών στη χρήση ΤΠΕ.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	1	,4	,7	1,5
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	14	5,0	10,2	11,7
	συμφωνώ	64	22,8	46,7	58,4
	συμφωνώ απόλυτα	57	20,3	41,6	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning αναπτύσσει τις δεξιότητες των μαθητών στις ξένες γλώσσες.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	7	2,5	5,1	5,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	23	8,2	16,8	22,6
	συμφωνώ	41	14,6	29,9	52,6
	συμφωνώ απόλυτα	65	23,1	47,4	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning βοηθά τους μαθητές να καλλιεργήσουν δεξιότητες και στρατηγικές επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	5	1,8	3,6	4,4
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	10	3,6	7,3	11,7
	συμφωνώ	67	23,8	48,9	60,6
	συμφωνώ απόλυτα	54	19,2	39,4	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning εξασκεί τους μαθητές στην επίλυση προβλημάτων, στον καθορισμό και την επίτευξη στόχων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	3	1,1	2,2	2,2
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	23	8,2	16,8	19,0
	συμφωνώ	61	21,7	44,5	63,5
	συμφωνώ απόλυτα	50	17,8	36,5	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning παρέχει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και μάθησης σε όλους τους μαθητές.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	5	1,8	3,6	3,6
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	30	10,7	21,9	25,5
	συμφωνώ	60	21,4	43,8	69,3
	συμφωνώ απόλυτα	42	14,9	30,7	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning αποτελεί κίνητρο συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και προσφέρει τη δυνατότητα ένταξης σε μαθητές με μαθησιακά ή/και άλλα προβλήματα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	6	2,1	4,4	5,1
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	18	6,4	13,1	18,2
	συμφωνώ	60	21,4	43,8	62,0
	συμφωνώ απόλυτα	52	18,5	38,0	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning διευρύνει τον πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	1	,4	,7	,7
	συμφωνώ	41	14,6	29,9	30,7
	συμφωνώ απόλυτα	95	33,8	69,3	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning συμβάλλει στην ανάπτυξη της διαπολιτισμικής συνείδησης των μαθητών (γνωριμία και αποδοχή του διαφορετικού, σεβασμός, κατανόηση)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	2	,7	1,5	1,5
	συμφωνώ	44	15,7	32,1	33,6
	συμφωνώ απόλυτα	91	32,4	66,4	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή στο eTwinning τονίζει την Ευρωπαϊκή Διάσταση στην εκπαίδευση (διαπολιτισμική επικοινωνία, συνεργασία, ανταλλαγή πρακτικών/ιδεών, κοινός στόχος) θέτοντας τις βάσεις για την καλλιέργεια της ευρωπαϊκής ταυτότητας των μαθητών.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	1	,4	,7	,7
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	10	3,6	7,3	8,0
	συμφωνώ	40	14,2	29,2	37,2
	συμφωνώ απόλυτα	86	30,6	62,8	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα eTwinning είναι ευδιάκριτα τόσο στο σύνολο της σχολικής κοινότητας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο (συμμετοχή στα κοινά, δράσεις, συνεργασίες, αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων).

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	6	2,1	4,4	4,4
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	26	9,3	19,0	23,4
	συμφωνώ	60	21,4	43,8	67,2
	συμφωνώ απόλυτα	45	16,0	32,8	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	4	1,4	2,9	2,9
	διαφωνώ	5	1,8	3,6	6,6
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	21	7,5	15,3	21,9
	συμφωνώ	50	17,8	36,5	58,4
	συμφωνώ απόλυτα	57	20,3	41,6	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στην χρήση ΤΠΕ.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	9	3,2	6,6	6,6
	διαφωνώ	7	2,5	5,1	11,7
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	13	4,6	9,5	21,2
	συμφωνώ	41	14,6	29,9	51,1
	συμφωνώ απόλυτα	67	23,8	48,9	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητές μου στις ξένες γλώσσες.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	7	2,5	5,1	5,1
	διαφωνώ	10	3,6	7,3	12,4
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	37	13,2	27,0	39,4
	συμφωνώ	34	12,1	24,8	64,2
	συμφωνώ απόλυτα	49	17,4	35,8	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning βελτίωσε τις δεξιότητες και τις στρατηγικές μου στην επικοινωνία.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	1,5
	διαφωνώ	4	1,4	2,9	4,4
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	21	7,5	15,3	19,7
	συμφωνώ	57	20,3	41,6	61,3
	συμφωνώ απόλυτα	53	18,9	38,7	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

**Οι συνεργασίες στο eTwinning μου πρόσφεραν την ευκαιρία ανταλλαγής
απόψεων/πρακτικών διδασκαλίας/αντιμετώπισης προβλημάτων με άλλους
εκπαιδευτικούς.**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	3	1,1	2,2	2,2
	διαφωνώ	5	1,8	3,6	5,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	15	5,3	10,9	16,8
	συμφωνώ	52	18,5	38,0	54,7
	συμφωνώ απόλυτα	62	22,1	45,3	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

**Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διεύρυναν τους ορίζοντές μου τόσο σε
επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ	6	2,1	4,4	4,4
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	20	7,1	14,6	19,0
	συμφωνώ	46	16,4	33,6	52,6
	συμφωνώ απόλυτα	65	23,1	47,4	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning μου παρείχε νέες γνώσεις.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	1	,4	,7	,7
	διαφωνώ	1	,4	,7	1,5
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	14	5,0	10,2	11,7
	συμφωνώ	45	16,0	32,8	44,5
	συμφωνώ απόλυτα	76	27,0	55,5	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	2	,7	1,5	1,5
	διαφωνώ	10	3,6	7,3	8,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	34	12,1	24,8	33,6
	συμφωνώ	55	19,6	40,1	73,7
	συμφωνώ απόλυτα	36	12,8	26,3	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	6	2,1	4,4	4,4
	διαφωνώ	17	6,0	12,4	16,8
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	28	10,0	20,4	37,2
	συμφωνώ	53	18,9	38,7	75,9
	συμφωνώ απόλυτα	33	11,7	24,1	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	διαφωνώ απόλυτα	5	1,8	3,6	3,6
	διαφωνώ	12	4,3	8,8	12,4
	ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ	18	6,4	13,1	25,5
	συμφωνώ	59	21,0	43,1	68,6
	συμφωνώ απόλυτα	43	15,3	31,4	100,0
	Total	137	48,8	100,0	
Missing	System	144	51,2		
Total		281	100,0		

Ποια ήταν τα κίνητρα για τη συμμετοχή σας στο eTwinning;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	144	51,2	51,2	51,2
Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	51,6
Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	52,0
Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	52,3
Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	52,7
Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	53,0
Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+	2	,7	,7	53,7
Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές	1	,4	,4	54,1
Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	54,4
Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	54,8

Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	55,2
Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	5	1,8	1,8	56,9
Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	57,3
Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	57,7
Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	58,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας	3	1,1	1,1	59,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	59,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	59,8
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	60,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ	1	,4	,4	60,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	60,9

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	61,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές	2	,7	,7	61,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	62,3
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	62,6
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	3	1,1	1,1	63,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	64,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	64,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ	1	,4	,4	64,8

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	65,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	65,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	3	1,1	1,1	66,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	66,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	67,3
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	2	,7	,7	68,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	3	1,1	1,1	69,0

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	69,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας	1	,4	,4	69,8
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	70,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	70,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	70,8
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	71,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές	1	,4	,4	71,5

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	71,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	72,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	2	,7	,7	73,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	2	,7	,7	73,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Περιέργεια	1	,4	,4	74,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	2	,7	,7	74,7

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	75,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	75,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	5	1,8	1,8	77,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	77,6
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	77,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές	1	,4	,4	78,3

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	78,6
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	79,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	79,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	79,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	80,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	80,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες	1	,4	,4	80,8

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	81,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	81,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	81,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές, Περιέργεια	1	,4	,4	82,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Περιέργεια	1	,4	,4	82,6

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	82,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	2	,7	,7	83,6
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	3	1,1	1,1	84,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	85,1

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκα από συναδέλφους/μαθητές, Περιέργεια	1	,4	,4	85,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	3	1,1	1,1	86,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	86,8
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Περιέργεια	1	,4	,4	87,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	87,5

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Αναζήτηση συνεργασιών για ανταλλαγή πρακτικών/μελλοντικές δράσεις Erasmus+, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες	1	,4	,4	87,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	2	,7	,7	88,6
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	89,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	89,3
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές, Περιέργεια	1	,4	,4	89,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	90,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές, Περιέργεια	2	,7	,7	90,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	91,1
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	91,5
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	2	,7	,7	92,2

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	2	,7	,7	92,9
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές	1	,4	,4	93,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ	1	,4	,4	93,6
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	3	1,1	1,1	94,7
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	95,0
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	95,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ	1	,4	,4	95,7

Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	2	,7	,7	96,4
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	96,8
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	97,2
Εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας/διδασκαλίας, Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Περιέργεια	1	,4	,4	97,5
Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	97,9
Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	98,2
Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Περιέργεια	1	,4	,4	98,6
Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Αναζήτηση εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	98,9

Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Κινητοποιήθηκαν από συναδέλφους/μαθητές, Περιέργεια	1	,4	,4	99,3
Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Ενδιαφέρον για τις ξένες γλώσσες, Διεύρυνση πολιτισμικών οριζόντων	1	,4	,4	99,6
Προβολή του σχολείου/προσωπική προβολή, Παροχή κινήτρων στους μαθητές, Ενδιαφέρον για τις ΤΠΕ, Γενικό ενδιαφέρον για διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1	,4	,4	100,0
Total	281	100,0	100,0	

Δεν έχω συμμετάσχει σε πρόγραμμα eTwinning επειδή

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	137	48,8	48,8	48,8
ασχολούμαστε με Erasmus	1	,4	,4	49,1
Δεν ανταποκρίθηκε κανείς στο κάλεσμά μου για συνεργασία.	1	,4	,4	49,5
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα	5	1,8	1,8	51,2
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	2	,7	,7	52,0
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία, δεν πιστεύω πως ωφελεί εμένα/τους μαθητές μου	1	,4	,4	52,3
δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	3	1,1	1,1	53,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning	62	22,1	22,1	75,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν βρίσκω εύχρηστες τις πλατφόρμες eTwinning, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	1	,4	,4	75,8
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα	10	3,6	3,6	79,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	2	,7	,7	80,1
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, Δεν είχα πολύ διαθέσιμο διδακτικό χρόνο	1	,4	,4	80,4
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	2	,7	,7	81,1
δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	1	,4	,4	81,5

δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	5	1,8	1,8	83,3
δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	1	,4	,4	83,6
δεν έχω χρόνο	17	6,0	6,0	89,7
δεν έχω χρόνο, δεν βρίσκω εύχρηστες τις πλατφόρμες eTwinning	1	,4	,4	90,0
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω επαρκώς ξένη γλώσσα	1	,4	,4	90,4
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning	1	,4	,4	90,7
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	3	1,1	1,1	91,8
δεν έχω χρόνο, δεν γνωρίζω/δεν έχω επαρκή ενημέρωση για το πρόγραμμα eTwinning, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	3	1,1	1,1	92,9
δεν έχω χρόνο, δεν έχω επαρκή εξοικείωση με την τεχνολογία	1	,4	,4	93,2
δεν έχω χρόνο, δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	4	1,4	1,4	94,7
δεν πιστεύω πως ωφελεί εμένα/τους μαθητές μου	3	1,1	1,1	95,7
δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υλικοτεχνικές δομές στο σχολείο που εργάζομαι	10	3,6	3,6	99,3
Καθέ χρόνο αλλάζω νομό και σχολείο	1	,4	,4	99,6
Μόνο οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν	1	,4	,4	100,0
Total	281	100,0	100,0	

Θα συμμετείχα σε πρόγραμμα eTwinning εάν

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	137	48,8	48,8	48,8
Αν είχα συνεργάτη, αν εκείνος είχε κάποιες περισσότερες γνώσεις από εμένα και αν δεν απαιτούνταν τόσος χρόνος για την υποβολή του υλικού στην πλατφόρμα.	1	,4	,4	49,1
Αν ήμουν μονιμη	1	,4	,4	49,5
απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	3	1,1	1,1	50,5
απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	50,9
Δεν ήμουν αναπληρωτρια και είχα περισσότερο χρόνο	1	,4	,4	51,2
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας	45	16,0	16,0	67,3
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	4	1,4	1,4	68,7
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	1	,4	,4	69,0
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, ήταν υποχρεωτικό	1	,4	,4	69,4
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	4	1,4	1,4	70,8
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, ήταν υποχρεωτικό	2	,7	,7	71,5
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	4	1,4	1,4	73,0

είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, ήταν υποχρεωτικό, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	73,3
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου	1	,4	,4	73,7
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, Είχα το διδακτικό χρόνο	1	,4	,4	74,0
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	74,4
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	2	,7	,7	75,1
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, το ζητούσαν οι μαθητές μου	1	,4	,4	75,4
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, το ζητούσαν οι μαθητές μου, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	2	,7	,7	76,2
είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	13	4,6	4,6	80,8
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου	2	,7	,7	81,5
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	1	,4	,4	81,9

είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	82,2
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας	3	1,1	1,1	83,3
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος	1	,4	,4	83,6
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, ήταν υποχρεωτικό, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	84,0
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	1	,4	,4	84,3
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, απλοποιούνταν οι πλατφόρμες του προγράμματος, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	84,7
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	4	1,4	1,4	86,1
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου	1	,4	,4	86,5

είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό	1	,4	,4	86,8
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	87,2
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	87,5
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό	1	,4	,4	87,9
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, είχα καθοδήγηση/επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	1	,4	,4	88,3
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	1	,4	,4	88,6
είχα μείωση διδακτικού ωραρίου, μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, το ζητούσαν οι μαθητές μου, ήταν υποχρεωτικό	1	,4	,4	89,0
Είχα τελειοποιήσει τα αγγλικά	1	,4	,4	89,3
Έκρινα ότι θα πρόσφερε κάτι στους μαθητές μου.	1	,4	,4	89,7
ήταν υποχρεωτικό	7	2,5	2,5	92,2
θα ήθελα να συμμετέχω γενικά αν είχα δυνατότητα να είμαι σταθερά σε ένα σχολείο για πάνω από ένα έτος	1	,4	,4	92,5
μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ	10	3,6	3,6	96,1

μου δίδονταν κίνητρα (υλικά, επαγγελματικά, ηθικά) από τη διοίκηση του σχολείου/περιφέρειας κτλ, υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	2	,7	,7	96,8
το ζητούσαν οι μαθητές μου	3	1,1	1,1	97,9
υπήρχαν στο σχολείο μου οι απαραίτητες υλικοτεχνικές υποδομές	6	2,1	2,1	100,0
Total	281	100,0	100,0	

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Ηλικία * Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφίες κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση)	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διεύρυναν τους ορίζοντές μου τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Ηλικία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%

Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφίες κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση)	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διεύρυναν τους ορίζοντές μου τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του σχολείου που υπηρετώ επαρκεί για τη διεξαγωγή μιας δράσης eTwinning.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Απαιτείται υψηλό επίπεδο γνώσης ΤΠΕ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Οι άδειες που απαιτούνται (π.χ. υπεύθυνες δηλώσεις γονέων για συμμετοχή των παιδιών σε βιντεοσυνομιλίες, φωτογραφίες κτλ.) δυσχεραίνουν την πραγματοποίηση ενός έργου eTwinning.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Η συμμετοχή μου στο eTwinning συμβάλλει θετικά στην επαγγελματική μου ανάπτυξη (γενική αποτίμηση)	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Οι συνεργασίες μου στο eTwinning διεύρυναν τους ορίζοντές μου τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε τον τρόπο διδασκαλίας μου/τον τρόπο που αντιμετωπίζω την εκπαιδευτική διαδικασία.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
Εργάζομαι σε περιοχή * Η συμμετοχή μου στο eTwinning συνέβαλλε στην μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων που τυχόν είχα.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%

Εργάζομαι σε περιοχή * Η συμμετοχή μου στο eTwinning άλλαξε την οπτική μου απέναντι στις δυνατότητες των μαθητών μου.	137	48,8%	144	51,2%	281	100,0%
---	-----	-------	-----	-------	-----	--------

Crosstabs

Εργάζομαι σε περιοχή * Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning				Total
		1 φορά	2-5 φορές	περισσότερες από 5 φορές	ποτέ	
Εργάζομαι σε περιοχή	αγροτική	4	6	5	27	42
	αστική	26	29	26	76	157
	ημιαστική	12	17	12	41	82
Total		42	52	43	144	281

Ηλικία * Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning				Total
		1 φορά	2-5 φορές	περισσότερες από 5 φορές	ποτέ	
Ηλικία	23-30	3	0	0	18	21
	31-40	8	14	9	46	77
	41-50	19	29	23	44	115
	51+	12	9	11	36	68
Total		42	52	43	144	281

Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία * Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning

		Έχω συμμετάσχει σε προγράμματα eTwinning				Total
		1 φορά	2-5 φορές	περισσότερες από 5 φορές	ποτέ	
Εκπαιδευτική Προϋπηρεσία (σε έτη)	1-5	1	1	0	25	27
	6-10	2	0	1	10	13
	11-15	10	21	13	42	86
	16-20	13	19	12	30	74
	20+	16	11	17	37	81
Total		42	52	43	144	281